

2016

**DELIMITACJA OBSZARÓW
ZDEGRADOWANYCH W PRZESTRZENI
GMINY SZCZUROWA**

ETAP I
GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI
Gminy Szczurowa na lata 2016 – 2024

PODSTAWA FORMALNA OPRACOWANIA

Podstawą opracowania jest umowa zawarta w dniu 23.03.2016 r.
pomiędzy gminą Szczurowa z siedzibą:

ul. Lwowska 2
32-820 Szczurowa
tel.: (14) 671 44 55
fax.: (014) 671 45 05
e-mail: ug@szczurowa.pl
<http://www.szczurowa.pl/>

a:

GRANT FINANCE PROJECT
Os. Piastów 1b/17
31-623 Kraków
Tel. 575 291 506
e-mail: grantfinanceproject@gmail.com
<http://www.gfproject.com.pl/>

1. Wprowadzenie	4
1.1 Struktura opracowania	5
1.2 Dotychczasowe programy związane z rozwojem i odnową wdrażane w gminie.....	6
2. Delimitacja obszarów zdegradowanych	10
2.1 Charakterystyka metody	11
2.2 Gmina Szczurowa na tle powiatu i województwa	12
2.3 Podział gminy na jednostki urbanistyczne	21
2.4 Zestawienie przyjętych mierników	38
2.5 Analiza mierników w poszczególnych sferach.....	40
2.5.1 Analiza mierników w sferze społecznej.....	40
2.5.2 Analiza mierników w sferze funkcjonalno-przestrzennej.....	58
2.5.3 Analiza mierników w sferze technicznej	69
2.5.4 Analiza mierników w sferze środowiskowej.....	75
2.5.5 Analiza mierników w sferze gospodarczej.....	80
2.6 Podsumowanie	84
3. Wyniki delimitacji – wyznaczenie obszarów.....	90
3.1 Obszar zdegradowany	90
3.2 Niezamieszkałe obszary zdegradowane – tereny przemysłowe	93
3.3 Obszar rewitalizacji.....	96
Spis tabel	101
Spis rycin.....	101

Niekorzystne zjawiska, z jakimi mamy do czynienia na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat, wywołane dostosowywaniem się gospodarki do warunków wolnorynkowych przyczyniły się w głównej mierze do dużych przemian społeczno-gospodarczych. Niekontrolowana rozproszona zabudowa, wyludnianie się obszarów wiejskich, a przy tym brak odpowiedniej infrastruktury i degradacja już istniejącej oraz zubożenie stosunków społecznych wymuszają zdecydowane i kompleksowe przeciwdziałanie tym niekorzystnym zjawiskom. Bardzo skutecznym mechanizmem rozwiązywania tych problemów jest rewitalizacja obszarów zdegradowanych. Nabiera ona coraz większego znaczenia i staje się bardzo ważnym i powszechnym mechanizmem stymulującym rozwój oraz poprawę warunków życia stosowanym przez samorządy.

Przedmiotem poniższego opracowania o nazwie „Delimitacja obszarów zdegradowanych w przestrzeni gminy Szczurowa” jest przeprowadzenie diagnozy obszaru gminy. Dokument przygotowany został w oparciu o założenia ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r., która weszła w życie w dniu 18 listopada 2015 r. Ustawa określa zasady oraz tryb przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji, a w szczególności sposób wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Aby obszar mógł zostać uznany jako zdegradowany musi na nim występować koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Ponadto na obszarze zdegradowanym musi wystąpić także co najmniej jeden z następujących negatywnych wskaźników:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz nefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Celem nadrzędnym niniejszego dokumentu jest rozpoznanie terenu gminy Szczurowa, dokonanie diagnozy problemów społecznych oraz funkcjonalno-przestrzennych, technicznych, gospodarczych, środowiskowych, a następnie zdefiniowanie i wyznaczenie obszaru wymagającego rewitalizacji, we współpracy ze społecznością terenów zdegradowanych oraz z zaangażowaniem wszystkich interesariuszy tych obszarów.

1.1 Struktura opracowania

Delimitacja obszarów zdegradowanych gminy Szczurowa została przygotowana w oparciu o analizę najbardziej istotnych czynników z punktu widzenia rozwoju gminy opierających się na wytycznych zawartych w ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. Zawiera ona porównywalne dane pozwalające na obiektywną i wnikliwą analizę obszarów wymagających kompleksowego wsparcia.

W toku przeprowadzonej analizy oraz przeprowadzonych konsultacji z przedstawicielami samorządu lokalnego wytypowano następujące czynności, będące jednocześnie częściami poniższego opracowania:

- analizę wskaźnikową gminy na tle powiatu i województwa;
- analizę struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy;
- analizę dokumentów planistycznych – Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla gminy Szczurowa oraz Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego;
- podział obszaru gminy Szczurowa na poszczególne sołectwa;
- analizę miernikową poszczególnych sołectw w sferze społecznej, gospodarczej, technicznej, środowiskowej i funkcjonalno-przestrzennej;
- delimitację obszarów zdegradowanych gminy;

Założone opracowanie jakim jest delimitacja dla Gminnego Programu Rewitalizacji, to istotny dokument oparty na pogłębionym badaniu ilościowym i jakościowym obszaru gminy Szczurowa. Opracowana diagnoza i delimitacja pozwoli na przygotowanie Gminnego Programu Rewitalizacji dla obszaru funkcjonalnego gminy Szczurowa w powiązaniu z celami tematycznymi funduszy strukturalnych na lata 2014-2020. Dobór wskaźników i metod analizy zebranych danych pozwolą na jednoznaczne dokonanie delimitacji w oparciu o analizę obszaru funkcjonalnego w sferach: społecznych, gospodarczych, przestrzennych, technicznych i środowiskowych.

1.2 Dotychczasowe programy związane z rozwojem i odnową wdrażane w gminie

Jednym z kluczowych wyzwań, przed którymi stanęła Polska w czasie integracji z Unią Europejską, jest rozwój i odnowa obszarów wiejskich. Zasadniczym celem tych działań było zmniejszenie dysproporcji pomiędzy obszarami wiejskimi a terenami miejskimi. W ostatnich latach w województwie małopolskim nie było wymogów pisania i wdrażania programów rewitalizacyjnych dla gmin wiejskich, jednak stosowano inne programy, których najważniejszym celem był rozwój oraz poprawa warunków pracy i życia mieszkańców. Jednym z takich dokumentów jest Plan Odnowy Miejscowości, którego sporządzenie i uchwalenie stanowiło niezbędny warunek przy aplikowaniu o środki finansowe w ramach „Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013” działanie „Odnowa i rozwój wsi”. Celem projektu była poprawa jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Działanie umożliwiło rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich, co wpłynie na wzrost ich atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej.

Programy prowadzone do tej pory przez gminę Szczurowa dotyczyły wszystkich dziedzin związanych z rozwojem, odnową i rewitalizacją. Wdrażane programy miały na celu przede wszystkim poprawę stanu technicznego budynków infrastruktury technicznej i drogowej. Gmina Szczurowa kładła nacisk na podniesienie jakości życia mieszkańców, w tym działania dotyczące sfery społecznej, wspierające rozwój turystyki oraz na prace związane z ochroną dziedzictwa kulturowego. Do priorytetów zaliczono rozbudowę sieci wodociągowej dzięki czemu wodociągowanie gminy zostało prawie zakończone. Obecnie wykonywane są pojedyncze nitki w związku z rozrastaniem się miejscowości. Na szeroką skalę prowadzone były prace związane z rozbudową i modernizacją oczyszczalni ścieków w Szczurowej wraz z budową kanalizacji sanitarnej ciśnieniowej z przepompowniami indywidualnymi. Rozpoczęto też wdrażanie programu budowy i rozbudowy sieci kanalizacyjnej. Realizacja tych kosztownych prac wciąż trwa, gdyż są to programy wieloetapowe.

WYBRANE DZIAŁANIA W SFERZE SPOŁECZNEJ:

- Projekt pt. **”Teatr lekcją życia”** realizowany w latach 2011-2012 w Przedszkolu Publicznym w Szczurowej w ramach oddolnych inicjatyw edukacyjnych na obszarach wiejskich. Fundusze wykorzystano na: wynagrodzenie logopedy, warsztaty teatralne, zakupiono pomoce dydaktyczne oraz wycieczkę do teatru wraz z biletami teatralnymi.

- Projekt – **„Indywidualizacja w klasach I-III w szkołach podstawowych”** – zrealizowany przez Gminę w okresie od 01 marca 2012 r. do 31 stycznia 2013 r. W ramach projektu do każdej szkoły podstawowej w gminie zakupiono pomoce dydaktyczne, naukowe, gry dydaktyczne, ortograficzne, laptopy, meble szkolne, programy edukacyjne, ekrany projekcyjne, przybory do geometrii, komputerowe programy do ćwiczeń terapeutycznych oraz przeprowadzono:
 - 120 godzin zajęć logopedycznych dla dzieci z zaburzeniami rozwoju mowy;
 - 180 godzin zajęć rozwijających zainteresowania uczniów szczególnie uzdolnionych;
 - 240 godzin zajęć dla uczniów w zdobywaniu umiejętności matematycznych.
 - 480 godzin zajęć dla dzieci ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu, w tym zagrożonych dysleksją;

- Projekt pt. **„Sukces w naszych rękach”** był realizowany od 01 września 2011 r. do 31 sierpnia 2013 r. w Publicznym Gimnazjum w Szczurowej. W ramach projektu przeprowadzonych zostało:
 - 108 godzin zajęć wyrównawczych z języka polskiego;
 - 108 godzin zajęć wyrównawczych z matematyki;
 - 180 godzin zajęć dodatkowych rozwijających zainteresowania;
 - 54 godziny zajęć z psychologiem;
 - 27 godzin z doradcą zawodowym;

- Zrealizowano pięć projektów w ramach Projektu Kapitał ludzki pod wspólnym tytułem: **„Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych”**. Projekty realizowane były w szkołach podstawowych: Szczurowa, Strzelce Wielkie, Uście Solne, Zaborów oraz w gimnazjum w Zaborowie w okresie od września 2008 r. do sierpnia 2011 r.;

- Gminne Centrum Kultury Czytelnictwa i Sportu w Szczurowej zrealizowało projekt pod nazwą: **„Scurosko-Magierecka”** młodzieżowy zespół ludowy szansą rozwoju promocji folkloru gminy Szczurowa, w którego ramach przeprowadzono warsztaty folklorystyczne młodzieżowego zespołu ludowego Scurosko-Magierecka oraz zakupiono po sześć sztuk strojów damskich i męskich. Zorganizowało również I Piknik Modelarski – był to zlot zrzeszeń i pasjonatów modelarstwa, a także warsztaty rękodzieła z elementami ludowymi – wykonywanie ozdób bożonarodzeniowych – bombki (decoupage).

W ramach Nadwiślańskiej Grupy Działania „E.O.CENOMA” zrealizowano wiele projektów podnoszących poziom życia w gminie. Warto tu przytoczyć część z nich:

- Projekt współpracy pod nazwą Bursztynowy Szlak Rowerowy, w ramach którego oznaczono szlak rowerowy;
- Projekt „Gmina Szczurowa w barwach czterech pór roku” – wydano album promujący walory turystyczne i kulturowe tej nadwiślańskiej gminy- wartość projektu;
- Utworzono, zagospodarowano i wyposażono pole namiotowe w Dołędze;
- Projekt współpracy pod nazwą „Konkurs Ekologiczny Eko-Las” – organizacja i przeprowadzenie konkursu oraz wyjazd na zieloną szkołę;
- Zrealizowano też szkolenie dla przedsiębiorców i osób chcących rozpocząć działalność gospodarczą z terenu LGD pod nazwą – Zasady przyznawania pomocy finansowej i wyboru projektów przez LGD w kontekście wdrażania LSR dla projektów dotyczących działania ”Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” oraz metodologia pisania wniosku i ekonomicznego planu operacji;
- Gmina Szczurowa zrealizowała projekt „Eko-mieszkańcy” obszaru Nadwiślańskiej Grupy Działania „E.O.CENOMA” – były to prelekcje dotyczące ochrony środowiska dla mieszkańców obszaru LGD;

WYBRANE DZIAŁANIA W SFERZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ:

- Wykonano rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków w Szczurowej wraz z budową kanalizacji sanitarnej ciśnieniowej z przepompowniami indywidualnymi 170 szt. do których zostali podłączeni mieszkańcy. Koszt inwestycji ok 10 mln złotych;
- Wybudowano 10 km magistrali wodociągowej łączącej gminę Szczurowa z nowoczesnym ujęciem wody na Nidzie;
- wykonano magistralę wodociągową łączącą miejscowość Uście Solne – Barczków-Dąbrówka Morska- Strzelce Małe – Szczurowa o długości 7 km jako alternatywne połączenie z wodą podawaną z ujęcia w Starym Korczynie.
- wykonano kanalizację sanitarną w miejscowości Szczurowa – Włoszyn wraz z przepompownią ścieków;
- Rozbudowano i zmodernizowano stację uzdatniania wody w Szczurowej;
- Zamontowano kolektory słoneczne na czterech budynkach użyteczności publicznej;
- Zutylizowano 350 ton odpadów azbestowych z gospodarstw indywidualnych w ramach gminnego programu usuwania azbestu, przy udziale środków finansowych jako dotacja celowa Starosty Brzeskiego.

WYBRANE PROJEKTY INWESTYCYJNO-BUDOWLANE:

- Wyremontowano 150 km nawierzchni asfaltowych, odbudowano 5 mostów, wybudowano chodniki wraz z kanalizacją burzową, wykonano 12 nowych przystanków autobusowych;
- Odnowiono i zagospodarowano 15 centrów wsi;
- Wyremontowano obiekt Zakładu Gospodarki Komunalnej w Szczurowej;
- Przy udziale środków Wspólnoty gruntowej Uścia Solnego i budżetu gminy Szczurowa wyremontowano i uruchomiono Publiczny Ośrodek Zdrowia w Uściu Solnym,
- Wyremontowano, wyposażono i uruchomiono Publiczny Ośrodek Zdrowia w Szczurowej wraz z gabinetem rehabilitacji
- Rozbudowano remizy OSP w Strzelcach Wielkich, Górcze, Niedzieliskach. Wyremontowano remizy we Wrzępii, Dołędze, Pojawiu, Strzelcach Małych, Kwikowie, Uściu Solnym, Zaborowie oraz Woli Przemyskiej;
- Wybudowane zostały również strefy rekreacji dziecięcej poprzez utworzenie 2 kompleksów sportowych w miejscowości Rudy Rysie i Niedzieliska oraz budowę lub doposażenie kolejnych 9 placów zabaw w: Szczurowej, Uściu Solnym, Wrzępii, Rylowej, Kwikowie, Zaborowie, Strzelcach Wielkich, Woli Przemyskiej, Górcze;
- Ze środków gminy wykonano place zabaw w Rajsku, Rząchowej, Niedzieliskach, Popędzynie;
- Zmodernizowano i wyremontowano boiska sportowe w Szczurowej, Rylowej, Woli Przemyskiej, Pojawiu i Niedzieliskach;
- Zmodernizowano obiekt szkoły podstawowej w Woli Przemyskiej - wykonano nową elewację budynku i zagospodarowano teren należący do szkoły;
- Wyremontowano szkoły w Strzelcach Małych, Rudych Rysiach, Uściu Solnym, Zaborowie, Woli Przemyskiej;
- W ramach programu „Radosna Szkoła” wybudowano place zabaw o nawierzchni poliuretanowej w Szczurowej, Strzelcach Wielkich, Woli Przemyskiej, Zaborowie oraz Uściu Solnym;
- Gmina wybudowała nowoczesny kompleks wielofunkcyjnych boisk sportowych „Orlik 2012” w Szczurowej oraz rozbudowała i wyremontowała szatnie z zapleczem sanitarnym dla sportowców;
- Wyremontowano obiekt zespołu dworsko – parkowego w Szczurowej (kompleksowo)
- Utworzono profesjonalny plac targowy – targowica w Szczurowej;
- Wybudowano pełnowymiarową halę sportową w Szczurowej i salę gimnastyczną w Zaborowie;
- Wykonano panele fotowoltaiczne w SP Niedzieliska, budynku UG, DL Zaborów, budynek GCKCzIS w Szczurowej;
- Wyremontowano budynek GCKCzIS w Szczurowej;
- Rozbudowano i zmodernizowano budynek Urzędu Gminy w Szczurowej (ok. 1 000 000).

2. Delimitacja obszarów zdegradowanych

Podczas opracowywania dokumentu dokonano delimitacji obszarów kwalifikujących się do objęcia Gminnym Programem Rewitalizacji. W ramach przeprowadzonych badań wzięto pod uwagę oddolne inicjatywy mieszkańców. Jednocześnie identyfikacja obszarów problemowych została oparta o weryfikowalne kryteria, które w dłuższej perspektywie pozwolą na monitorowanie postępu procesu rewitalizacji. W niniejszej diagnozie zawarto również opis potencjalnych obszarów zdegradowanych w odniesieniu do otoczenia.

Kwantyfikowalne i weryfikowalne dane pozwalające zdiagnozować obszary problemowe w gminie pozyskano z zasobów Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Gminy w Szczurowej (ewidencje ludności, podmiotów gospodarczych, gruntów i budynków), Powiatowego Urzędu Pracy, Komendy Policji, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i innych. Uzyskanie danych ilościowych pozwoliło na wyodrębnienie obszarów charakteryzujących się koncentracją problemów, które w dalszym etapie prac powinny stać się przedmiotem dogłębnej analizy w oparciu o inne niż statystyczne metody. Jednocześnie pozyskano informacje od lokalnych podmiotów oraz społeczeństwa, zgodnie z horyzontalną zasadą partycypacji.

Analiza zjawisk kryzysowych została przeprowadzona z uwzględnieniem następujących sfer:

1. Sfera społeczna;
2. Sfera funkcjonalno-przestrzenna;
3. Sfera techniczna;
4. Sfera gospodarcza;
5. Sfera środowiskowa;

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają wyniki analizy oraz mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju. Pozwalają one określić zasięg terytorialny obszarów zdegradowanych, w których występuje największa koncentracja problemów.

2.1 Charakterystyka metody

Pierwszym etapem prac nad delimitacją obszarów zdegradowanych w przestrzeni gminy Szczurowa było wykonanie analizy porównawczej całej gminy w odniesieniu do powiatu oraz województwa. Wybrano podstawowe elementy sfery społecznej oraz dodatkowo wybrane elementy sfery gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej oraz środowiskowej, a następnie dokonano diagnozy głównych problemów, z jakimi boryka się gmina Szczurowa.

W następnym etapie dokonano identyfikacji zróżnicowania wewnątrzgminnego oraz podzielono gminę na jednostki urbanistyczne – sołectwa.

Jednym z ważniejszych etapów prac było pozyskanie danych statystycznych oraz innych informacji niezbędnych przy tworzeniu dokumentu. Dane zostały pozyskane z Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Gminy w Szczurowej (ewidencje ludności, podmiotów gospodarczych, gruntów i budynków), Powiatowego Urzędu Pracy, Komendy Policji, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz innych instytucji i podmiotów działających na terenie gminy. Z uwagi na charakter i cel opracowania, jakim jest analiza i ocena sytuacji wewnątrzgminnej, dobór wskaźników oparto o wydzielone jednostki urbanistyczne. W toku prac napotkano na szereg problemów, związanych głównie z brakiem lub niemożnością uzyskania konkretnych danych dla poziomu analizy wewnątrzgminnej, a także w odniesieniu do województwa. W związku z powyższym w niektórych przypadkach posłużono się danymi szacunkowymi.

Kolejnym etapem było, przy uwzględnieniu podziału na jednostki urbanistyczne jakimi w tym wypadku są sołectwa, zanalizowanie danych statystycznych oraz informacji uzyskanych w poszczególnych sferach. W celu jaśniejszego zobrazowania problemów zaistniałych w gminie posłużono się planszami graficznymi. Otrzymane mierniki w poszczególnych jednostkach urbanistycznych zestawiono w tabele podsumowujące każdą ze sfer. W większości badanych mierników otrzymana wartość dodatnia świadczy o sytuacji gorszej niż średnia w gminie, jednak w niektórych przyjętych wskaźnikach wartość dodatnia świadczy o sytuacji lepszej niż średnia, zatem w tych przypadkach za odchylenie od normy uznawane były wartości poniżej średniej. Każdy z analizowanych wskaźników w którym występują nieprawidłowości, zaznaczono kolorem szarym. W celu obliczenia wyniku końcowego zestawiono wszystkie dane w zbiorczej tabeli wynikowej dla sfery społecznej oraz zbiorczej tabeli wynikowej dla pozostałych sfer. Następnie dokonano klasyfikacji mierników świadczących o odchyleniach od normy, polegającej na nadaniu punktacji w skali od „1” do

„4”, gdzie punkt „1” – „poniżej normy” – nadano jednostkom o niewielkich anomaliach, zaś punkt „4” – „najgorszy” – został przyznany jednostkom, w których odchylenia od normy są bardzo duże. Dla wartości świadczących o lepszej sytuacji niż średnia dla gminy przyjęto wartość „0”. Otrzymałą punktację podsumowano i podzielono przez ilość analizowanych mierników dzięki czemu uzyskano średnią arytmetyczną.

2.2 Gmina Szczurowa na tle powiatu i województwa

Szczurowa to gmina wiejska położona w północno-wschodniej części województwa małopolskiego należąca do powiatu brzeskiego. Zajmuje obszar 135 km². W skład gminy wchodzi dwadzieścia jeden sołectw. Są to: Barczków, Dąbrowa Morska, Dołęga, Górka, Kopacze Wielkie, Księżę Kopacze, Kwików, Niedzieliska, Pojawie, Popędzyna, Rajsco, Rudy-Rysie, Rylowa, Rząchowa, Strzelce Małe, Strzelce Wielkie, Szczurowa, Uście Solne, Wola Przemysłowska, Wrzępia, Zaborów. (Ryc.1).

Gmina leży na szlaku dwóch przecinających się dróg wojewódzkich. Ułatwia to kontakt z dwoma dużymi miastami: Krakowem i Tarnowem. W obrębie województwa gmina Szczurowa graniczy: od północnego wschodu z gminą Wietrzychowice, od wschodu z gminami Radłów i Borzęcin, od południa z gminami Brzesko i Rzezawa a od południowego zachodu z gminą Bochnia. Wisła stanowi północną naturalną granicę gminy, Raba jest rzeką graniczną od strony zachodniej. Gmina Szczurowa jest atrakcyjna inwestycyjnie dzięki swemu położeniu oraz tworzonej strefom aktywności gospodarczej w pobliżu głównych węzłów komunikacyjnych. Władze gminy stworzyły bardzo dobre warunki dla rozwoju inwestycji i zabezpieczyły w planie zagospodarowania przestrzennego tereny pod inwestycje produkcyjne, obiekty magazynowe, usługowe, handlowe, sportowo-rekreacyjne oraz budownictwo mieszkaniowe. Na terenie gminy znajdują się też duże złoża gazu ziemnego co stanowi dodatkową zachętę dla potencjalnych inwestorów.

Gmina ma tradycje rolnicze, a zachowane zabytkowe dwory w Szczurowej, Zaborowie, Dołędze, Strzelcach Wielkich i Górcie są pozostałością po majątkach ziemskich oraz dobrach rycerskich i biskupich. Obiekty te, jak również duże obszary leśne i rzeki oraz czyste powietrze stwarzają dogodne warunki do relaksu i wypoczynku. Największą atrakcją tych terenów jest dwór w Dołędze, oddział Muzeum Okręgowego w Tarnowie. Zapisał się on w historii Polski i regionu rolą jaką odegrał w czasie powstania styczniowego. Warto odwiedzenia jest również zespół dworsko-parkowy w Szczurowej z poł. XIX wieku oraz kościół parafialny z przełomu XIX/XX wieku.

Znaczna część gminy leży na Obszarze Chronionego Krajobrazu. Znajdują się tu parki krajobrazowe:

- Bratucicki Obszar Chronionego Krajobrazu
- Radłowsko- Wierzchosławicki Obszar Chronionego Krajobrazu
- Dolina Wisły
- Natura 2000 – Dębówka nad rzeką Uszewką
- Natura 2000 – Dolina rzeki Gróbki.

Gmina Szczurowa ma do zaoferowania niecodzienną atrakcję – „wakacje z ptakami”. Tereny tejsze upodobały sobie rzadkie gatunki ptactwa wodno-błotnego. Można tu zaobserwować około 100 gatunków. W Niedzieliskach znajduje się słynna na całą Małopolskę „bociania wioska”.

Rycina 1. Gmina Szczurowa – granice administracyjne

Źródło: Urząd Gminy Szczurowa

Walory takie jak: stosunkowo czyste powietrze, cisza, niski stopień urbanizacji, bogata przyroda i jej zasoby, wielowiekowa historia i zabytki predestynują gminę do inwestowania i rozwijania różnych form turystyki krajoznawczej, przyrodniczej, z agroturystyką włącznie. Gmina posiada słabo rozwiniętą bazę noclegową dla turystów oraz infrastrukturę gastronomiczną, stanowiącą niezbędny element zaplecza turystycznego.

Gmina Szczurowa charakteryzuje się wysoką dostępnością do usług podstawowej opieki medycznej – jest ona wyższa niż w powiecie. Liczba porad w ramach POZ nieznacznie przekracza średnią dla województwa.

Poważnym zagrożeniem na terenie Szczurowej są wezbrania powodziowe wód rzecznych. Wynika to z położenia na płaskim terenie pozbawionym naturalnych barier, w dolinach rzek: Wisły, Raby i Uszwicy. Mają one źródła na obszarach górskich, co stwarza niebezpieczeństwo powodzi. Zabezpieczenie mieszkańców przed tym zagrożeniem stanowi dla gminy duże wyzwanie, zarówno logistyczne jak i finansowe.

Struktura gospodarki gminy wskazuje na charakter rolniczy. Przeciętna wielkość gospodarstwa rolnego jest większa niż w powiecie brzeskim. Wynikiem takiej struktury jest niższa wysokość wpływów do budżetu gminy, pochodzących z podatku CIT przypadająca na jednego mieszkańca, niż w powiecie. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na jednego mieszkańca utrzymuje się na niezmiennym poziomie od kilku lat i jest zdecydowanie niższa niż w powiecie brzeskim i województwie małopolskim. Nie wpływa to jednak na poziom bezrobocia w gminie. Jednocześnie wskaźnik zatrudnienia na lokalnym rynku pracy jest niski, co oznacza, że większość mieszkańców znajduje zatrudnienie poza granicami gminy.

Gmina zalicza się do jednostek o względnie wysokiej skali problemów społecznych. Odsetek osób korzystających ze środowiskowej pomocy socjalnej jest wyższy niż powiecie brzeskim i województwie małopolskim. Dotyczy to zarówno osób dorosłych jak i dzieci w wieku do 17 lat, co jest szczególnie niepokojące. Jedynie połowa dzieci w wieku 3 – 5 lat uczęszcza do przedszkoli. Problemem jest też jakość nauczania, mierzona wskaźnikami wyników uzyskiwanych przez uczniów na koniec edukacji.

Liczba osób korzystających z sieci wodociągowej oraz infrastruktury gazowej jest wysoka, co jest dużym atutem gminy. Jednak największym mankamentem gminy jest niewielki odsetek osób – zaledwie 10,9% – korzystających z sieci kanalizacyjnej.

Wykonana analiza porównująca gminę do powiatu brzeskiego i województwa małopolskiego pokazuje, z jak dużymi problemami społecznymi, gospodarczymi, funkcjonalno-przestrzennymi i technicznymi musi zmagać się Szczurowa. Poniższe tabele przedstawiają uśrednione mierniki porównawcze, które wykonano na podstawie danych za rok 2014 zebranych w Urzędzie Gminy Szczurowa, Powiatowej Komendzie Policji oraz z opublikowanych zestawień z Głównego Urzędu Statystycznego.

1. SFERA SPOŁECZNA:

Tabela 1. Gmina Szczurowa na tle powiatu i województwa – sfera społeczna

Wskaźnik	Udział osób korzystających z środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych [%]	Liczba przestępstw i wykroczeń ogółem na 1000 osób
WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE	6,4	6,5	56,7	21,7
POWIAT BRZESKI	7,3	6,9	44,0	18,2
GMINA SZCZUROWA	9,8	6,0	54,9	14,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Powiatowego Urzędu Pracy, Urzędu Gminy Szczurowa, Komendy Powiatowej Policji w Brzesku

Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Szczurowa jest znacznie wyższy niż w powiecie brzeskim i zdecydowanie wyższy niż województwie małopolskim (Tab.1). Znacznie niższe są mierniki dotyczące liczby przestępstw oraz liczby wykroczeń na każde 1000 osób. Wskaźnik dotyczący udziału bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Szczurowa jest niższy od wskaźnika dla województwa i zdecydowanie niższy od wskaźnika dla powiatu. Udział osób długotrwale bezrobotnych w gminie Szczurowa kształtuje się na wyższym poziomie niż w powiecie, ale na niższym niż w województwie małopolskim. Dysproporcję dotyczącą osób długotrwale bezrobotnych należy postrzegać jako największe zagrożenie w sferze społecznej z uwagi na konsekwencje psychologiczne dla osób dotkniętych trwałym bezrobociem. Jego negatywne skutki to nie tylko zła sytuacja finansowa bezrobotnych, ale także kumulacja problemów i patologii społecznych.

2. SFERA GOSPODARCZA:

Tabela 2. Gmina Szczurowa na tle powiatu i województwa – sfera gospodarcza

Wskaźnik	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności [%]	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na każde 1000 osób	Odsetek gospodarstw rolnych w ogólnej liczbie gospodarstw domowych [%]
WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE	18,1	115,7	48,1
POWIAT BRZESKI	16,4	108,7	56,3
GMINA SZCZUROWA	16,1	75,6	75,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Powiatowego Urzędu Pracy, Urzędu Gminy Szczurowa, Komendy Powiatowej Policji w Brzesku

W gminie Szczurowa odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogólnej liczby ludności jest niższy od wskaźnika zarówno dla województwa małopolskiego jak i dla powiatu brzeskiego (Tab.2). Zdecydowanie niższe niż średnia dla powiatu brzeskiego i województwa małopolskiego są mierniki dotyczące liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na każde 1000 osób. Na tę liczbę składają się w większości małe, jedno i kilkusobowe firmy nie dające potencjału znacznego zwiększenia ogólnej liczby miejsc pracy w gminie. Odsetek gospodarstw rolnych w gminie Szczurowa jest najwyższy co wskazuje na jej rolniczy charakter.

3. SFERA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA:

Tabela 3. Gmina Szczurowa na tle powiatu i województwa – sfera funkcjonalno-przestrzenna

Wskaźnik	Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na osobę [m ²]	Odsetek gruntów we własności gminy, powiatu, województwa [%]	Lesistość [%]
WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE	46	25,7	Brak danych	28,7
POWIAT BRZESKI	26	26,7	0,3	18,8
GMINA SZCZUROWA	20	25,4	3,6	10,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Powiatowego Urzędu Pracy, Urzędu Gminy Szczurowa, Komendy Powiatowej Policji w Brzesku

Dość niekorzystne dla gminy Szczurowa są dane dotyczące sfery funkcjonalno-przestrzennej (Tab.3). Niższy niż w powiecie brzeskim i zdecydowanie niższy województwie małopolskim jest udział budynków oddanych do użytkowania w roku 2014. Natomiast przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na 1 mieszkańca kształtuje się na wyższym poziomie w powiecie brzeskim i województwie małopolskim. Można więc przyjąć, że zasoby mieszkaniowe w gminie są na przeciętnym poziomie. Lesistość na terenie gminy jest bardzo niska i zdecydowanie niższa niż zalesienie powiatu brzeskiego i województwa małopolskiego. Istniejąca w gminie Szczurowa struktura własności gruntów jest dość niekorzystna zwłaszcza dla procesów rewitalizacyjnych, bowiem zaledwie 3,6% powierzchni gminy stanowią tereny będące jej własnością.

4. SFERA TECHNICZNA:

Tabela 4. Gmina Szczurowa na tle powiatu i województwa – sfera techniczna

Wskaźnik	Odsetek ogółu ludności korzystającej z instalacji wodociągowej [%]	Odsetek ogółu ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej [%]	Odsetek ogółu ludności korzystającej z instalacji gazowej [%]
WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE	77,1	65,2	72,6
POWIAT BRZESKI	72,7	33,5	74,3
GMINA SZCZUROWA	84,3	10,9	47,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Powiatowego Urzędu Pracy, Urzędu Gminy Szczurowa, Komendy Powiatowej Policji w Brzesku

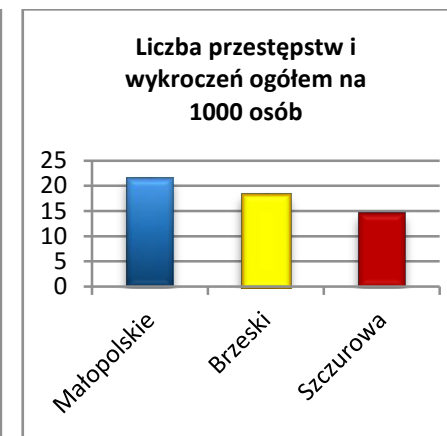
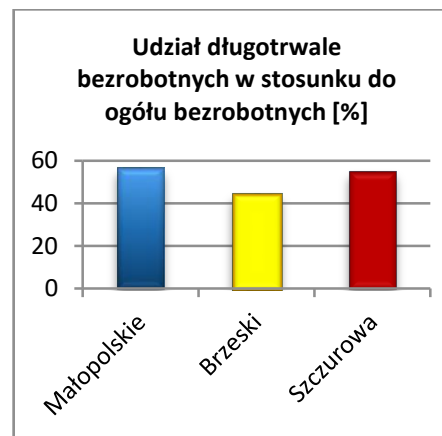
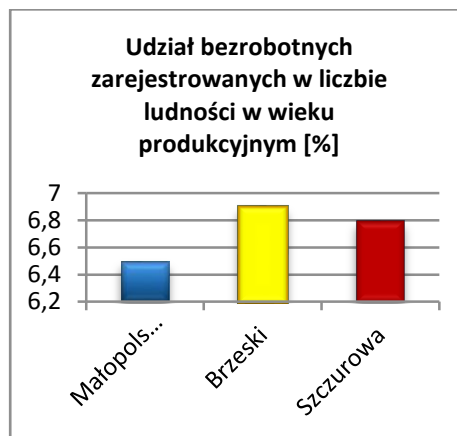
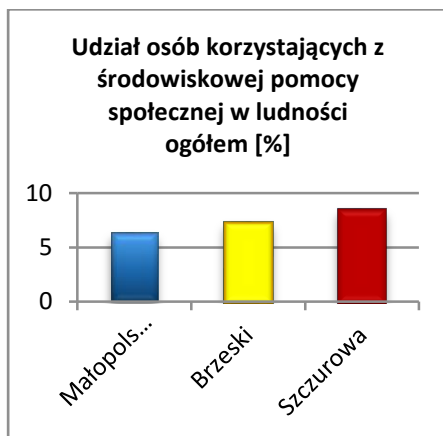
Mierniki dotyczące sfery technicznej (Tab.4) wskazują, że w gminie Szczurowa występuje zdecydowanie wyższy od powiatu brzeskiego i województwa małopolskiego odsetek ludności korzystającej z instalacji wodociągowej. Z instalacji gazowej korzysta zaledwie 47,6% ludności gminy, co jest poniżej średniej dla powiatu i województwa. Bardzo niekorzystnym wskaźnikiem dla gminy jest odsetek ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej, gdyż kształtuje się na poziomie 10,9%. Oznacza to, że w gminie zdecydowana większość mieszkańców nie ma dostępu do zbiorczego systemu kanalizacji, w tym również centralnych oczyszczalni ścieków. Niewielki procent mieszkańców gminy korzysta z przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych. Jest to jeden z podstawowych problemów wymagających niezwłocznego rozwiązania. Stwarza on bowiem zagrożenie dla stanu czystości wód powierzchniowych i podziemnych-istniejących i potencjalnych źródeł zaopatrzenia gminy w wodę.

Analiza porównawcza gminy Szczurowa na tle powiatu brzeskiego i województwa małopolskiego zgodnie z założeniami, które mają na celu wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, poprzez przeprowadzenie delimitacji, potwierdza kwalifikację gminy jako obszaru wymagającego wsparcia w naborach odnoszących się do działań rewitalizacyjnych według RPO WM na lata 2014-2020. Zbiorcze zestawienie mierników porównawczych gminy Szczurowa w odniesieniu do powiatu i województwa przedstawiają Ryc.2 i Ryc.3.

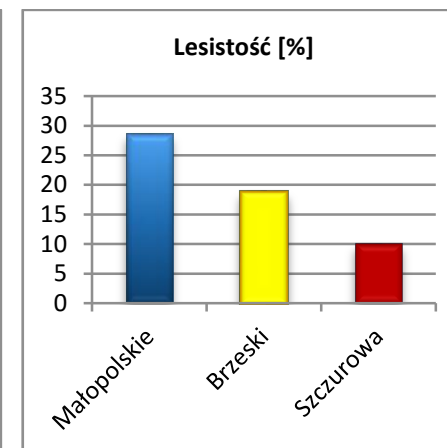
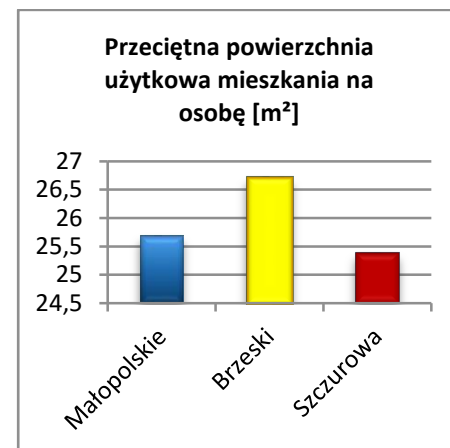
Jednym z głównych problemów gminy Szczurowa jest wysoka liczba osób długotrwale bezrobotnych, wynikająca często z niskich kwalifikacji zawodowych. Bezrobocie generuje szereg problemów społecznych, w tym zwiększoną liczbę przestępstw i patologii, ubóstwo mieszkańców, a w konsekwencji konieczność pomocy socjalnej dla dużej grupy społeczeństwa. Przekłada się to również na niekorzystną sytuację mieszkaniową – brakuje środków finansowych na zwiększenie socjalnych zasobów mieszkaniowych oraz pokrycie kosztów remontów budynków w złym stanie technicznym. Podstawowym problemem wymagającym niezwłocznego rozwiązania jest rozbudowa zbiorczego systemu kanalizacji. Budowa sieci kanalizacyjnej jest dużym wyzwaniem dla gminy z uwagi na możliwości finansowe oraz własnościowe gminy. Prywatna własność to uwarunkowanie niesprzyjające zagospodarowaniu obszarów, bo może rodzić konflikty przy wykorzystaniu ich na cele publiczne.

Rycina 2. Mierniki porównawcze Gminy Szczurowa w odniesieniu do powiatu i województwa

SFERA SPOŁECZNA

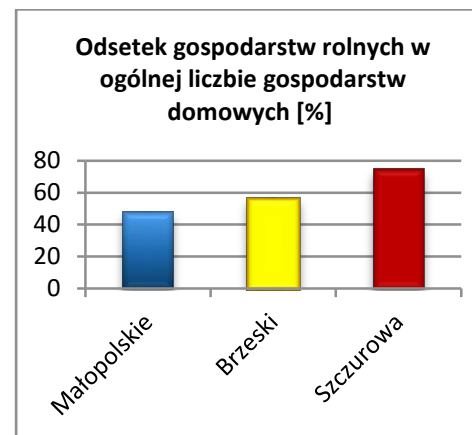
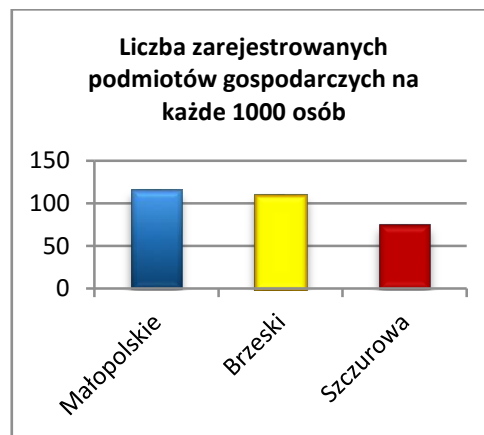
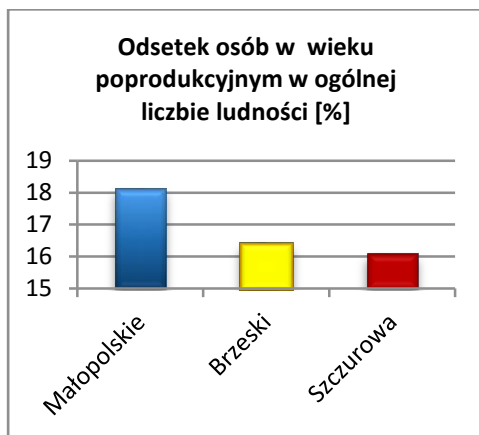
SFERA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA

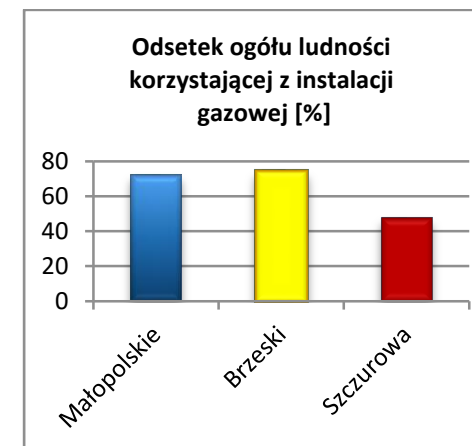
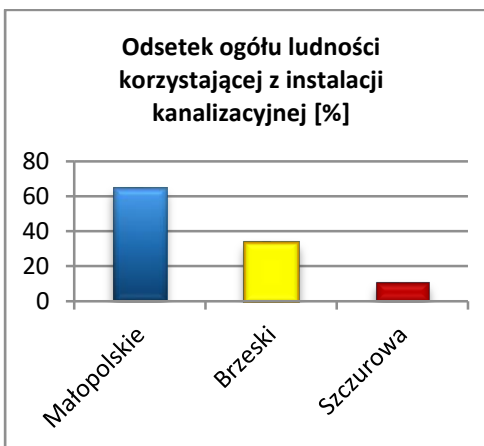
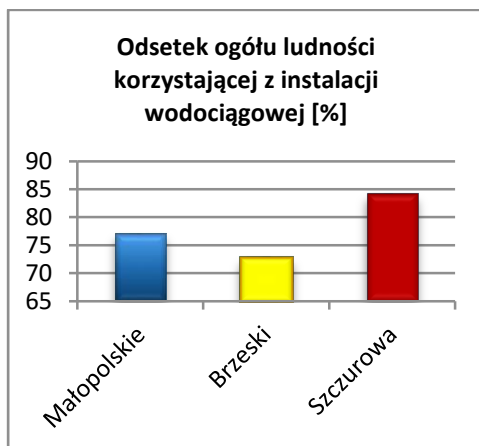
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Powiatowego Urzędu Pracy, Urzędu Gminy Szczurowa, Komendy Powiatowej Policji w Brzesku

Rycina 3. Mierniki porównawcze Gminy Szczurowa w odniesieniu do powiatu i województwa

SFERA GOSPODARCZA

SFERA TECHNICZNA

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Powiatowego Urzędu Pracy, Urzędu Gminy Szczurowa, Komendy Powiatowej Policji w Brzesku

2.3 Podział gminy na jednostki urbanistyczne

Szczurowa jest gminą wiejską. Została podzielona na 21 jednostek urbanistycznych, którymi są sołectwa. Ich charakterystykę szczegółowo omówiono w tabeli nr 5. Poszczególne sołectwa obejmują jedną miejscowość i są jednostkami pomocniczymi utworzonymi przez Radę Gminy w drodze uchwały, dlatego do analiz przyjęto sołectwa jako wydzielone jednostki urbanistyczne opisane numerami porządkowymi od 1 do 21 (Ryc.4).

Głębina analizy kształtująca wszystkie jednostki urbanistyczne zwane sołectwami rysuje się wobec liczby ludności obszarów gminy (Ryc.5), gęstości zaludnienia (Ryc.6) oraz z uwagi na strukturę demograficzną osób w wieku przedprodukcyjnym (Ryc.7), produkcyjnym (Ryc.8) i poprodukcyjnym (Ryc.9).

Gmina Szczurowa jest gminą rolniczą i posiada duże walory przyrodniczo-turystyczne. To one warunkują rozwój i poziom życia mieszkańców. Jednostki z największą liczbą ludności (Ryc.5), o numerach 12 (Szczurowa), 2 (Uście Solne), 7 (Strzelce Wielkie), 9 (Niedzieliska), 18 (Wola Przemysłowa) są równocześnie ośrodkami, wokół których skupia się życie gminy. Tu znajdują się ośrodki administracyjne, zakłady opieki zdrowotnej, apteki, przedszkola oraz szkoły podstawowe i gimnazja.

Duży wpływ na gęstość zaludnienia w gminie Szczurowa (Ryc.6) ma też położenie w pobliżu dróg wojewódzkich i dużych ośrodków miejskich: Tarnowa na wschodzie i Krakowa na zachodzie. Jednostki wyróżniające się największą gęstością zaludnienia na km² to: 10 (Rudy-Rysie), 11 (Ryłowa), 12 (Szczurowa) i 6 (Strzelce Małe). Sołectwa są dobrze skomunikowane z większymi ośrodkami miejskimi, a co za tym idzie dają mieszkańcom większe możliwości zarobkowania. Wszystko to sprzyja osiedlaniu się i zakładaniu rodziny na tych terenach. W związku z powyższym regiony te ulegają urbanizacji. Rosną też ceny gruntów leżących w tych jednostkach urbanistycznych.

Na planszach graficznych (Ryc.7), (Ryc.8), (Ryc.9) przedstawiono strukturę demograficzną w poszczególnych jednostkach. Plansze obrazują populację ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym. Analiza danych na temat osób w wieku przedprodukcyjnym, zaprezentowana na planszy graficznej (Ryc. 7) oraz w zapisie wskaźnikowym ujętym w legendach, zwraca uwagę na jednostkę numer 4 (Barczków), 15 (Kwików) oraz 1 (Wrzepia). Oznacza to, iż liczba

urodzeń na tych obszarach jest najwyższa. Sołectwa o numerach 16 (Księża Kopacze), 9 (Niedzieliska) i 18 (Wola Przemysłowa) mają najniższy wskaźnik struktury demograficznej w wieku przedprodukcyjnym i jest on niższy niż średnia dla gminy. Na planszy graficznej (Ryc.8) dla ludności w wieku produkcyjnym na pierwszy plan wybija się jednostka numer 21 (Dołęga). Odsetek osób w tym przedziale wiekowym jest tu zdecydowanie najwyższy. Wysoki wskaźnik, również wyższy od średniej dla gminy mają też jednostki o numerach 8 (Rajsko), 12 (Szczurowa), 19 (Zaborów), zaś najniższy notuje się w jednostkach: 4 (Barczków), 5 (Dąbrówka Morska), 17 (Kopacze Wielkie), 13 (Rząchowa). Z kolei jeśli chodzi o wiek poprodukcyjny (Ryc.9) na uwagę zasługują jednostki 17 (Kopacze Wielkie), 16 (Księża Kopacze), 20 (Pojawie), 13 (Rząchowa) i 18 (Wola Przemysłowa), gdzie odsetek ludności starzejącej się jest najwyższy.

Dokument powstał na podstawie badań zmian w przestrzennym rozkładzie zaludnienia obszarów gminy Szczurowa, ich kierunków, mechanizmów oraz konsekwencji dla lokalnych struktur demograficznych, społecznych oraz gospodarczych. Diagnoza powstała we współpracy ze służbami gminy.

Tabela 5. Charakterystyka wydzielonych jednostek urbanistycznych gminy Szczurowa.

Jednostka urbanistyczna		Liczba ludności / Odsetek ludności gminy	Powierzchnia [ha] / Procent powierzchni gminy	CHARAKTERYSTYKA JEDNOSTKI
Lp.	Nazwa			
1	BARCZKÓW	125 / 1,29%	212,99 ha / 1,57%	To niewielka miejscowość położona malowniczo nad rzeką Wisłą, na obszarze Powiśla Bocheńskiego w północno-zachodniej części gminy. Wioskę włączono w granice administracyjne gminy Szczurowa w latach 70-tych. Nazwa wsi pojawia się w dokumentach już w 1404 roku. Na jej terenie znajdują się obiekty zabytkowe, do których należą: zespół dworski, posąg św. Floriana z 1900 roku oraz kapliczka z rzeźbami Matki Boskiej na półksiężycu, z figurkami aniołków i ewangelistów. Rzeźba obecnie znajduje się w Muzeum Narodowym w Krakowie. Niepowtarzalne krajobrazy i ekologiczne rolnictwo stanowią o atrakcyjności miejscowości. W Barczkowie nie ma sieci doprowadzającej gaz dla mieszkańców. Znajduje się tu plac zabaw dla dzieci oraz Dom Ludowy, w którym sezonowo działa świetlica środowiskowa. Budynek ten wymaga remontu m.in. elewacji. Jest też potrzebne jego docieplenie.
2	DĄBRÓWKA MORSKA	161 / 1,66%	379,04 ha / 2,80%	Miejscowość położona w północnej części gminy, w zakolach Wisły nad rzeczką Gróbką. Nazwa wywodzi się od jej lokalizacji, czyli młodego wówczas lasu dębowego zwanego dąbrówką. Do dzisiaj zachowało się w Dąbrówce kilkanaście obiektów drewnianego budownictwa tradycyjnego, a w centrum wioski stoi figurka Najświętszej Marii Panny z 1958 roku. Na terenie wsi znajdują się obszary chronione: Dolina Wisły i Natura 2000 Dolina rzeki Gróбки. W Dąbrówce nie ma sieci gazowniczej oraz kanalizacyjnej. Znajduje się tu remiza OSP wykorzystywana jako sezonowa świetlica środowiskowa.
3	DOŁĘGA	445 / 4,59%	781,20 ha / 5,78%	Wieś położona na rozległej, porośniętej resztkami dawnych lasów równinie. Znajduje się ok. 35 km na północny zachód od Tamowa i ok. 23 km na północny wschód od Brzeska. Mimo peryferyjnego położenia jest ważnym punktem na mapie kulturalnej gminy Szczurowa. Należy do najciekawszych historycznie i krajobrazowo w województwie małopolskim. To właśnie w Dołędze znajduje się zabytkowy dworek z 1845 roku, filia Muzeum Okręgowego w Tarnowie. Można tu zwiedzać ekspozycję stałą, prezentującą wnętrza dworskie z przełomu XIX i XX wieku. Dołęzką tradycją stały się koncerty muzyki poważnej. Koncertują tu artyści krajowi i zagraniczni. Przyjeżdżają również aktorzy, dzięki czemu w zabytkowej scenerii od czasu do czasu można obejrzeć sztukę teatralną. We wsi jest sieć wodociągowa, nie ma natomiast

				kanalizacyjnej. Znajduje się tu Remiza OSP, w której mieści się biblioteka i całoroczna świetlica środowiskowa. Obiekt jest w złym stanie technicznym. Budynek byłej szkoły podstawowej nie jest użytkowany ze względu na zły stan techniczny. Na terenie miejscowości jest też kaplica i pole namiotowe. Działa tu OSP Dołęga i Fundacja Kultura Na Dworze.
4	GÓRKA	417 / 4,30%	710,77 ha / 5,26%	Nazwa miejscowości pochodzi od nazwiska jej pierwszego właściciela. Usytuowana jest w północnej części gminy, w płaskiej i rozległej dolinie Wisły. Nowy most przez tę rzekę otwiera okno komunikacyjne na kraj i zagranicę. Budowa w 2003 roku przeprawy łączącej trakt Warszawa – Krynica – granica państwa zakończyła wieloletnie uciążliwości komunikacyjne. Górka oddalona od Szczurowej o 5 km graniczy z powiatem proszowickim. Znajdują się tutaj obszary chronione: Dolina Wisły i Natura 2000 – Dębówka nad rzeką Uszewką. Górka nie posiada sieci kanalizacyjnej oraz gazowej, część mieszkańców jest natomiast podłączona do sieci wodociągowej. Działa tu Ochotnicza Straż Pożarna. W remizie OSP znajduje się sezonowa świetlica środowiskowa. Obiekt wymaga remontu. Budynek byłej szkoły podstawowej – obecnie nie używany – jest w złym stanie technicznym. We wsi jest kaplica, plac zabaw dla dzieci i plac z elementami małej architektury.
5	KOPACZE WIELKIE	89 / 0,91%	212,43 ha / 1,57%	Wioska na północnym skraju gminy. Jej nazwa wywodzi się prawdopodobnie od terenu "skopanego" po wyrębie lasu, tzw. "kopaliny". Obszar ma znakomite warunki dla rozwoju rolnictwa, a warunki przyrodnicze i krajobrazowe sprzyjają rozwojowi agroturystyki. Na terenie wioski znajdują się dwa obiekty budownictwa sakralnego, figura Matki Boskiej z Dzieciątkiem z 1958 r. oraz drewniany krzyż z wizerunkiem Chrystusa sprzed 1939 r. Znajduje się tu obszar chroniony – Dolina Wisły. Część gospodarstw posiada przyłącze do sieci wodociągowej. Brak jest natomiast sieci kanalizacyjnej. W Kopaczach Wielkich w Domu Ludowym działa świetlica sezonowa. Budynek wymaga generalnego remontu.
6	KSIĘŻE KOPACZE	43 / 0,44%	64,68 ha / 0,47%	Niewielka wieś nizinna położona na płaskiej i rozległej dolinie Wisły, po obu stronach rzeki Uszwicy. Północna część wsi nad rzeką Uszvicą stanowi Obszar Chronionego Krajobrazu. Zobaczyć tu można jedną z najstarszych zachowanych figur świętych - posąg Matki Boskiej z Dzieciątkiem z płaskorzeźbami św. Grzegorza, Wojciecha i Marii Magdaleny z 1862 rok. Znajdują się tu obszary chronione: Dolina Wisły i Natura 2000 – Dębówka nad rzeką Uszewką. Nie ma tu sieci kanalizacyjnej, jest natomiast sieć gazowa i wodociągowa. W centrum miejscowości jest niewielki utwardzony plac z elementami małej architektury.

7	KWIKÓW	237 / 2,44%	312,77 ha / 2,31%	Początki tej wsi położonej nad Uszwicą sięgają XVI w. Centrum miejscowości położone jest na południe od drogi Wola Przemysłowa – Zaborów, która przez most na Uszwicy łączy się z ważnym traktem komunikacyjnym Koszyce – Górka – Szczurowa przez wybudowany most na Wiśle. Wielu mieszkańców Kwikowa w trudnych czasach powojennych opuściło rodzinne strony emigrując do Stanów Zjednoczonych. Znajduje się tu obszar chroniony – Natura 2000 – Dębówka nad rzeką Uszewką. Mieszkańcy korzystają z sieci gazowej i wodociągowej, nie mają natomiast dostępu do sieci kanalizacyjnej. Działa tu Ochotnicza Straż Pożarna. Obiekt wymaga remontu. Budynek Domu Ludowego – obecnie nieużytkowany – jest w złym stanie technicznym. W remizie OSP mieści się sezonowa świetlica środowiskowa. W pobliżu uplasowany jest również plac zabaw dla dzieci, boisko sportowe i elementy małej architektury.
8	NIEDZIELSKA	791 / 8,16%	1147,43 ha / 8,50%	Nazwa miejscowości pochodzi od słowa „niedziela”. Wieś położona w południowej części gminy wzdłuż drogi wojewódzkiej, znajduje się w odległości 16 km od Brzeska i linii kolejowej Brzesko-Słotwina oraz 3 km od Szczurowej. Posiada dogodne połączenie komunikacyjne, sieć gazową, telefoniczną i wodociągową. Brak jest natomiast sieci kanalizacyjnej. W centrum wsi znajduje się kościół parafialny pw. św. Feliksa wybudowany w 1931 roku. Wzdłuż wioski rozciąga się krajobraz rolniczy, enklawy lasu Bratucickiego i kilka mniejszych skupisk leśnych. Znajduje się tu Dom Ludowy z sezonową świetlicą środowiskową. Obiekt jest w złym stanie technicznym, wymaga generalnego remontu i rozbudowy. Kompleks sportowy składa się z boiska, placu zabaw, elementów siłowni zewnętrznej, bieżni, ścieżki zdrowia i boiska do piłki plażowej. W Niedzielskach jest kościół parafialny. Budynek szkoły podstawowej wymaga wykończenia i remontu oraz adaptacji pomieszczeń na salę gimnastyczną. Działa tu Stowarzyszenie na rzecz promocji i rozwoju wsi Niedzielska, GKKS KORONA Niedzielska oraz Ochotnicza Straż Pożarna.
9	POJAWIE	447 / 4,16%	712,51 ha / 5,27%	Atrakcyjna krajobrazowo miejscowość położona w bliskim sąsiedztwie kompleksów leśnych – raj dla grzybiarzy – usytuowana przy drodze wojewódzkiej Szczurowa – Tarnów. Pojawie to wieś skupiona, wielopasmowa, z dużym przysiółkiem zwanym „Śpiący Pojaw”. Jej lokalizacja nastąpiła w XVI wieku. Wschodnią niezabudowaną część wsi zajmuje zwarty las sosnowy będący fragmentem Puszczy Radłowskiej. W parku świętego Franciszka można zobaczyć w naturze wiele ciekawych odmian roślin. Brakuje tu sieci kanalizacyjnej, jest natomiast sieć wodociągowa i gazowa. We wsi znajduje się plac zabaw dla dzieci, boisko trawiaste, plac z elementami małej architektury oraz remiza OSP. W Domu Ludowym działa świetlica środowiskowa i Zespół Ludowy „Pojawianie” zrzeszający młodzież i dorosłych. Budynek wymaga remontu. Działalność prowadzi też Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich

				„Pojawianki”.
10	POPĘDZYNA	39 / 0,40%	262,94 ha / 1,94%	Północną granicę wsi stanowi rzeka Wisła. Miejscowość graniczy tu z gminą Koszyce. Przy wale wiślanym znajduje się zespół dworsko-parkowy. Na terenie wsi stoi posesja z płaskorzeźbami z 1904 roku. Popędzyna należy do jednej z najstarszych miejscowości w gminie, jej powstanie datuje się na okres XIV-XVI wieku. Na jej obszarze są głównie użytki zielone i grunty orne. Wieś dzięki swoim wysokim walorom krajobrazowym ma znakomite warunki do rozwoju turystyki i rekreacji, a także rozwoju specjalistycznej produkcji rolniczej. Znajduje tu się obszar chroniony – Dolina Wisły. Mieszkańcy nie mają dostępu do sieci gazowej i kanalizacyjnej. W Popędzynie dzieci mogą korzystać z placu zabaw.
11	RAJSKO	202 / 2,08%	254,03 ha / 1,88%	Lokacja miejscowości przypada na 2 połowę XIV wieku, a jej nazwa kulturowa "Raj" ma znaczenie przenośne, jako miejsce urodzajne, pięknie położone. Rajsco posiada niewielką enklawę leśną, będącą pozostałością istniejącego jeszcze w XIX wieku boru Niedźwiadki, a także Bratucicki Obszar chronionego krajobrazu. Na terenie wsi znajduje się budynek Straży Pożarnej z 1931 roku. Wieś dzieli się na tzw. Rajsco Małe i Rajsco Duże. Mieszkańcy korzystają z sieci wodociągowej i gazowej. Przez wieś nie przebiega sieć kanalizacyjna. O bezpieczeństwo na tym terenie dba Ochotnicza Straż Pożarna mająca siedzibę w remizie. Znajduje się w niej również sezonowa świetlica środowiskowa. W miejscowości ulokowany jest plac zabaw dla dzieci i plac z elementami małej architektury.
12	RUDY-RYSIE	700 / 7,22%	348,03 ha / 2,57%	Wieś złożona terytorialnie z dwóch części – Rudy i Rysie – obecnie stanowiących jedną miejscowość. Lokacja Rudych miała miejsce w 1602 roku, zaś Rysiów w roku 1748. Główną drogą wiejską jest trakt komunikacyjny (droga wojewódzka nr 768) z Brzeska przez Rudy-Rysie, Niedzieliska do Szczurowej. Granica zachodnia wsi pokrywa się częściowo z ciekami rzeki Uszewki. Od wschodu i zachodu miejscowość otaczają enklawy pociętego lasu, tworzącego niegdyś duży kompleks Lasów Bratucickich, oraz duże stawy hodowlane. Na terenie wioski znajduje się kościół pw. Jezusa Dobrego Pasterza, a także cmentarz parafialny z nagrobkami z XIX wieku. Brak jest sieci kanalizacyjnej. Mieszkańcy mogą korzystać z sieci gazowej i wodociągowej. W Domu Ludowym znajduje się sezonowa świetlica środowiskowa. Budynek wymaga remontu dachu, wymiany instalacji elektrycznej i stolarki okiennej. Na terenie wsi jest boisko sportowe do piłki nożnej, boisko wielofunkcyjne ze sztuczną nawierzchnią, plac zabaw dla dzieci i elementy małej architektury. Dzieci uczęszczają do miejscowej szkoły podstawowej. Działa Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi Rudy-Rysie.

13	RYLOWA	311 / 3,21%	254,53 ha / 1,88%	Dawniej Rolowa Wola. Powstała w roku 1589. Wieś z zabudową skupioną, z niewielkimi przysiółkami. W zabudowie zagrodowej zachowały się do dzisiaj obiekty tradycyjnego budownictwa drewnianego, z których najstarszy pochodzi z 1862 r., oraz obiekty budownictwa sakralnego: drewniana kapliczka szafkowa z 1870 r. z płaskorzeźbami św. Jana Chrzciciela, Józefa z Dzieciątkiem i figura pełnoplastyczna grupy Ukrzyżowania z 1872 r. Znajduje się tu Bratucicki Obszar chronionego Krajobrazu. W miejscowości działa Zakład Przetwórstwa Mięsnego – CHABURA. Ryłowa posiada sieć wodociągową i gazową, brak jest natomiast sieci kanalizacyjnej. Przy drodze wojewódzkiej Tarnów – Kraków znajduje się największy w gminie kompleks sportowy – boisko sportowe z krytą trybuną wymagającą remontu, szatnią dla sportowców oraz parkingiem. Budynek, w którym jest sezonowa świetlica środowiskowa wykorzystuje też Ochotnicza Straż Pożarna. Obiekt wymaga remontu. W budynku byłego przedszkola mieści się siłownia i zaplecze dla obiektu sportowego. Działa stowarzyszenie LKS RYLIVIA Ryłowa.
14	RZĄCHOWA	83 / 0,85%	223,11 ha / 1,65%	Nazwę swą wzięła prawdopodobnie od imienia Zwanchowa. Jan Długosz odnotowuje jej nazwę jako „Rzewachowa”. Domniemana lokacja wsi przypada na 2 poł. XIV wieku. Miejscowość posiada dogodne położenie komunikacyjne. Od zachodu, południa i wschodu graniczy ze Szczurową, zaś od północy z Górką. Obszar wsi jest całkowicie bezleśny. Posąg św. Stanisława Kostki z 1905 r. i Matki Boskiej z Dzieciątkiem z 1948 r. to zachowane zabytki w Rząchowej, pozostające w ewidencji Delegatury Służby Ochrony Zabytków w Tarnowie. Znajduje się tu Bratucicki Obszar Chronionego Krajobrazu. W Rząchowej nie ma sieci kanalizacyjnej. Mieszkańcy mogą korzystać z sieci wodociągowej. Działa tu sezonowa świetlica środowiskowa. We wsi znajduje się też plac zabaw dla dzieci. Znajduje się tu zakład przetwórstwa owocowo-warzywnego Ice-Blue z nowo otwartą w 2014 roku chłodnią składową.
15	STRZELCE MAŁE	493 / 5,08%	563,66 ha / 4,17%	Wieś położona w północno-zachodniej części gminy, przy drodze z Uścia Solnego do Szczurowej. Plan katastralny ukazuje tę osadę jako wieś założoną wokół owalnego placu z ogrodami wewnątrz. Ze względu na swe walory przyrodniczo-krajobrazowe, południowa część wsi (Podolszynie) znajduje się na obszarze Bratucickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Jest też tu obszar Natura 2000 – Dolina rzeki Gróbkki. Na terenie Strzelce Małych znajduje się odwiert złoża ropoślonego. W końcu lat 90. XX w. badania przeprowadzone w rejonie wsi przez archeologów wykazały obecność wyrobów ceramicznych i służących do ich produkcji pieców garncarskich, o analogiach do „środowiska dackiego” na terenach dzisiejszej Rumunii i Węgier. Mieszkańcy korzystają z sieci wodociągowej i gazowej, brak jest natomiast sieci

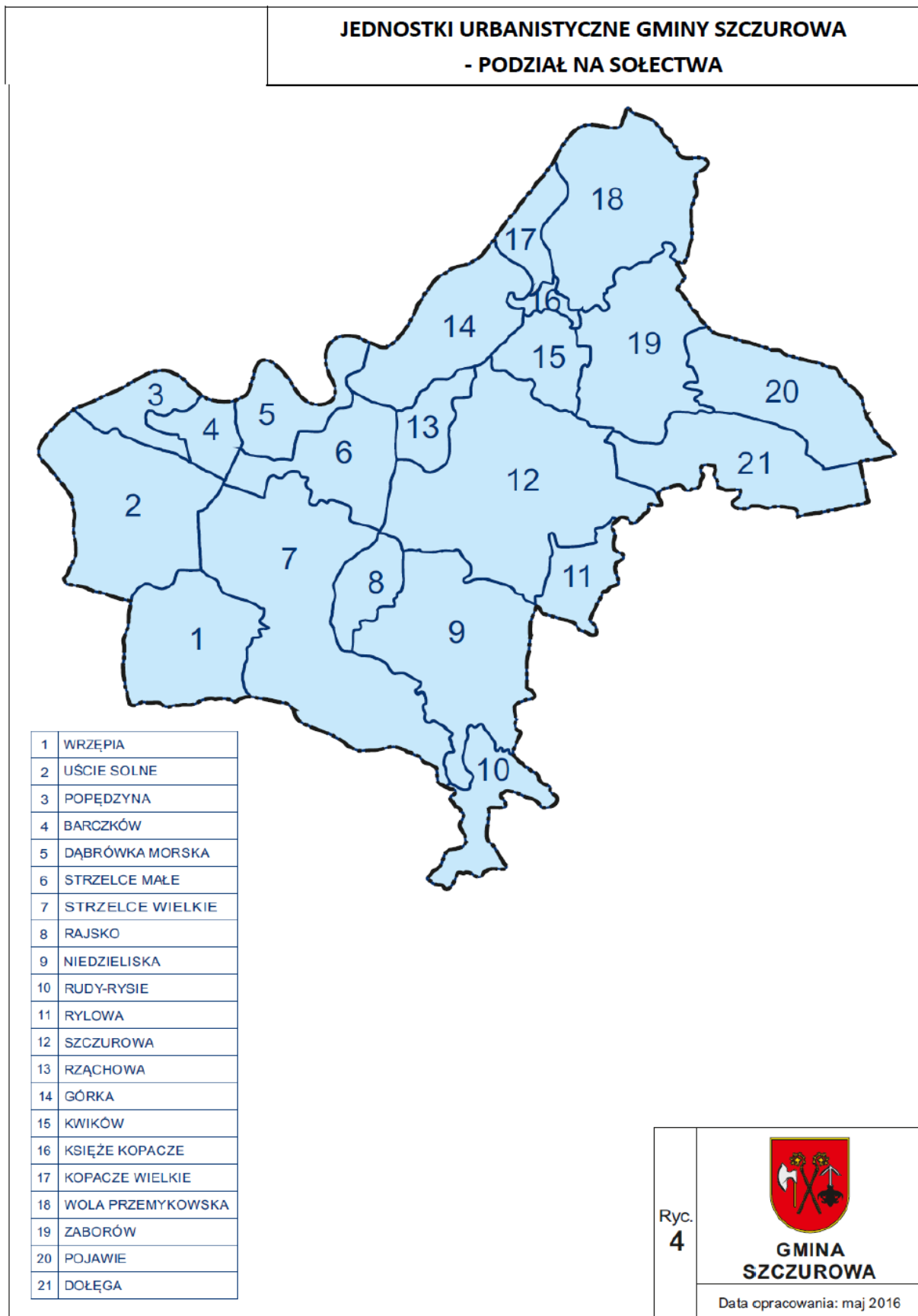
				kanalizacyjnej. Znajduje się tu Remiza strażacka, Dom Ludowy oraz Centrum.
16	STRZELCE WIELKIE	819 / 8,45%	1708,19 ha / 12,65%	Jedna z najstarszych wsi gminy – jej powstanie datuje się na XI wiek. Niedługo były tutaj ogromne lasy pełne zwierzyny. Król Władysław Łokietek osadził w nich strzelców, aby dostarczali na dwór w Krakowie zwierzynę leśną. Stąd miano osady Strzelce, której pradawne centrum stanowił mały plac. Biegły od niego cztery drożki – dwie w kierunku stawu, a dwie do drogi łączącej Strzelce Wielkie z Małymi. W przeszłości pierwszym właścicielem majątku strzeleckiego była rodzina Wątróbków, herbu „Oksza”. Z czasów świetności Strzelec Wielkich pozostał do dnia dzisiejszego zabytkowy dwór z XIX w. (obecnie siedziba Koła Łowieckiego „Nadwiślan”) oraz kościół parafialny z 1785 r. pw. św. Sebastiana. Do najstarszej zabudowy należą także: budynek szkoły z 1912 r. z dobudowanym nowym skrzydłem, budynek Kółka Rolniczego z 1907 r. oraz szereg zabytkowych domów i zagród drewnianych. Znajduje się tu Bratucicki Obszar Chronionego Krajobrazu oraz obszar Natura 2000 – Dolina rzeki Gróbki. Brak jest sieci kanalizacyjnej. Mieszkańcy mają do dyspozycji sieć gazową i wodociagową. W Domu Ludowym działa sezonowa świetlica środowiskowa, Sołtysówka i sklep SPH. Obiekt wymaga generalnego remontu. Znajduje się tu też Remiza OSP. Mieszkańcy mogą korzystać z boiska trawiastego i placu zabaw. Ulokowane jest tu również lądowisko dla motolotni, parolotni, małych samolotów. Działalność prowadzą stowarzyszenia: Hodowców Bydła Mięsnego w gminie Szczurowa – Strzelce Wielkie oraz Ziemi Strzeleckiej – Złoty Kłos – Strzelce Wielkie.
17	SZCZUROWA	1671 / 17,24%	1703,56 ha / 12,62%	Centrum administracyjne i siedziba władz gminy. To jedna z najprężniej rozwijających się miejscowości małopolski o bardzo dobrze rozwiniętej infrastrukturze, systemie komunikacji i dogodnym położeniu. Układ przestrzenny Szczurowej z wyraźnym centrum ma charakter układu małomiasteczkowego. Miejscowość usytuowana na mapie w samym centrum gminy, oddalona o 19 km od Brzeska, 35 km od Tarnowa i ok. 60 km od Krakowa, posiada dostęp do wszystkich mediów, cyfrową łączność telefoniczną, oczyszczalnię ścieków, jest w pełni zgazyfikowana i zwodociagowana. To tutaj działają najważniejsze instytucje gminne: Urząd Gminy, bank, poczta, zespół szkół, który tworzą: szkoła podstawowa, gimnazjum, liceum, szkoła zasadnicza, technikum i studium policealne. Starsza część budynku wymaga generalnego remontu, nowsza remontu bieżącego, konieczne jest zagospodarowanie poddasza. Od lat funkcjonuje też przedszkole, Gminne Centrum Kultury Czytelnictwa i Sportu, Gminna Biblioteka Publiczna i różnego rodzaju punkty przemysłowo-usługowo-handlowe. Działają też Dom Ludowy i Sala Tańca – budynki wymagają generalnego remontu. Wizytówką Szczurowej jest przepiękny, usytuowany w samym centrum wsi neoklasycystyczny pałac.

				<p>Wymaga on prac restauratorskich. Wybudowany w 1860 roku przez Jana Kępińskiego otoczony jest pięknym parkiem ze starym drzewostanem liściastym. Do najstarszych i najpiękniejszych zabytków Szczurowej należy również neogotycki, trójnawowy kościół pw. św. Bartłomieja, pochodzący z 1893 roku, zaprojektowany przez krakowskiego prof. Sas-Zubrzyckiego. W zabytkowej świątyni znajduje się ocalała z pożaru późnogotycka figurka Matki Boskiej z Dzieciątkiem zwana „Madonną Szczurowską” pochodząca z XVI wieku. W zabytkowej kaplicy cmentarnej spoczywają ostatni właściciele Szczurowej – Anastazja i Jan Kępińscy. Na miejscowym cmentarzu znajduje się także obelisk z tablicą pamiątkową. W okresie okupacji niemieckiej, 3 lipca 1943 roku dokonano tutaj masowej egzekucji Romów osiadłych nieopodal Szczurowej. W zbiorowej mogile spoczywają 93 osoby. W centrum wsi stoi pomnik dłuta artysty Marka Benewiata poświęcony ludziom z terenu gminy Szczurowa, którzy zginęli na frontach I i II wojny światowej, w więzieniach, obozach i rozstrzelanych przez okupantów oraz tym wszystkim, którzy walczyli o wolną Polskę. Znajduje się tu Zespół Orlika: szatnie, boisko do piłki nożnej, ręcznej, siatkowej, koszykówki – wykorzystywane również jako kort tenisowy. Dzieci mogą korzystać z trzech placów zabaw. Działają tu zakłady przemysłowe: OSM, Spółdzielnia Produkcyjno-Handlowa, Zakłady Mięsne – Wojnicki. Mieszkańcy korzystają z zakładów usługowych np. fryzjerskich i kosmetycznych. O bezpieczeństwo dba miejscowa Ochotnicza Straż Pożarna. Działalność prowadzą stowarzyszenia: Towarzystwo Przyjaciół Zakola Raby i Wisły – Szczurowa, Stowarzyszenie Nadwiślańska Grupa Działania E.O.CENOMA, Lotnicze Stowarzyszenie Szczurowa, Stowarzyszenie Inicjatyw Niebanalnych AKTYWATOR Szczurowa, UKS START Szczurowa, Międzyszkolny Klub Sportowy Olimpijczyk Szczurowa, GLKS Orlik Szczurowa. Znajduje się też posterunek policji.</p>
18	UŚCIE SOLNE	841 / 8,68%	1038,48 ha / 7,69%	<p>Niegdyś (zapewne do czasu rozbiorów Rzeczypospolitej) znaczące miasteczko na wiślanym szlaku solnym, który przebiegał tędy z Bochni do Gdańska. Symptomy upadku Uścia Solnego jako miasta zaczęły się pojawiać już z początkiem XIX stulecia, po przeniesieniu składu solnego i budowie portu rzeczno-żeglarskiego przez Austriaków w Świniarach. Jedynie dzięki zabiegom radnych status miasta Uścianie utrzymali do r. 1934, kiedy to w wyniku reformy administracyjnej w Odrodzonej Rzeczypospolitej powstała tutaj siedziba gminy wiejskiej. Znajdują się tu obszary chronione: Dolina Wisły i Natura 2000 – Dolina rzeki Gróbki. Brak jest tu sieci kanalizacyjnej, istnieje natomiast sieć gazowa i wodociągowa. O bezpieczeństwo dba Ochotnicza Straż Pożarna. Działa całoroczna świetlica środowiskowa. W wymagającym generalnego remontu budynku miejscowej szkoły podstawowej i przedszkola mieści się również biblioteka publiczna. Mieszkańcy korzystają z Ośrodka Zdrowia oraz apteki. W centrum Uścia Solnego</p>

				położony jest duży, zagospodarowany i oświetlony rynek. Znajdują się tu też budynki byłej biblioteki i byłej lecznicy dla zwierząt. Oba nieużytkowane i w złym stanie. Działa we wsi Stowarzyszenie Bractwo Najświętszej Panny Marii. Dzieci mogą korzystać z placów zabaw.
19	WOLA PRZEMYKOWSKA	740 / 7,63%	1017,44 ha / 7,53%	Miejscowość powstała w I poł. XV wieku, jako wieś należąca do króla Władysława Jagiełły – pogromcy Krzyżaków. Początkowo w skład Woli Przemyskiej wchodziły dwa przysiółki – Wola Średnia i Natków. W późniejszym czasie doszedł trzeci – Zamłynie i tak pozostało do dziś. W 1930 roku oddano i poświęcono nowy kościół pw. Chrystusa Króla, a 16 czerwca 1933 r. bp Franciszek Lisowski erygował nową parafię. Po drugiej stronie kościoła znajduje się dzisiaj duża, piętrowa szkoła, nosząca imię majora Henryka Sucharskiego, bohatera z Westerplatte z 1939 roku, a pochodzącego z miejscowości położonej niedaleko Woli Przemyskiej. Znajdują się tu tereny chronione: Radłowsko-Wierchostawicki Obszar Chronionego Krajobrazu, Dolina Wisły, Natura 2000 Dębówka nad rzeką Uszewką. Mieszkańcy korzystają z sieci gazowej i wodociągowej, brak jest natomiast sieci kanalizacyjnej. W Budynku Domu Ludowego, który wymaga remontu dachu, mieści się świetlica środowiskowa, biblioteka publiczna oraz sklep. Z remiz strażackich korzysta OSP Natków i OSP Zamłynie. Obie wymagają generalnego remontu dachu. Znajduje się tu plac zabaw dla dzieci. W centrum jest duży wydzielony, oświetlony i utwardzony plac z elementami małej architektury oraz staw i molo. Do dyspozycji ludności jest też boisko trawiaste.
20	WRZĘPIA	475 / 4,90%	730,51 ha / 5,41%	To bardzo stara osada. Pierwsze udokumentowane zapiski o tej miejscowości pojawiają się już w 1350 r. Nazwa wsi związana jest z zajęciem, jakie wykonywali pierwsi mieszkańcy osady. Pierwotnie brzmiała ona Rzomp i była spolszczoną wersją słowa „żump”, które w języku niemieckim oznaczało dół po glinie wybranej do wyrobu cegły. Fragmenty tych starych wyrobisk, zwanych przez obecnych mieszkańców „Jeziorami” można oglądać do dzisiaj, gdyż stanowią wyraźne obniżenia w terenie. Z biegiem czasu brzmienie nazwy uległo zmianie, aż ostatecznie powstała Wrzępia. Jednym z najstarszych obiektów jest kapliczka św. Jana Nepomucena, którą w 1744 r. ufundowali mieszkańcy wsi, aby podziękować za ocalenie przed powodzią. Głównym ciągiem komunikacyjnym jest historyczna droga lokalna z Cerkwi przez Wrzępię do Strzelec Małych. Znajduje się na tych terenach Bratucicki Obszar Chronionego Krajobrazu oraz obszar Natura 2000 dolina rzeki Gróbkki. Brak jest w miejscowości sieci kanalizacyjnej. Mieszkańcy mogą korzystać z sieci gazowej i wodociągowej. Budynkami użyteczności publicznej są: przedszkole, Świetlica oraz Remiza OSP – obiekt wymagający generalnego remontu. W centrum jest wydzielony i utwardzony teren z elementami małej architektury. Znajduje się tu również kaplica.

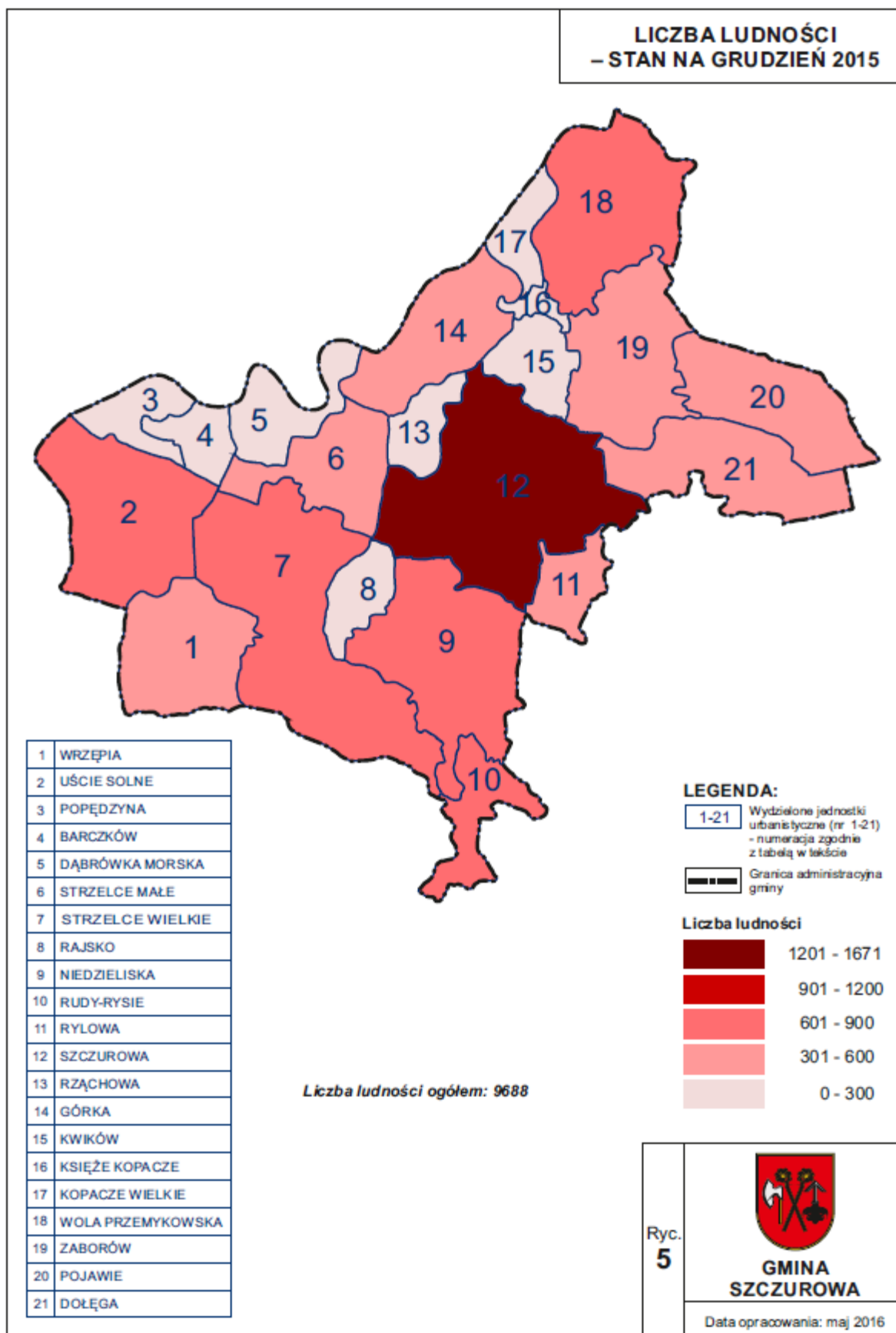
21	ZABORÓW	559 / 5,77%	857,70 ha / 6,35%	<p>Pierwsza wzmianka o miejscowości pochodzi z roku 1236 i wynika z niej, iż wieś należała do dóbr biskupa krakowskiego Wisława. Z samej nazwy wiadomo zaś, że była to kiedyś osada „za lasami”. Pozostałością tych borów jest Puszcza Niepołomicka, lasy bratucickie i lasy radłowskie. Znajduje się tu Radłowsko-Wierzchosławicki Obszar Chronionego Krajobrazu, obszar Natura 2000 – Dębówka nad rzeką Uszewką. Zaborowa nie ominęły zawirowania historyczne. W wyniku I rozbioru Polski Zaborów wraz z całą Ziemia Krakowską znalazł się pod panowaniem austriackim. Mimo że lata 1772 - 1918 były z ekonomicznego punktu widzenia bardzo ciężkie, wieś rozwijała się pod względem religijnym, oświatowym i kulturalnym. Najpoważniejsze zmiany w Zaborowie nastąpiły w XX w. Wybudowano Dom Ludowy, który oddano do użytku 23 X 1936 roku. W latach powojennych powstał ośrodek zdrowia, szkoła podstawowa, zlewnia mleka. Do ważnych i ciekawych zabytków zaborowskiej ziemi należy drewniana dzwonnica z 1830 roku, kościół oraz zabytkowy rokokowo-klasycystyczny pałac z drugiej poł. XIX wieku wybudowany z fundacji rodziny Dąbskich, urzekający swą oryginalnością architektoniczną. Wieś posiada sieć gazowniczą i wodociągową, nie ma natomiast sieci kanalizacyjnej. W Domu Ludowym znajduje się: świetlica środowiskowa, biblioteka, poczta i telekomunikacja. Piętro budynku wymaga generalnego remontu. Dzieci mogą korzystać z placu zabaw. Budynekami użyteczności publicznej są: szkoła podstawowa i gimnazjum z nową salą gimnastyczną – budynek wymaga generalnego remontu wewnątrz wraz z instalacjami, ośrodek zdrowia i apteka. Z remizy strażackiej, wymagającej remontu posadzki i ścian, korzysta miejscowa OSP. Znajduje się tu również boisko. W centrum Zaborowa położony jest wydzielony i utwardzony teren z elementami małej architektury (fryzjer, sklepy).</p>
----	----------------	-------------	----------------------	---

Rycina 4. Jednostki urbanistyczne Gminy Szczurowa – podział na sołectwa

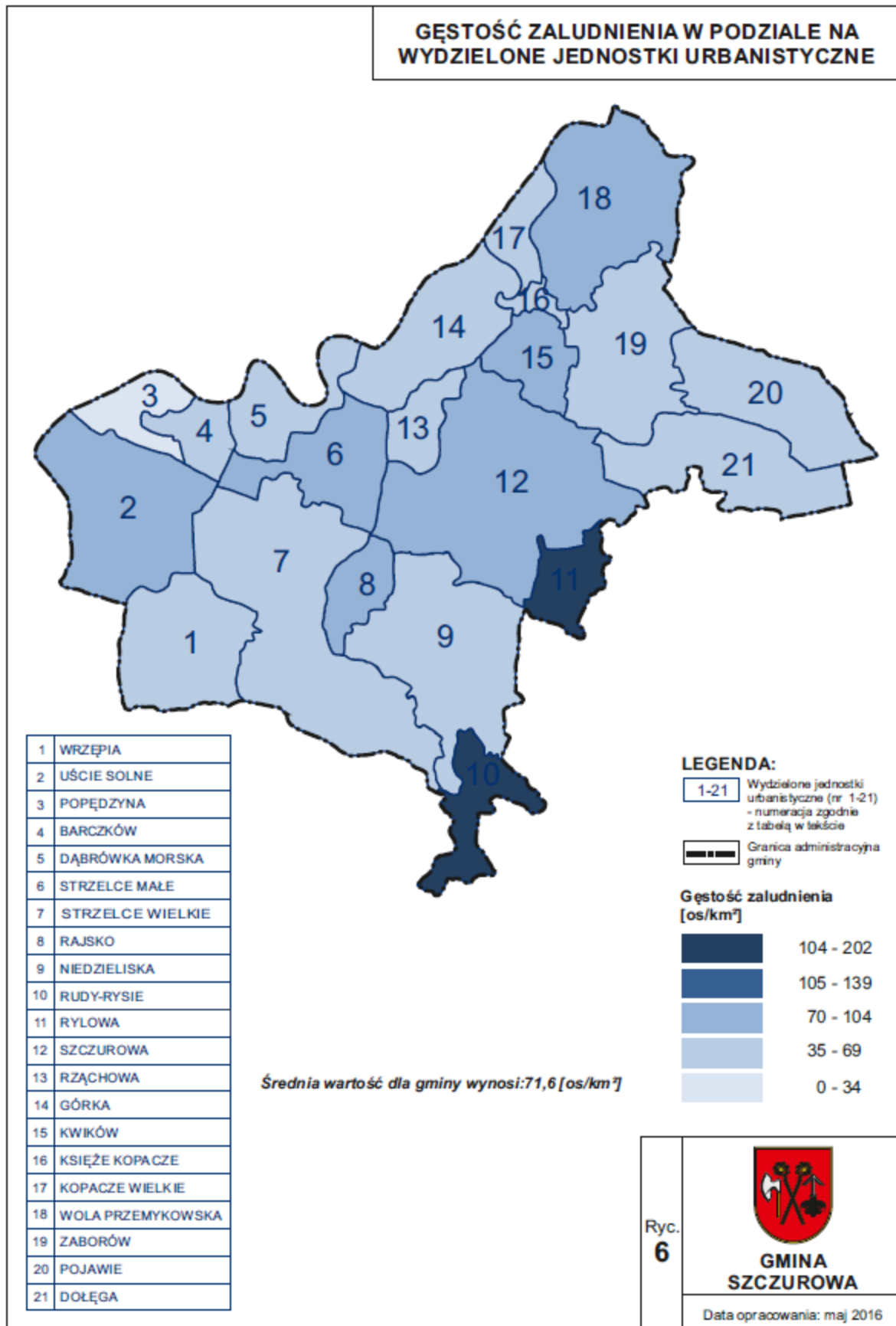
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Rycina 5. Liczba ludności – stan na grudzień 2015

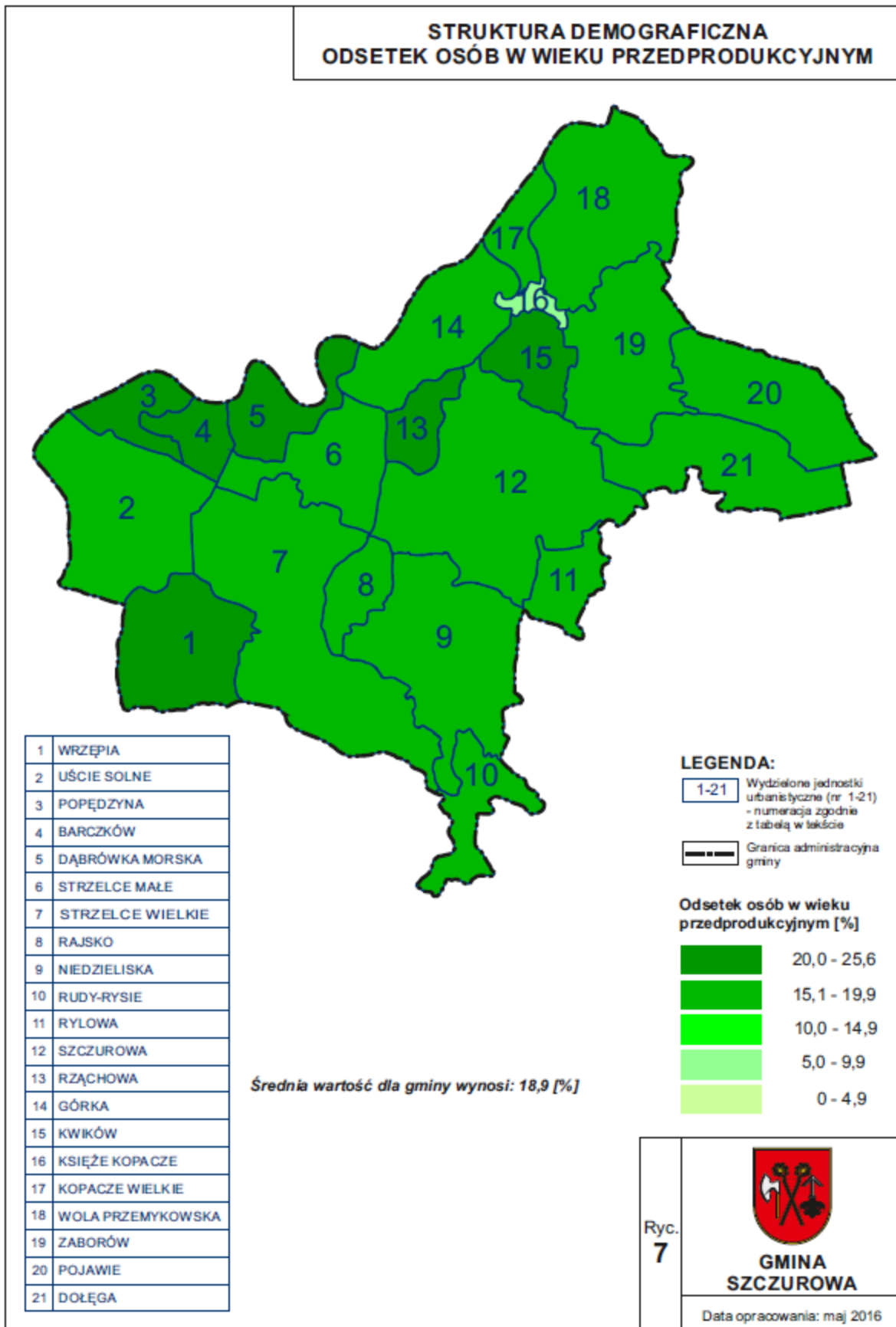
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Rycina 6. Gęstość zaludnienia w podziale na wydzielone jednostki urbanistyczne

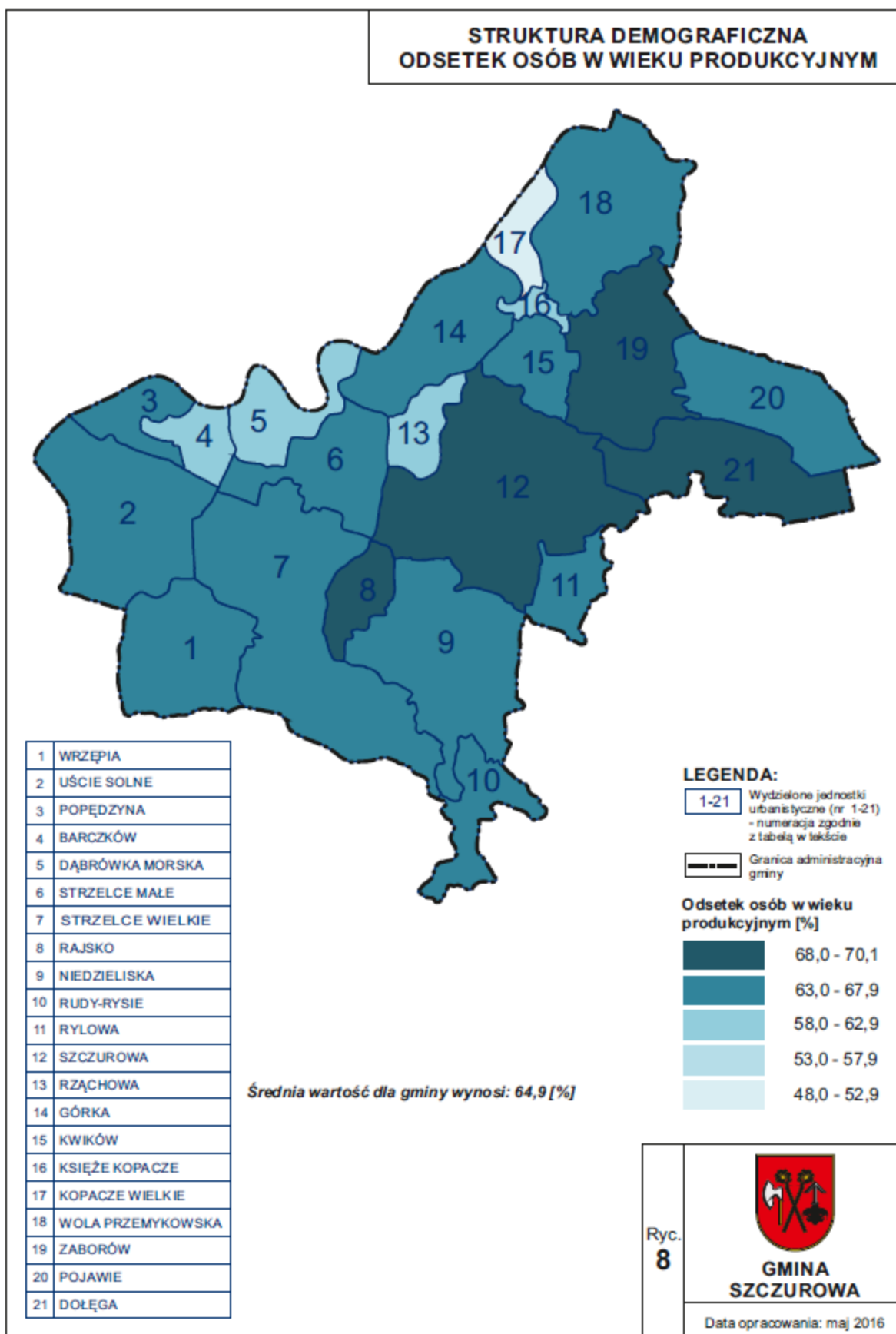
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Rycina 7. Struktura demograficzna – odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym

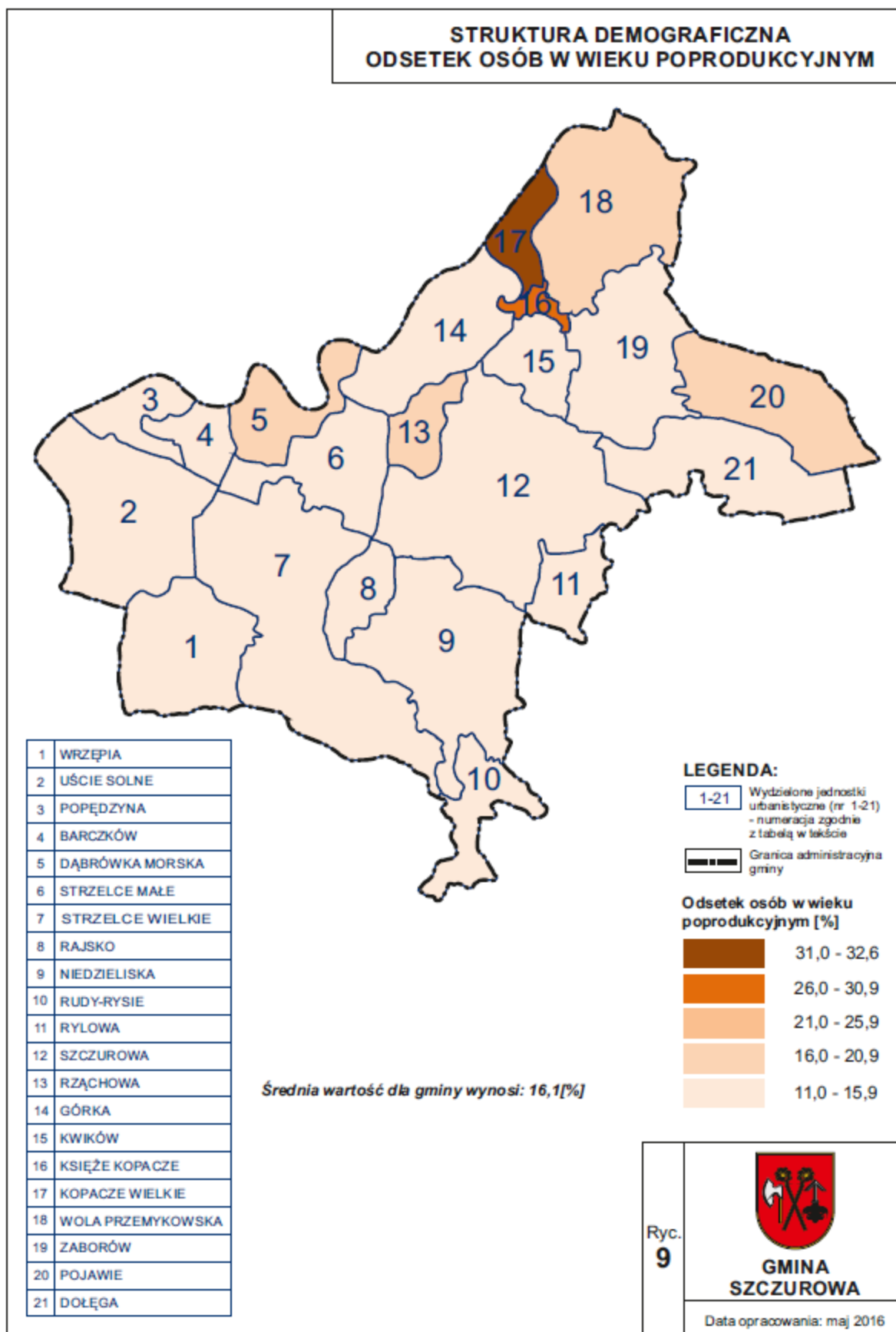
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Rycina 8. Struktura demograficzna – odsetek osób w wieku produkcyjnym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Rycina 9. Struktura demograficzna – odsetek osób w wieku poprodukcyjnym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

2.4 Zestawienie przyjętych mierników

Działając zgodnie z ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. ocena jednostek urbanistycznych powinna przebiegać poprzez zestawienie obiektywnych i weryfikowalnych mierników zawartych w sferze społecznej oraz wybranych miernikach przynajmniej jednej ze sfer: społecznej, technicznej, funkcjonalno-przestrzennej, środowiskowej oraz gospodarczej. Dane przyjęte do analizy zostały pozyskane od Urzędu Gminy w Szczurowej, Policji, GPOS-u oraz innych instytucji i podmiotów działających na terenie gminy. W założeniu jednostki urbanistyczne powinny być powiązane z obwodami spisowymi GUS, aby w łatwy i bezpośredni sposób można było wykorzystać dane zbierane przez GUS, jednak praktyka pokazała, że przyjęte założenie nie ma odzwierciedlenia w rzeczywistości. Wobec powyższego do analiz wykorzystano dane z ewidencji ludności Urzędu Gminy w Szczurowej, które następnie przyporządkowano poszczególnym jednostkom urbanistycznym. Podobnie na potrzeby niniejszego opracowania dane uzyskane z bazy REGON w podziale adresowym przyporządkowano do wydzielonych jednostek urbanistycznych. Dane pozyskiwane z pozostałych instytucji (m.in. GOPS, PUP, dane policyjne) uzyskano w podziale na jednostki urbanistyczne, gdyż szczegółowe dane adresowe nie mogą być udostępniane z uwagi na obowiązkową ochronę danych osobowych. Napotkane problemy w trakcie gromadzenia danych wskazują na pilną potrzebę stworzenia ujednoliconego systemu statystyki wewnątrzgminnej w oparciu o wydzielone jednostki urbanistyczne. Narzędzie to umożliwiłoby delimitację obszarów kryzysowych, monitorowanie zmian oraz ocenę skuteczności wdrażanych działań i projektów, w tym programu rewitalizacji. Przy wyborze obiektywnych i weryfikowalnych mierników do analizy wzięto pod uwagę wspomniane zapisy zawarte w ustawie o rewitalizacji z dnia 9 października 2015, (art. 4, ust 1 dotyczący opracowania diagnoz), uwarunkowania lokalne oraz możliwości pozyskania danych.

Sfera społeczna:

- Udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym;
- Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym;
- Udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych;
- Ogólna liczba przestępstw i wykroczeń na każde 100 osób;
- Odsetek dzieci w wieku 17 lat uprawnionych do zasiłku rodzinnego;
- Odsetek gospodarstw otrzymujących zasiłki okresowe;
- Odsetek gospodarstw otrzymujących zasiłki stałe;
- Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem;
- Frekwencja wyborcza w wyborach parlamentarnych 2015;

- Poziom edukacji - Wyniki sprawdzianu po 6 klasie;
- Odsetek uczniów korzystających z zajęć wyrównawczych i pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych działających na terenie gminy;

Sfera funkcjonalno-przestrzenna:

- Odsetek gruntów leśnych i zadrzewień w ogólnej powierzchni;
- Odsetek gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w ogólnej powierzchni;
- Odsetek dróg o nawierzchni bitumicznej wymagających remontu;
- Odsetek dróg o nawierzchni żwirowo/tłuczniowej wymagających remontu;
- Odsetek gruntów mienia komunalnego w ogólnej powierzchni;
- Liczba mieszkańców przypadająca na jedno gospodarstwo;
- Dostępność do podstawowych usług;

Sfera techniczna:

- Odsetek przyłączy wodociągowych w stosunku do ilości gospodarstw;
- Odsetek przyłączy gazu w stosunku do ilości gospodarstw;
- Odsetek obiektów infrastruktury publicznej w złym stanie technicznym;
- Odsetek pracowni w szkołach niedostosowanych do faktycznych potrzeb.

Sfera środowiskowa:

- Odsetek przydomowych i przyobiektowych oczyszczalni ścieków;
- Odsetek publicznych terenów rekreacyjnych w ogólnej powierzchni;
- Odsetek odebranych i unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych.

Sfera gospodarcza:

- Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogółu ludności;
- Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na każde 1000 mieszkańców;

Ponadto wykonano schematy obrazujące dostępność do podstawowych usług w zakresie kultury i oświaty, terenów sportowych i rekreacyjnych bibliotek i ich filii, a także przedszkoli, szkół podstawowych i szkół gimnazjalnych.

2.5 Analiza mierników w poszczególnych sferach

Diagnoza komponentów zebranych do analizy mierników w poszczególnych sferach wskazuje na konieczność posługiwania się wspólnym, ujednoczonym narzędziem, które będzie dostarczać niezbędne informacje. Są one konieczne do pomocy w zdegradowanych sferach gminy Szczurowa. Efektem badań jest wskazanie na najbardziej istotne potrzeby mogące ewoluować podczas zmiany zdegradowanych obszarów. To etap analizy jednostek urbanistycznych wskazuje na obecność wielu zagrożeń, ale jednocześnie ułatwia podjęcie decyzji, których celem jest wyjście z niekorzystnego położenia.

2.5.1 Analiza mierników w sferze społecznej

Diagnoza mierników na poziomie gminy kreśli obraz wielu problemów społecznych, z którymi boryka się miejscowy samorząd. Do oceny wydzielonych jednostek urbanistycznych w przedmiotowej sferze społecznej wykorzystano dane pochodzące z wielu instytucji na terenie gminy.

Dane przedstawione na ryc.10 dotyczące udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wskazują na największy odsetek w jednostkach o numerach: 16 (Księżę Kopacze), 10 (Rudy-Rysie), 3 (Popędzyna), 21 (Dołęga), 15 (Kwików), 4 (Barczków), 12 (Szczurowa), 20 (Pojawie), 18 (Wola Przemysłowa) oraz 13 (Rząchowa). Są to jednostki, w których liczba zarejestrowanych bezrobotnych w wieku produkcyjnym jest większa od średniej wartości przyjętej dla gminy, wynoszącej 6,0%. Natomiast jednostki, które mają wartość niższą od wymienionej średniej dla gminy to: 11 (Rylowa), 7 (Strzelce Wielkie), 1 (Wrzępia), 2 (Uście Solne), 19 (Zaborów), 8 (Rajsko), 17 (Kopacze Wielkie), 14 (Górka), 5 (Dąbrówka Morska), 6 (Strzelce Małe) i 9 (Niedzieliska). Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym przedstawia ryc.11. Według przedstawionych wartości największy procent miernika powyżej średniej gminy, który ma wartość 5,9%, utrzymuje się w jednostkach: 16 (Księżę Kopacze), 17 (Kopacze Wielkie), 21 (Dołęga), 6 (Strzelce Małe), 20 (Pojawie), 18 (Wola Przemysłowa), 12 (Szczurowa), 15 (Kwików), 5 (Dąbrówka Morska), 14 (Górka), 9 (Niedzieliska). Jednostki wymienione kolejno: 3 (Popędzyna), 11 (Rylowa), 1 (Wrzępia), 7 (Strzelce Wielkie), 2 (Uście Solne), 8 (Rajsko), 19 (Zaborów), 13 (Rząchowa), 4 (Barczków) oraz 10 (Rudy-Rysie) mają wartości poniżej średniej gminy dla tego miernika. Jednostka o numerze 3 ma wartość 0%.

Miernik o nazwie udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych (ryc. 12) przedstawiono w stosunku do średniej wartości dla gminy wynoszącej 54,9%. Powyżej wymienionego wskaźnika są jednostki: 3 (Popędzyna), 4 (Barczków), 5 (Dąbrówka Morska), 2 (Uście Solne), 13 (Rzączowa), 15 (Kwików) i 9 (Niedzieliska), 16 (Księżę Kopacze), 6 (Strzelce Małe), 18 (Wola Przemysłowa), 7 (Strzelce Wielkie). Jednostki poniżej progu średniej wartości gminy to: 11 (Rylowa), 1 (Wrzępia), 14 (Górka), 8 (Rajsko), 19 (Zaborów), 17 (Kopacze Wielkie), 21 (Dołęga), 10 (Rudy-Rysie) oraz 12 (Szczurowa). W jednostce urbanistycznej o numerze 11 występuje wskaźnik 0%.

W ocenie ogólnej liczby przestępstw i wykroczeń na każde 100 osób (Ryc. 13), gdzie średnia wartość dla gminy wynosi 1,5%, wartości większe od tej średniej są w jednostkach: 4 (Barczków), 12 (Szczurowa), 14 (Górka), 17 (Kopacze Wielkie), 16 (Księżę Kopacze), 15 (Kwików), 19 (Zaborów), 21 (Dołęga). Z kolei jednostki posiadające wartości niższe od średniej gminy to: 8 (Rajsko), 10 (Rudy-Rysie), 11 (Rylowa), 13 (Rzączowa), 6 (Strzelce Małe), 7 (Strzelce Wielkie), 2 (Uście Solne), 18 (Wola Przemysłowa), 5 (Dąbrówka Morska), 9 (Niedzieliska) oraz 1 (Wrzępia). Jednostka nr 3 (Popędzyna) ma w tym mierniku wartość 0,0%.

Średnia wartość dla gminy dotycząca dzieci do lat 17 korzystających z zasiłku rodzinnego wynosi 47,4% (Ryc.14). Na pierwszy plan wybija się jednostka 16 (Księżę Kopacze), gdyż odsetek dzieci korzystających z tej formy pomocy wynosi 100%. Jednostki, w których wartość jest większa od średniej to: 1 (Wrzępia), 4 (Barczków), 5 (Dąbrówka Morska), 6 (Strzelce Małe), 7 (Strzelce Wielkie), 15 (Kwików), 16 (Księżę Kopacze), 17 (Kopacze Wielkie), 18 (Wola Przemysłowa), 19 (Zaborów). Jednostkami poniżej średniej są: 21 (Dołęga), 9 (Niedzieliska), 20 (Pojawie), 3 (Popędzyna), 8 (Rajsko), 10 (Rudy-Rysie), 11 (Rylowa), 13 (Rzączowa), 12 (Szczurowa), 2 (Uście Solne). Warto zauważyć, że w jednostce o numerze 13 żadne dziecko nie korzysta z tego zasiłku.

Ryc.15 przedstawia strukturę gospodarstw otrzymujących zasiłki okresowe w ogólnej liczbie gospodarstw. Powyżej średniej dla Szczurowej, wynoszącej 1,6%, plasują się jednostki: 4 (Barczków), 5 (Dąbrówka Morska), 21 (Dołęga), 14 (Górka), 15 (Kwików) – jednostka z najwyższym wskaźnikiem, 20 (Pojawie), 10 (Rudy-Rysie), 18 (Wola Przemysłowa), 19 (Zaborów). Jednostki poniżej średniej to: 9 (Niedzieliska), 11 (Rylowa), 6 (Strzelce Małe), 7 (Strzelce Wielkie), 12 (Szczurowa), 1 (Wrzępia). Jednostki, w których nie ma gospodarstw korzystających z okresowych zasiłków to: 17 (Kopacze Wielkie), 16 (Księżę Kopacze), 3 (Popędzyna), 8 (Rajsko), 13 (Rzączowa) oraz 2 (Uście Solne).

Wśród gospodarstw otrzymujących zasiłki stałe najwyższą wartość ma jednostka 4 (Barczków), znacznie przekracza średnią dla gminy wynoszącą 2% (Ryc.16). Inne jednostki powyżej średniej to: 5 (Dąbrówka Morska), 21 (Dołęga), 17 (Kopacze Wielkie), 8 (Rajsko), 7 (Strzelce Wielkie), 1 (Wrzępia), 19 (Zaborów). Gospodarstwa nie korzystające z zasiłku stałego znajdują się w jednostkach: 16 (Księża Kopacze), 3 (Popędzyna), 11 (Rylowa), 13 (Rząchowa). Poniżej średniej uplasowały się jednostki: 14 (Górka), 15 (Kwików), 9 (Niedzieliska), 20 (Pojawie), 10 (Rudy-Rysie), 6 (Strzelce Małe), 12 (Szczurowa), 2 (Uście Solne) oraz 18 (Wola Przemysłowska).

Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem wynosi średnio dla gminy 9,8% co przedstawia Ryc.17. Powyżej średniej znajdują się jednostki: 4 (Barczków), 5 (Dąbrówka Morska), 17 (Kopacze Wielkie), 15 (Kwików), 3 (Popędzyna), 7 (Strzelce Wielkie), 18 (Wola Przemysłowska), 1 (Wrzępia), 19 (Zaborów). Jednostką, gdzie nie ma ani jednego gospodarstwa korzystającego z tej formy pomocy jest 13 (Rząchowa), a jednostki poniżej średniej to: 21 (Dołęga), 16 (Księża Kopacze), 9 (Niedzieliska), 20 (Pojawie), 8 (Rajsko), 10 (Rudy-Rysie), 11 (Rylowa), 6 (Strzelce Małe), 12 (Szczurowa), 2 (Uście Solne).

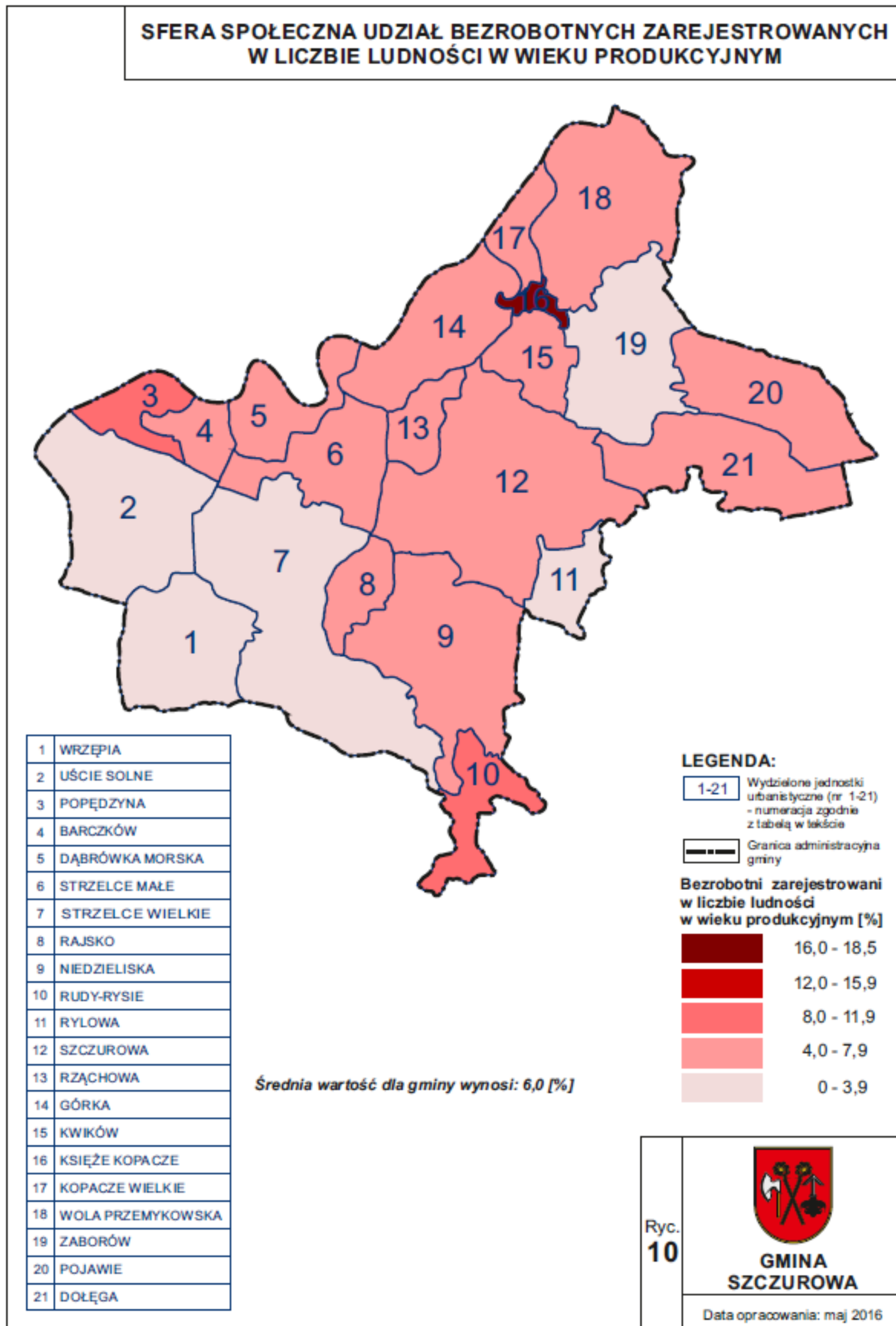
Frekwencja wyborcza w wyborach parlamentarnych w 2015 roku w Szczurowej wyniosła 41,8% (Ryc.18). Gmina została podzielona na jedenaście obwodów wyborczych. Powyżej średniej są następujące jednostki: 5 (Dąbrówka Morska), 21 (Dołęga), 17 (Kopacze Wielkie), 16 (Księża Kopacze), 3 (Popędzyna), 8 (Rajsko), 10 (Rudy-Rysie), 13 (Rząchowa), 6 (Strzelce Małe), 12 (Szczurowa), 2 (Uście Solne), 18 (Wola Przemysłowska), 19 (Zaborów). Jednostki, gdzie frekwencja była niższa od średniej to: 4 (Barczków), 14 (Górka), 15 (Kwików), 9 (Niedzieliska), 20 (Pojawie), 11 (Rylowa), 7 (Strzelce Wielkie), 1 (Wrzępia).

Wyniki sprawdzianu po klasie szóstej szkoły podstawowej w gminie wynoszą średnio 25,45%, co przedstawia Ryc.19. Najwyższy wynik uzyskali uczniowie z jednostki 4 (Barczków) – 32,5%. Powyżej średniej znaleźli się też uczniowie mieszkający w: 5 (Dąbrówka Morska), 9 (Niedzieliska), 3 (Popędzyna), 8 (Rajsko), 10 (Rudy-Rysie), 11 (Rylowa), 6 (Strzelce Małe), 12 (Szczurowa), 2 (Uście Solne). Miejscowości, które uplasowały się poniżej tego wskaźnika to: 21 (Dołęga), 14 (Górka), 15 (Kwików), 20 (Pojawie), 7 (Strzelce Wielkie), 18 (Wola Przemysłowska), 1 (Wrzępia). Najniższy wynik osiągnięto w 19 (Zaborów). Niestety dla trzech jednostek nie udało się uzyskać danych a są to: 17 (Kopacze Wielkie), 16 (Księża Kopacze) oraz 13 (Rząchowa). W pozostałych jednostkach nie było uczniów w tym przedziale wiekowym.

Dane przedstawiające odsetek uczniów korzystających z zajęć wyrównawczych i pomocy psychologiczno-pedagogicznej (Ryc.20) wskazują na średnią wartość dla gminy, która wynosi 25,0%. Jednostki utrzymujące poziom powyżej tej średniej to: 1 (Wrzepia), 2 (Uście Solne), 5 (Dąbrówka Morska), 6 (Strzelce Małe), 7 (Strzelce Wielkie), 9 (Niedzieliska), 10 (Rudy-Rysie), 11 (Rylowa), 12 (Szczurowa), 14 (Górka) oraz 18 (Wola Przemyskowska). Do analizowanych jednostek posiadających wartości poniżej wymienionej średniej gminy należą: 3 (Popędzyna), 4 (Barczków), 8 (Rajsko), 13 (Rzączowa), 15 (Kwików), 16 (Księża Kopacze), 17 (Kopacze Wielkie), 19 (Zaborów), 20 (Pojawie) oraz 21 (Dołęga).

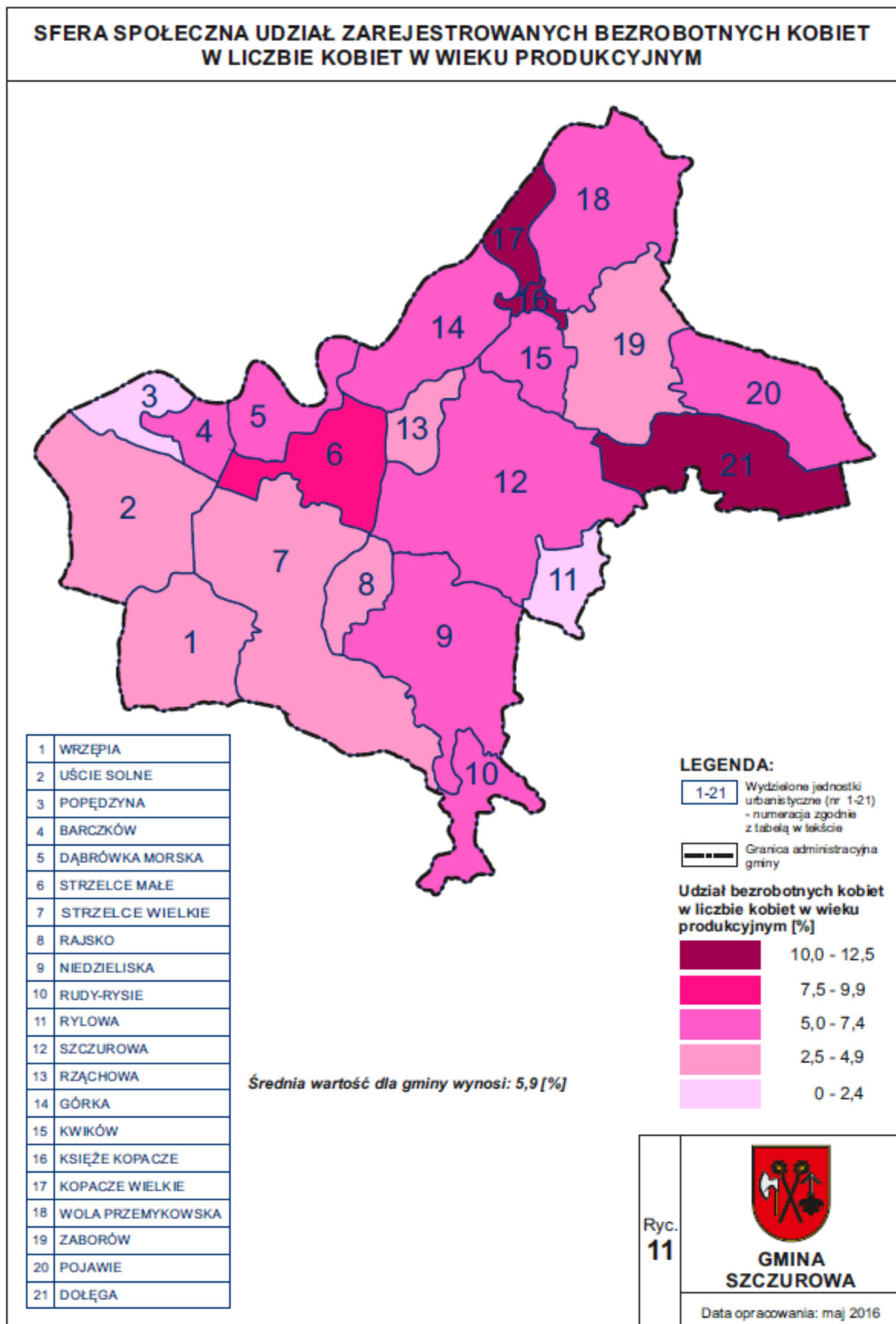
Liczba działających na terenie gminy fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych posiadających osobowość prawną jest niewielka i wynosi średnio 1,5 na jednostkę administracyjną. Przedstawia to Ryc. 21. Jednostki gdzie jest powyżej tego wskaźnika znajdują się w: 21 (Dołęga), 9 (Niedzieliska), 20 (Pojawie), 11 (Rylowa), 7 (Strzelce Wielkie), 12 (Szczurowa), 2 (Uście Solne), 18 (Wola Przemyskowska). Miejscowości, gdzie nie działa żadne z takich stowarzyszeń to: 4 (Barczków), 5 (Dąbrówka Morska), 17 (Kopacze Wielkie), 16 (Księża Kopacze), 3 (Popędzyna) oraz 13 (Rzączowa). Jednostki poniżej średniej to: 14 (Górka), 15 (Kwików), 8 (Rajsko), 10 (Rudy-Rysie), 6 (Strzelce Małe), 1 (Wrzepia) i 19 (Zaborów).

Rycina 10. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

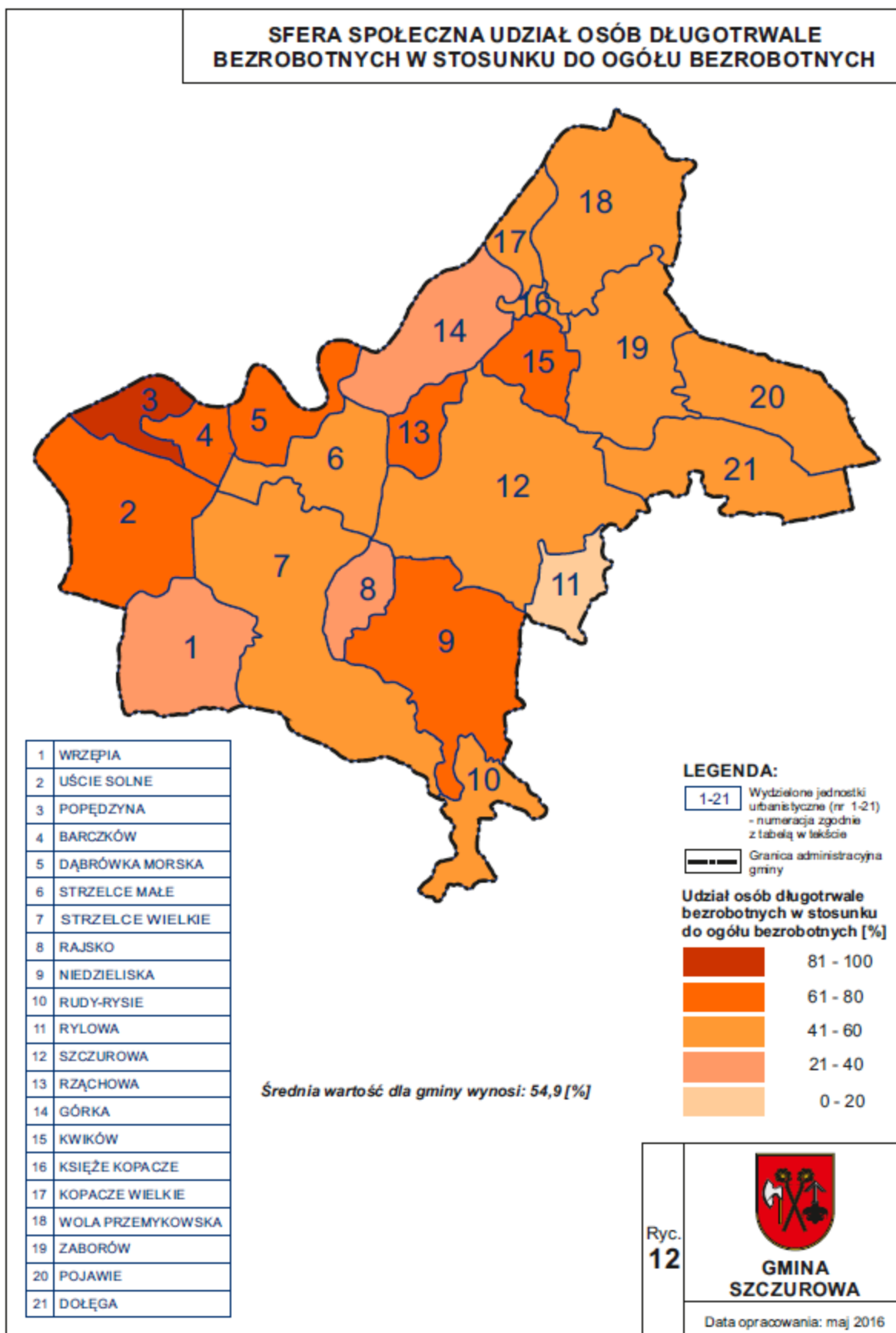
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Rycina 11. Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym

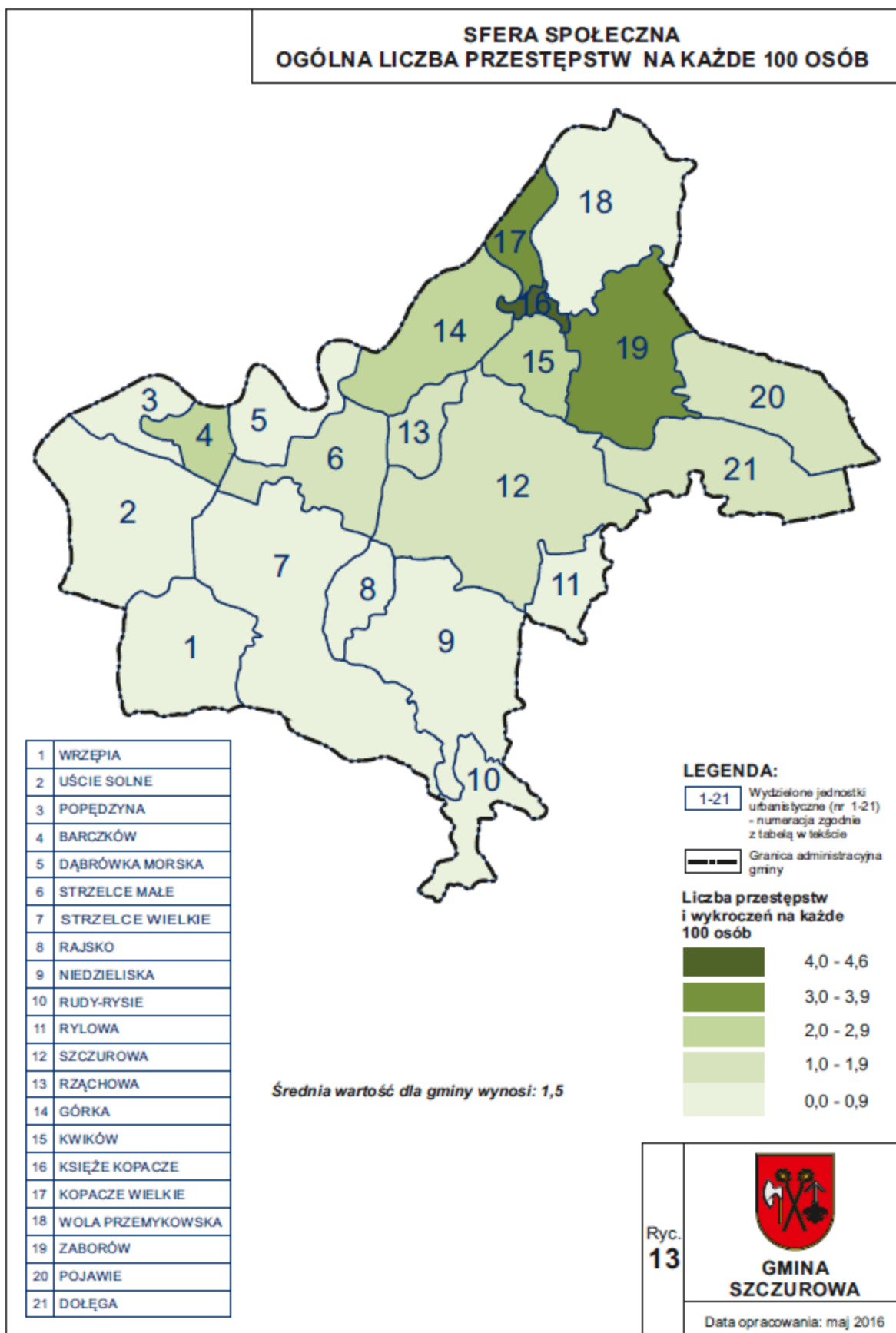
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Rycina 12. Udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych

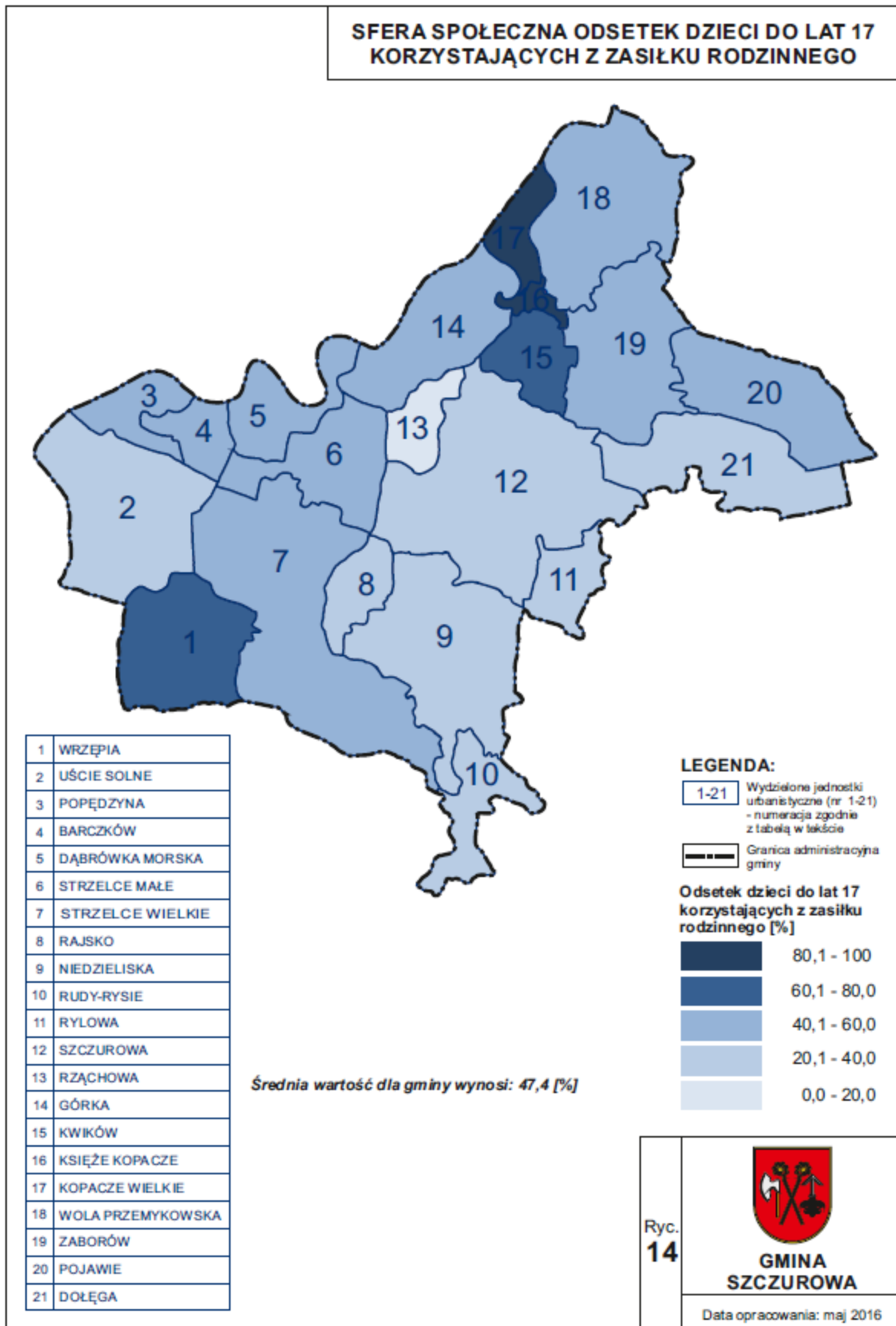
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Rycina 13. Ogólna liczba przestępstw i wykroczeń na każde 100 osób

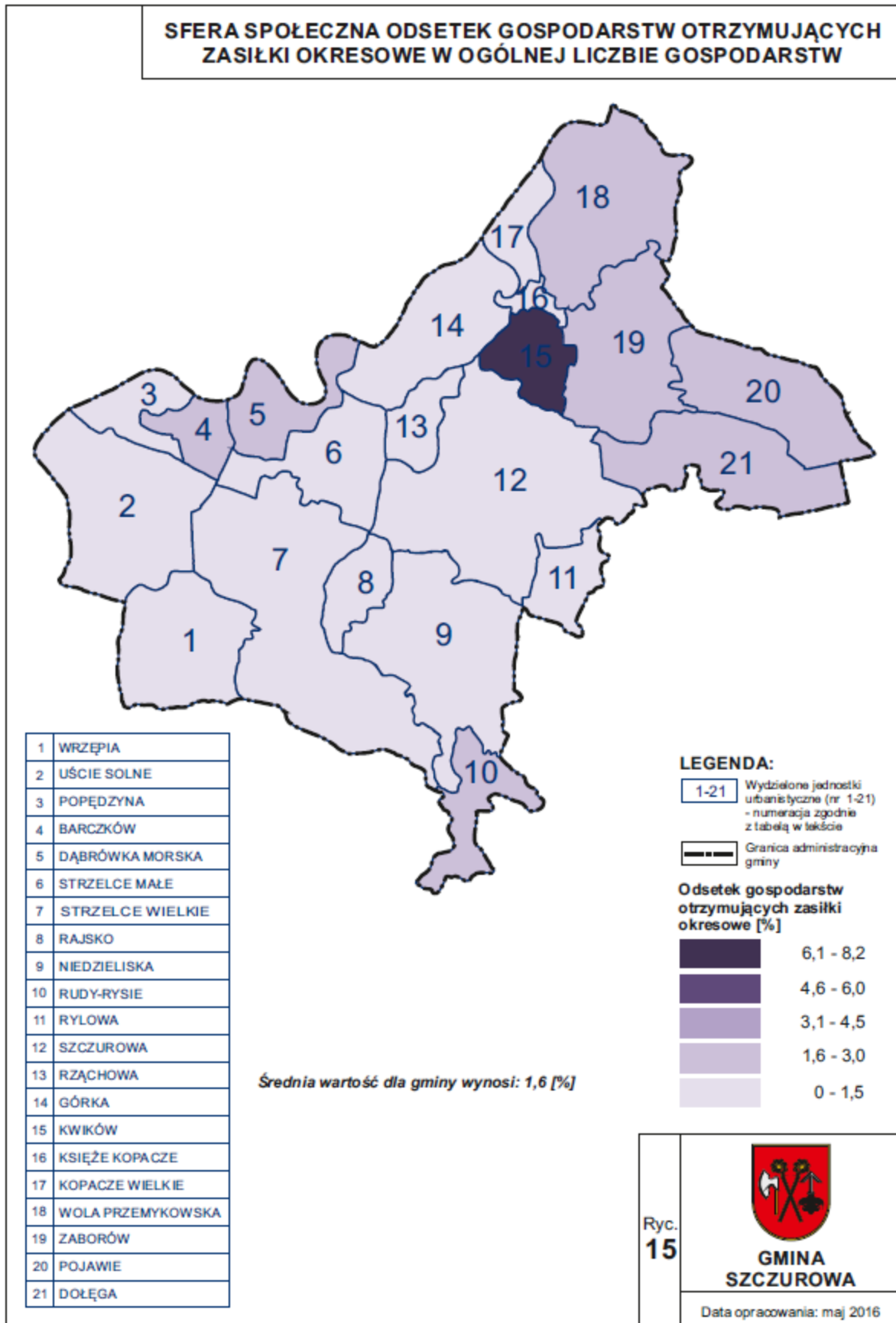
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Rycina 14. Odsetek dzieci w wieku do 17 lat uprawnionych do zasiłku rodzinnego

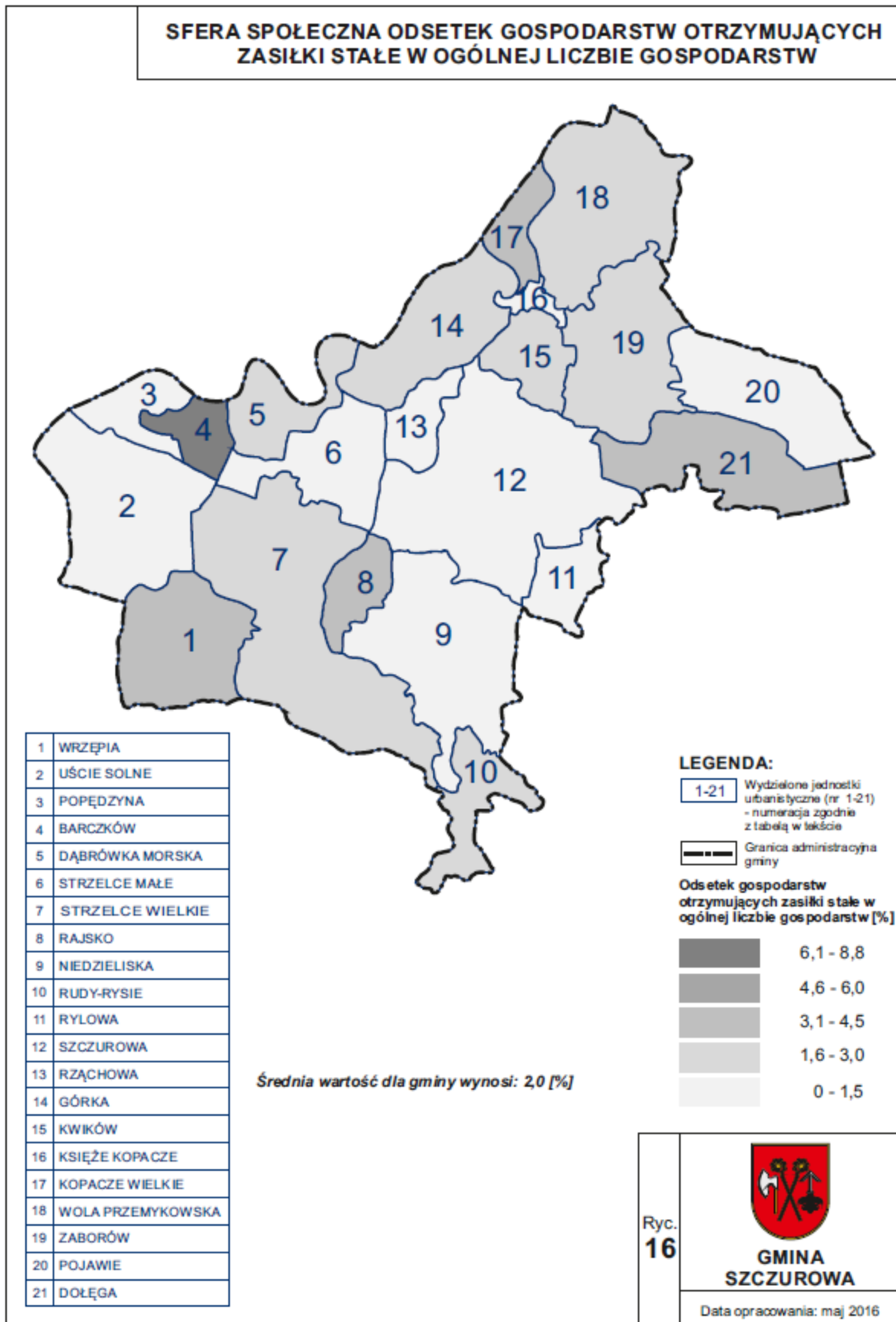
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Rycina 15. Odsetek gospodarstw otrzymujących zasiłki okresowe

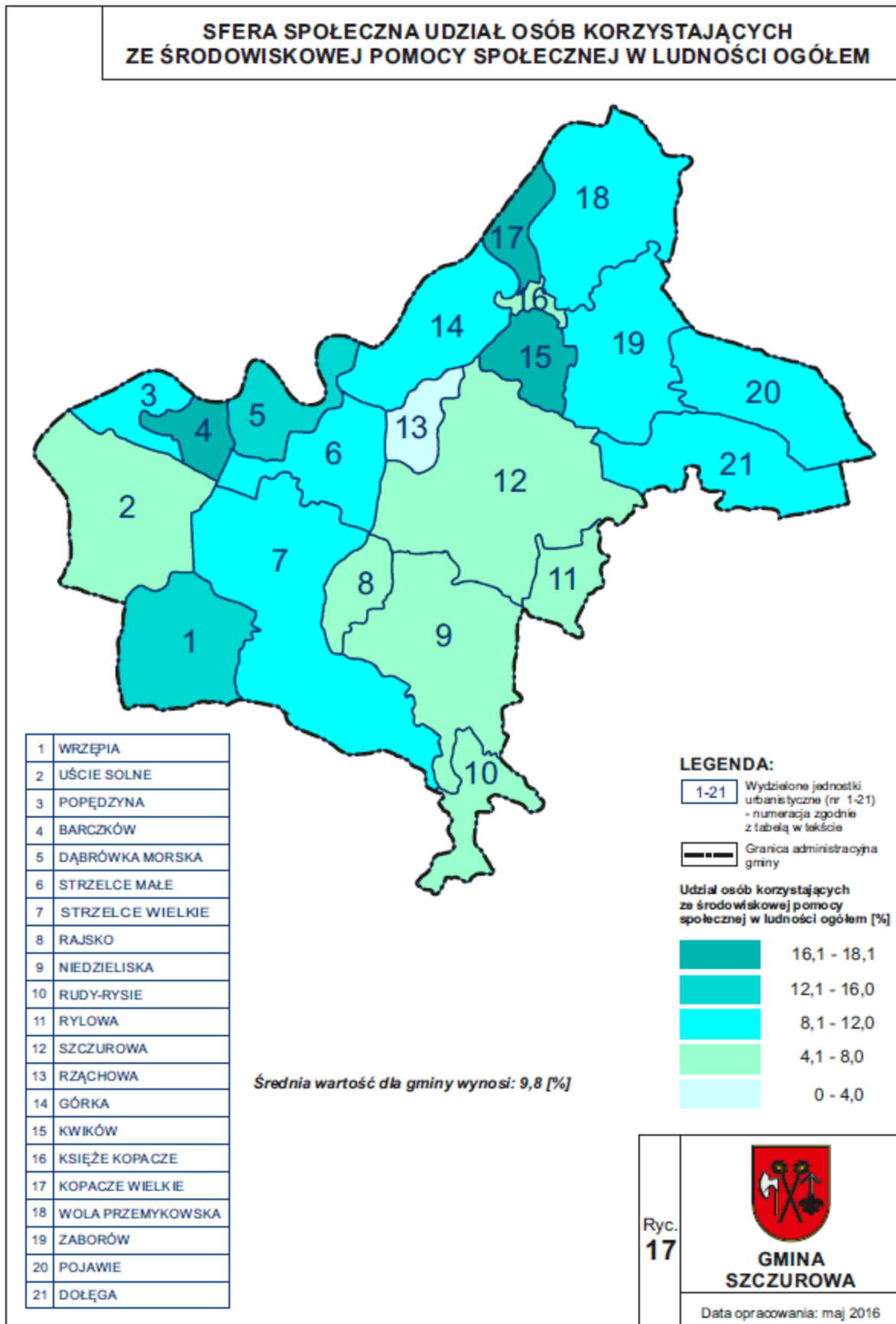
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Rycina 16. Odsetek gospodarstw otrzymujących zasiłki stałe

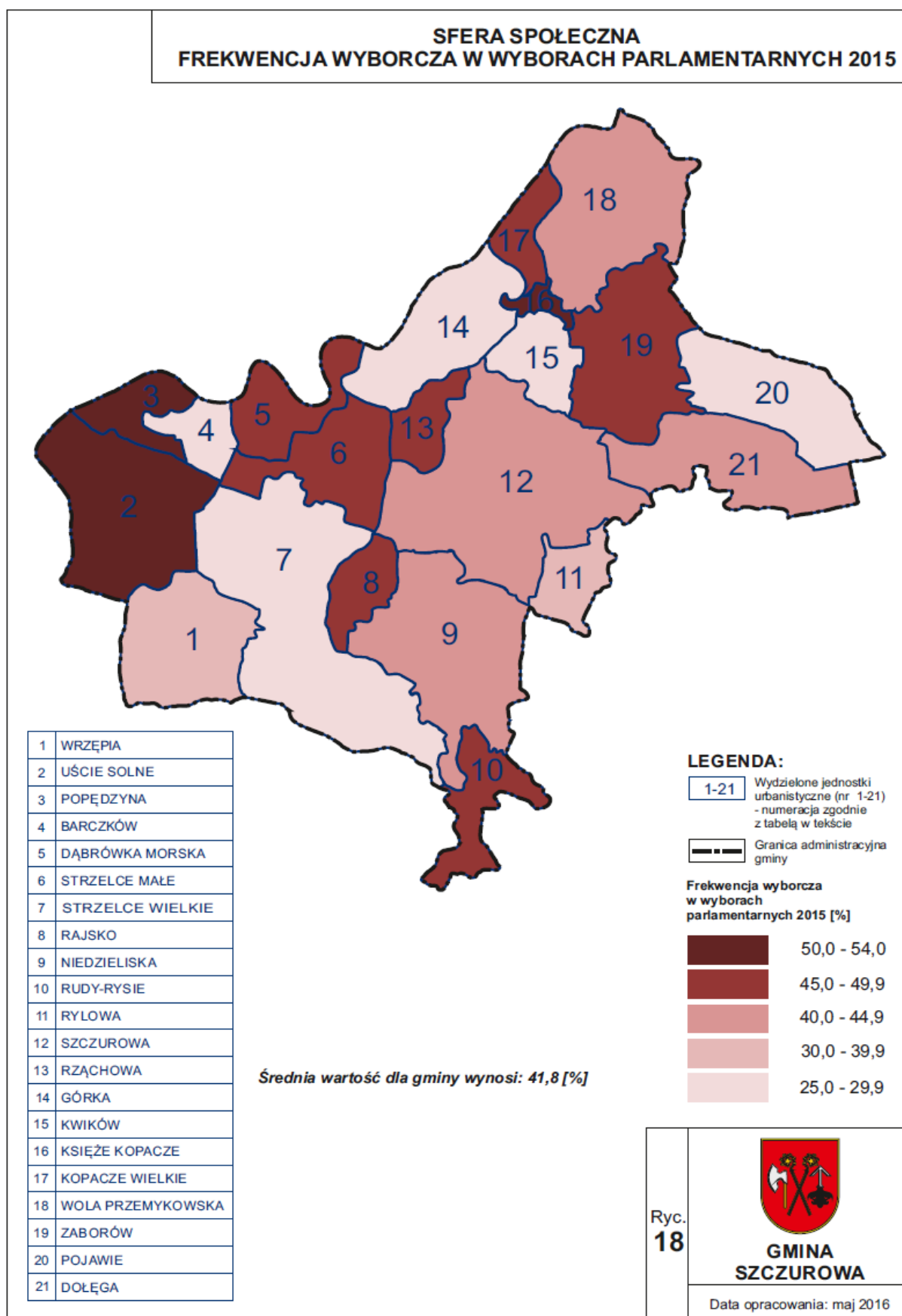
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Rycina 17. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem

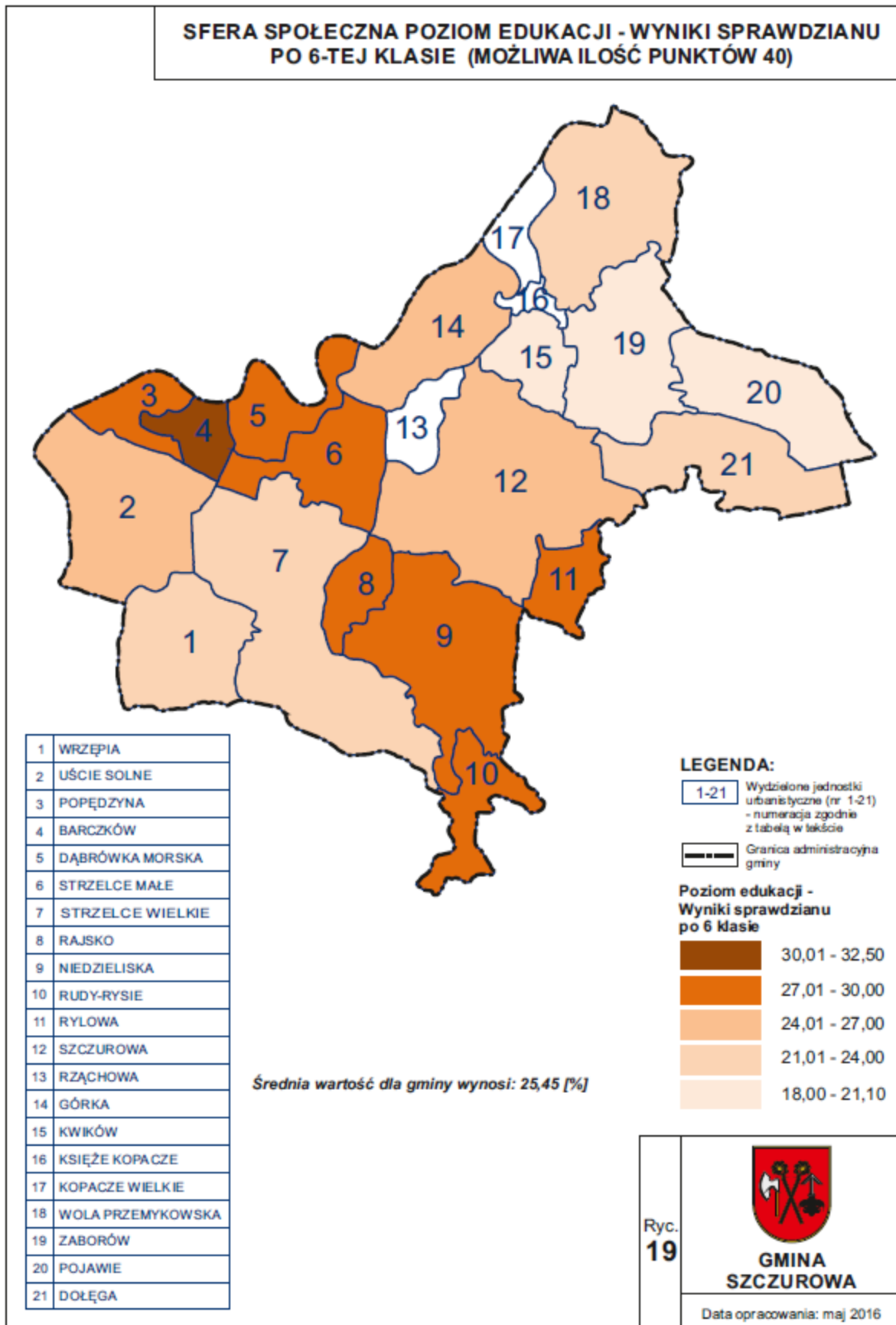
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Rycina 18. Frekwencja wyborcza w wyborach parlamentarnych 2015

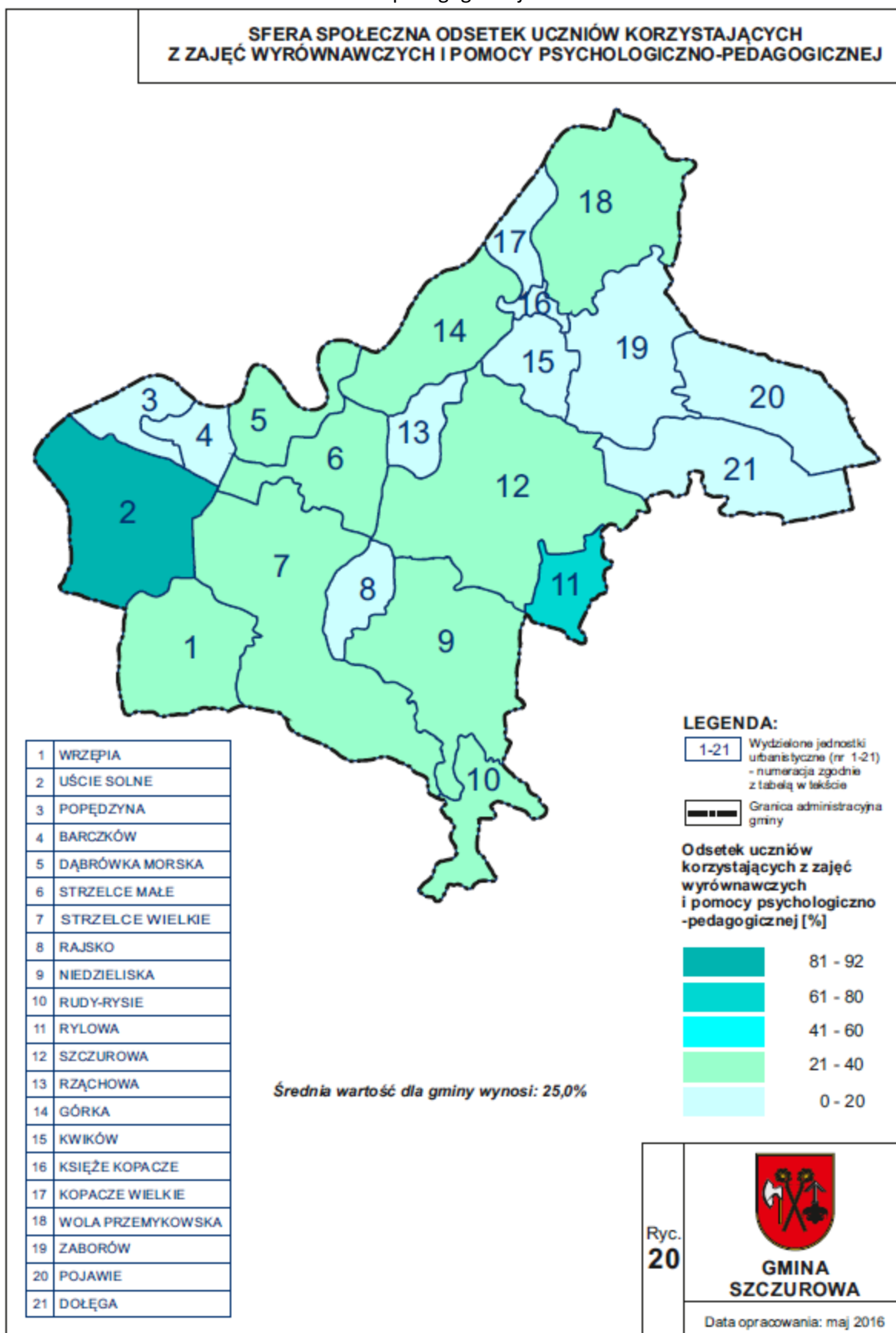
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Rycina 19. Poziom edukacji - Wyniki sprawdzianu po 6 klasie

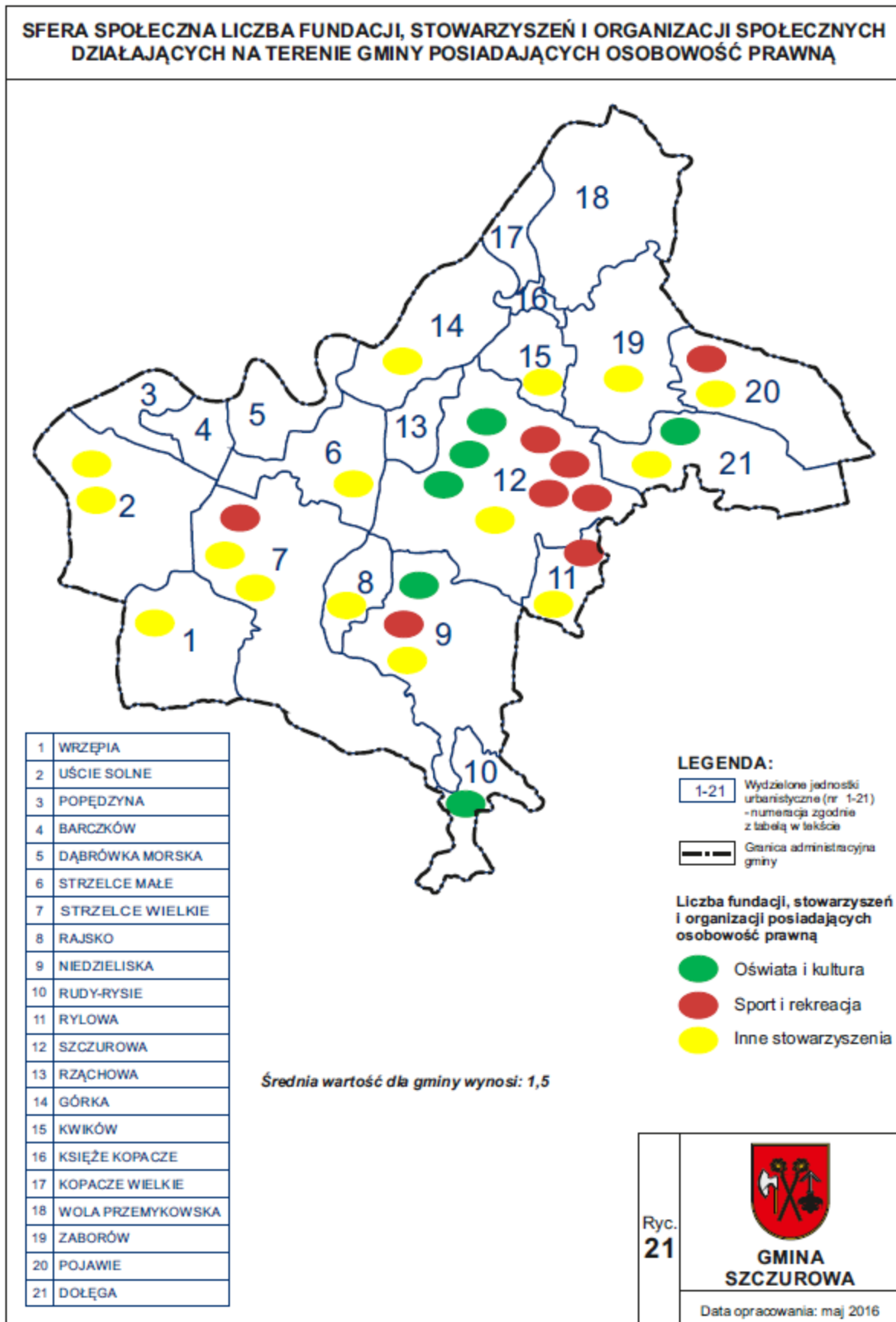
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Rycina 20. Odsetek uczniów korzystających z zajęć wyrównawczych i pomocy psychologiczno-pedagogicznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Rycina 21. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych posiadających osobowość prawną

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Tabela 6. Analiza mierników w wybranych jednostkach urbanistycznych w sferze społecznej

Numer jednostki	MIERNIKI											
	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	Udział bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym	Udział osób długoterwalnie bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych	Ogólna liczba przestępstw i wykroczeń na każde 100 osób	Odsetek dzieci w wieku 17 lat uprawnionych do zasiłku rodzinnego	Odsetek gospodarstw w otrzymujących zasiłki okresowe	Odsetek gospodarstw w otrzymujących zasiłki stałe	Udział osób korzystających ze środowiska społecznej pomocy	Frekwencja wyborcza w wyborach parlamentarnych 2015	Poziom edukacji - Wyniki sprawdzianu po 6 klasie	Odsetek uczniów korzystających z zajęć wyrównawczych i pomocy psychologiczno-pedagogicznej	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji posiadających osobowość prawną
1 - Wrzepia	3,3	2,6	30,0	0,4	61,6	1,5	3,8	16,0	39,6	22,1	31,0	1
2 - Uście Solne	3,6	3,7	80,0	0,8	37,6	0,0	0,7	7,1	51,8	27,0	92,0	2
3 - Popędzyna	8,0	0,0	100,0	0,0	44,4	0,0	0,0	10,3	53,3	30,0	4,0	0
4 - Barczków	6,8	5,7	80,0	2,4	53,1	2,9	8,8	16,8	26,4	32,5	4,0	0
5 - Dąbrówka Morska	5,0	6,1	80,0	0,6	55,6	2,2	2,2	13,7	47,2	27,5	27,5	0
6 - Strzelce Małe	5,4	7,7	55,6	1,2	49,4	0,7	1,5	9,5	49,7	29,2	26,0	1
7 - Strzelce Wielkie	2,9	2,9	56,2	0,6	51,9	0,9	3,1	12,9	24,5	21,7	31,0	3
8 - Rajsko	4,3	4,3	33,3	0,5	34,2	0,0	3,6	7,4	47,9	27,2	18,0	1
9 - Niedzieliska	5,6	5,9	63,3	0,7	35,1	0,5	0,9	6,3	40,2	29,3	35,0	3

10 - Rudy-Rysie	8,8	5,8	41,4	0,6	33,9	1,9	1,9	7,3	49,3	27,8	38,5	1
11 - Ryłowa	1,9	1,9	0,0	1,0	27,1	1,3	0,0	5,5	36,7	28,2	71,4	2
12 - Szczurowa	6,5	7,2	54,7	1,6	33,9	1,5	1,5	6,7	44,6	25,9	26,7	8
13 - Rząchowa	6,1	4,5	66,7	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	45,3	brak danych	12,5	0
14 - Górką	4,7	6,1	38,5	2,9	47,4	1,7	1,7	9,8	29,8	24,8	30,8	1
15 - Kwików	7,1	6,7	63,6	2,1	67,3	8,2	1,6	18,1	27,5	20,6	12,0	1
16 - Księżę Kopacze	18,5	12,5	60,0	4,6	100,0	0,0	0,0	6,9	53,8	brak danych	0,0	0
17 - Kopacze Wielkie	4,6	10,5	50,0	3,4	82,3	0,0	3,2	16,8	47,9	brak danych	6,1	0
18 - Wola Przemysłowska	6,2	7,2	58,1	0,3	53,7	1,8	1,8	9,9	43,8	23,8	26,5	2
19 - Zaborów	3,9	4,4	46,7	3,2	48,1	2,8	2,8	13,4	47,4	18,2	11,0	1
20 - Pojawie	6,2	7,4	44,4	1,1	40,7	1,8	0,9	8,0	29,2	20,6	6,0	2
21 - Dołęga	7,4	10,0	52,2	1,6	37,0	4,3	3,4	8,1	42,3	21,5	5,0	2
średnia wartość dla gminy	6,0	5,9	54,9	1,5	47,4	1,6	2,0	9,8	41,8	25,4	25,0	1,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS, Powiatowego Urzędu Pracy, Urzędu Gminy Szczurowa, Komendy Powiatowej Policji w Brzesku

2.5.2 Analiza mierników w sferze funkcjonalno-przestrzennej

Uwarunkowania lokalne, w tym bariery przestrzenne i specyfika gminy wskazują, że co najmniej część gminy wymaga działań poprawiających jakość standardów w sferze funkcjonalno-przestrzennej. Średnio odsetek gruntów leśnych i zadrzewień w ogólnej powierzchni gminy jest niski i wynosi zaledwie 6,8% (Ryc.22). Na pierwszy plan wybija się jednostka 20 (Pojawie), gdzie odsetek tych gruntów wynosi ponad 40%. Pozostałe jednostki, dla których wskaźnik jest wyższy to: 21 (Dołęga), 9 (Niedzieliska), 10 (Rudy-Rysie), 7 (Strzelce Wielkie), 19 (Zaborów). Poniżej średniej znajdują się jednostki o numerach: 3 (Popędzyna), 8 (Rajsko), 11 (Rylowa), 13 (Rząchowa), 12 (Szczurowa), 18 (Wola Przemysłowska). Niestety istnieją w gminie jednostki pozbawione gruntów leśnych i zadrzewień, co jest dla nich niekorzystne. Jednostki te to: 4 (Barczków), 5 (Dąbrówka Morska), 14 (Górka), 17 (Kopacze Wielkie), 16 (Księża Kopacze), 6 (Strzelce Małe), 2 (Uście Solne).

Odsetek gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w ogólnej powierzchni gminy wynosi średnio 6,2% (Ryc.23). Najbardziej zurbanizowaną i zabudowaną jednostką jest ta o numerze 10 (Rudy-Rysie), gdzie wskaźnik dla niej wynosi 13,7%. Pozostałe jednostki będące powyżej średniej to: 4 (Barczków), 16 (Księża Kopacze), 9 (Niedzieliska), 11 (Rylowa), 13 (Rząchowa), 6 (Strzelce Małe), 12 (Szczurowa), 2 (Uście Solne) oraz 18 (Wola Przemysłowska). Jednostki najmniej zabudowane i zurbanizowane znajdują się w: 5 (Dąbrówka Morska), 21 (Dołęga), 14 (Górka), 17 (Kopacze Wielkie), 15 (Kwików), 20 (Pojawie), 3 (Popędzyna), 8 (Rajsko), 7 (Strzelce Wielkie) i 1 (Wrzępia).

Średnia dla gminy dotycząca dróg o nawierzchni bitumicznej wymagających remontu wynosi 15,9% (Ryc.24). Znacznie powyżej tej średniej znajdują się jednostki o numerach: 21 (Dołęga) i 10 (Rudy-Rysie). Przewyższają tę średnią również: 9 (Niedzieliska), 2 (Uście Solne) oraz 19 (Zaborów). Jednostki urbanistyczne, gdzie odsetek dróg, które powinny zostać wyremontowane jest poniżej średniej to: 4 (Barczków), 5 (Dąbrówka Morska), 14 (Górka), 17 (Kopacze Wielkie), 16 (Księża Kopacze), 15 (Kwików), 20 (Pojawie), 3 (Popędzyna), 8 (Rajsko), 11 (Rylowa), 13 (Rząchowa), 6 (Strzelce Małe), 7 (Strzelce Wielkie), 12 (Szczurowa), 18 (Wola Przemysłowska) oraz 1 (Wrzępia).

Odsetek dróg o nawierzchni żwirowo-tłuczniowej wymagających remontu jest wysoki (Ryc.25). Sięga prawie 1/3 i wynosi średnio 27,1% chociaż są jednostki, gdzie nie ma w ogóle takich dróg do remontu. Leżą one na obszarze jednostek: 11 (Rylowa), 13 (Rząchowa), 6 (Strzelce Małe) a także 1 (Wrzępia). Poniżej średniej są też: 4 (Barczków), 21 (Dołęga), 17 (Kopacze Wielkie), 16 (Księża Kopacze), 9 (Niedzieliska), 8 (Rajsko) oraz 7 (Strzelce Wielkie). Jednostki, gdzie ten odsetek jest

wyższy mieszczą się w: 5 (Dąbrówka Morska), 14 (Górka), 15 (Kwików), 3 (Popędzyna), 10 (Rudy-Rysie), 12 (Szczurowa), 2 (Uście Solne), 18 (Wola Przemysłowa) i 19 (Zaborów).

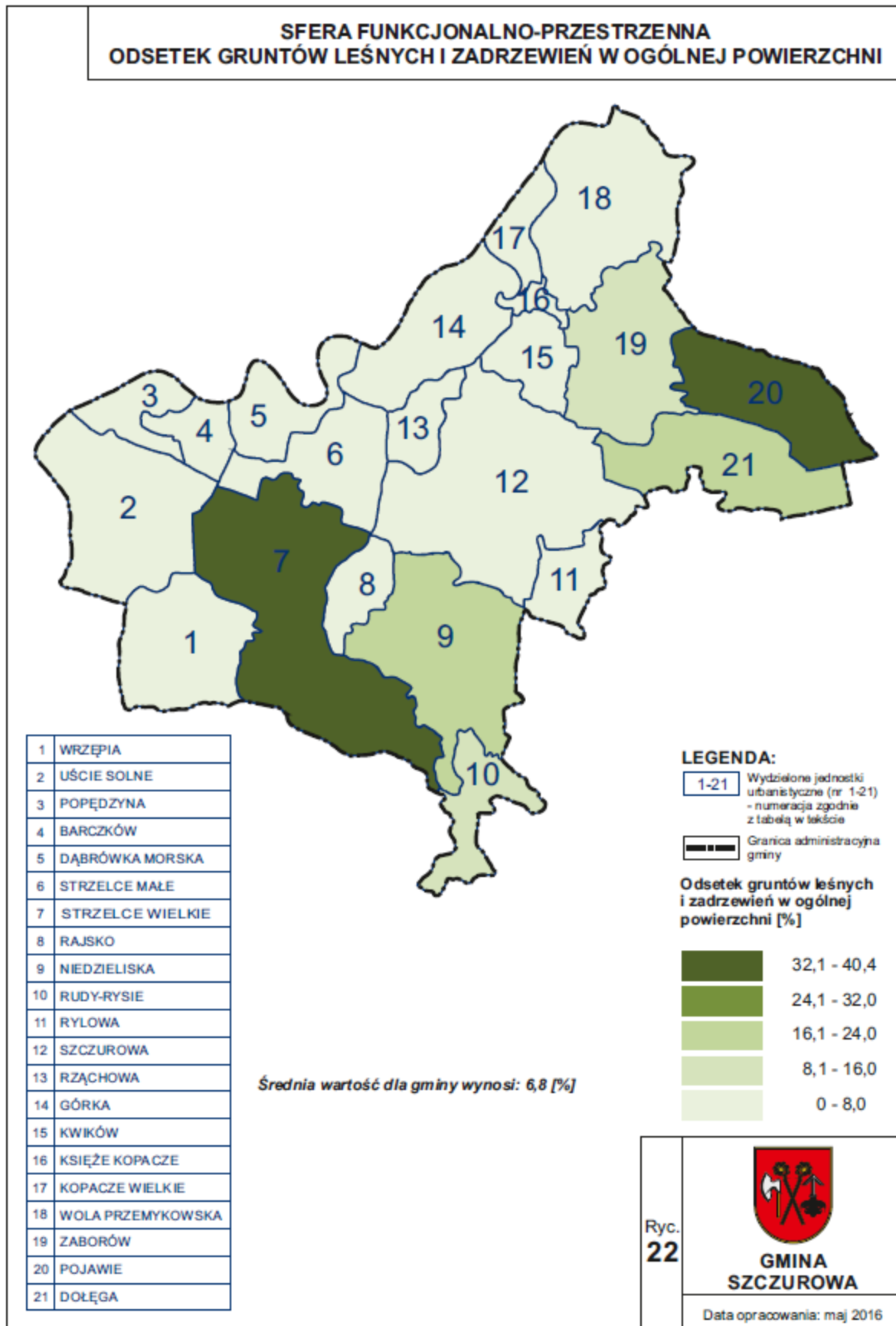
Odsetek gruntów mienia komunalnego (Ryc.26) w ogólnej powierzchni gminy jest istotnym czynnikiem wpływającym na rozwój. Przy wysokim wskaźniku dla poszczególnych jednostek daje im szansę aplikowania o środki zewnętrzne. Średnia dla gminy wynosi 3,6%. Powyżej tej średniej znajdują się jednostki: 4 (Barczków), 21 (Dołęga), 3 (Popędzyna), 6 (Strzelce Małe), 12 (Szczurowa). Jednostki, gdzie tych gruntów jest mniej, a tym samym sytuacja ich jest mniej korzystna i świadcząca o tym, że większość gruntów jest w posiadaniu osób prywatnych to: 5 (Dąbrówka Morska), 14 (Górka), 17 (Kopacze Wielkie), 15 (Kwików), 9 (Niedzieliska), 20 (Pojawie), 8 Rajska), 10 (Rudy-Rysie), 11 (Rylowa), 13 (Rząchowa), 7 (Strzelce Wielkie), 2 (Uście Solne), 18 (Wola Przemysłowa), 1 (Wrzypia) oraz 19 (Zaborów). W jednostce o numerze 16 (Księża Kopacze) nie ma gruntów będących we własności gminy.

Liczba mieszkańców przypadających na jedno gospodarstwo (Ryc.27) uwzględnia przewidywania związane z rozwojem danej jednostki. Średnia dla gminy wynosi 3,5. Powyżej tej średniej znajdują się jednostki: 4 (Barczków), 21 (Dołęga), 14 (Górka), 15 (Kwików), 9 (Niedzieliska), 20 (Pojawie), 8 (Rajska), 11 (Rylowa), 6 (Strzelce Małe), 7 (Strzelce Wielkie), 12 (Szczurowa) oraz 1 (Wrzypia). Jednostką, gdzie ten wskaźnik jest równy średniej dla gminy jest 5 (Dąbrówka Morska). Miejscowości, w których ten wskaźnik jest niższy to: 17 (Kopacze Wielkie), 16 (Księża Kopacze), 3 (Popędzyna), 10 (Rudy-Rysie), 13 (Rząchowa), 2 (Uście Solne) i 18 (Wola Przemysłowa).

Największym dostępem do podstawowych usług – przedstawia to Ryc.28 – charakteryzuje się jednostka numer 12 (Szczurowa), co jest zrozumiałe ze względu na to, iż jest to naczelną jednostką w gminie. Jednostki z dużym dostępem do tych usług to: 9 (Niedzieliska), 10 (Rudy-Rysie), 7 (Strzelce Wielkie), 2 (Uście Solne), 18 (Wola Przemysłowa), 19 (Zaborów). Miejscowości, w których ten dostęp jest ograniczony mają numery: 4 (Barczków), 5 (Dąbrówka Morska), 21 (Dołęga), 14 (Górka), 15 (Kwików), 20 (Pojawie), 8 (Rajska), 11 (Rylowa) oraz 6 Strzelce Małe). Dużym mankamentem gminy są jednostki, gdzie nie ma wcale dostępu do tych usług. Mieszczą się one w: 17 (Kopacze Wielkie), 16 (Księża Kopacze), 3 (Popędzyna) a także 13 (Rząchowa).

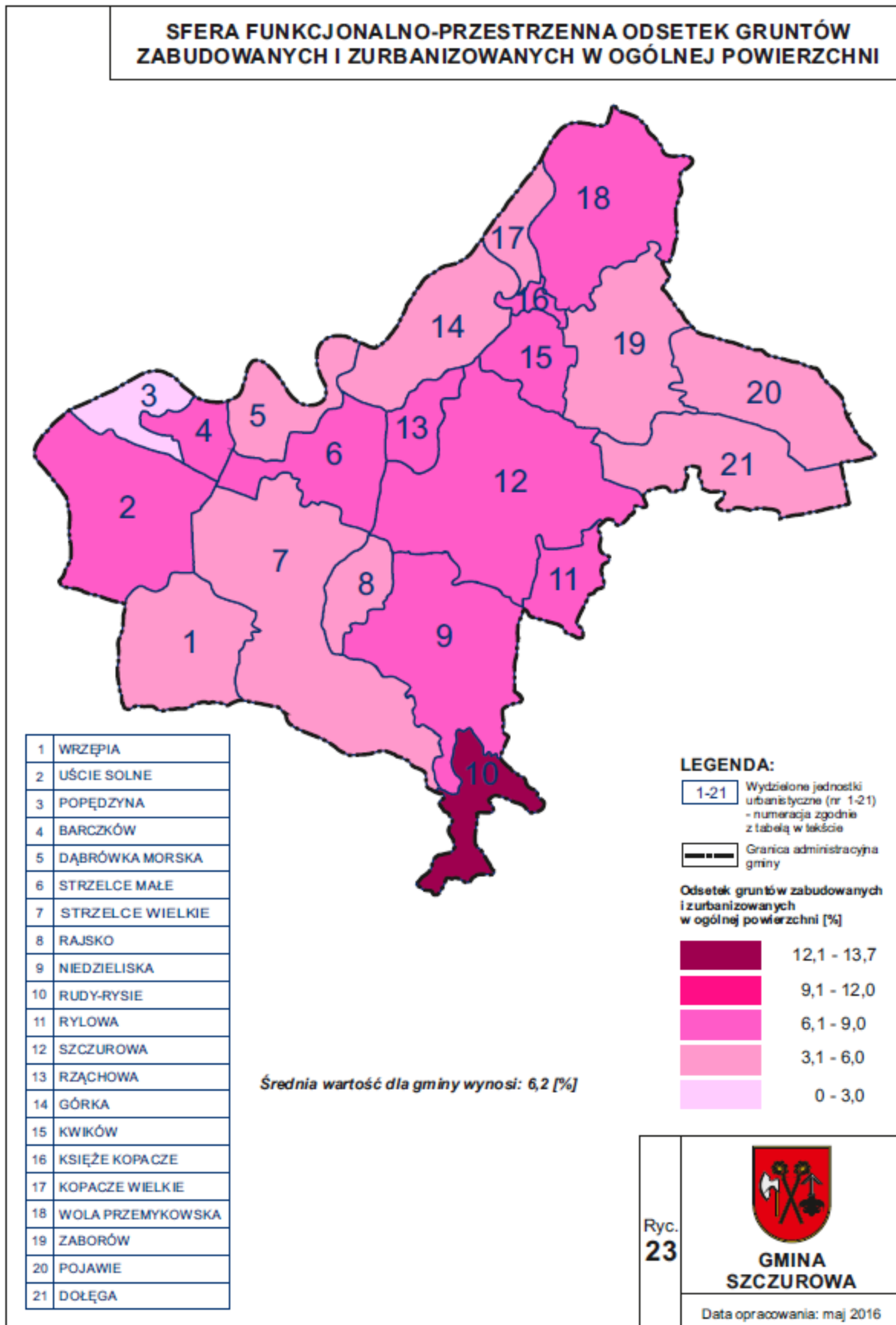
Po analizie powyższych mierników można stwierdzić, że gmina dysponuje dużym potencjałem rozwojowym. Występują tu też obszary, które wymagają inwestycji i nakładu finansowego w celu poprawy sfery funkcjonalno-przestrzennej na terenie Szczurowej.

Rycina 22. Odsetek gruntów leśnych i zadrzewień w ogólnej powierzchni

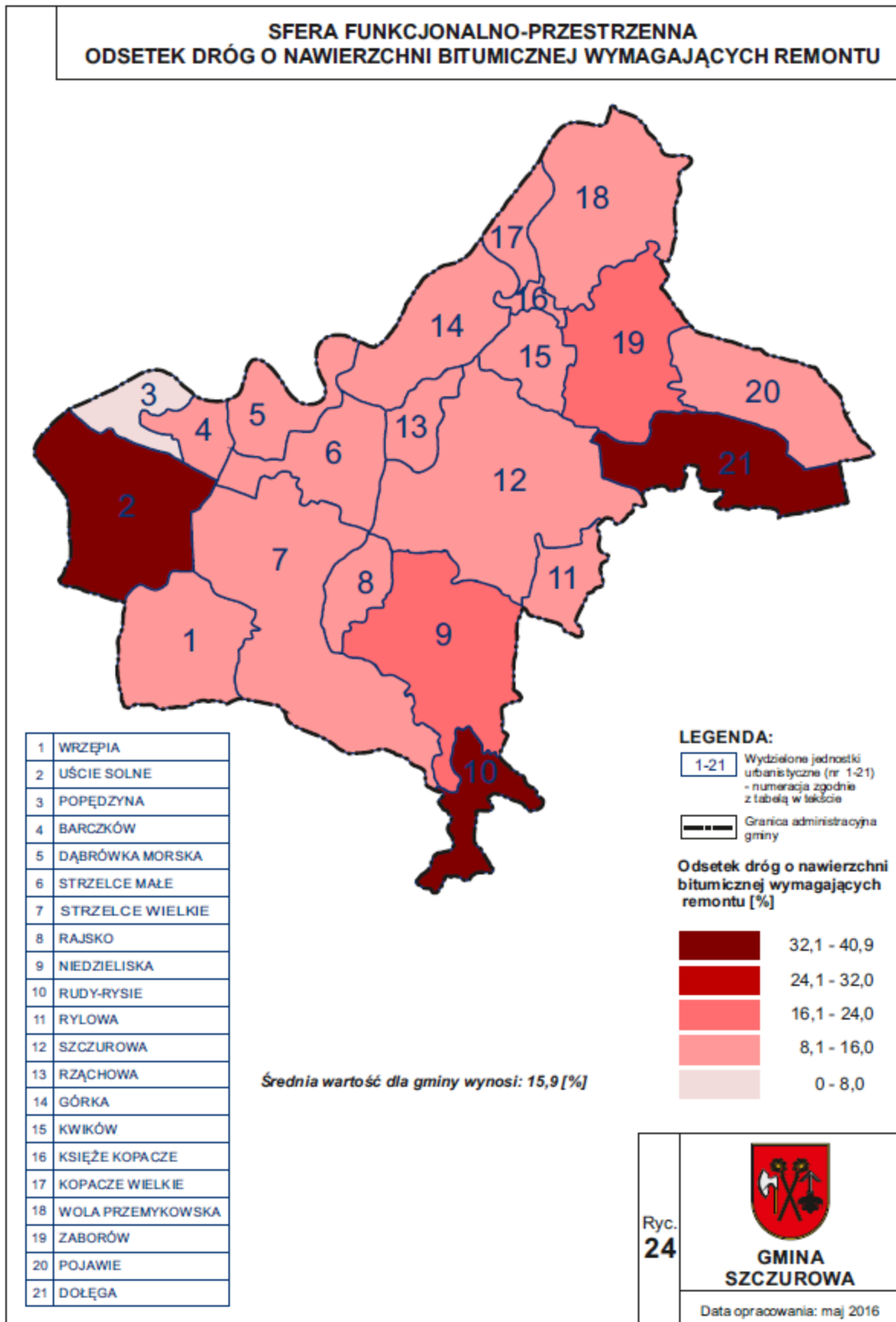
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Rycina 23. Odsetek gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w ogólnej powierzchni

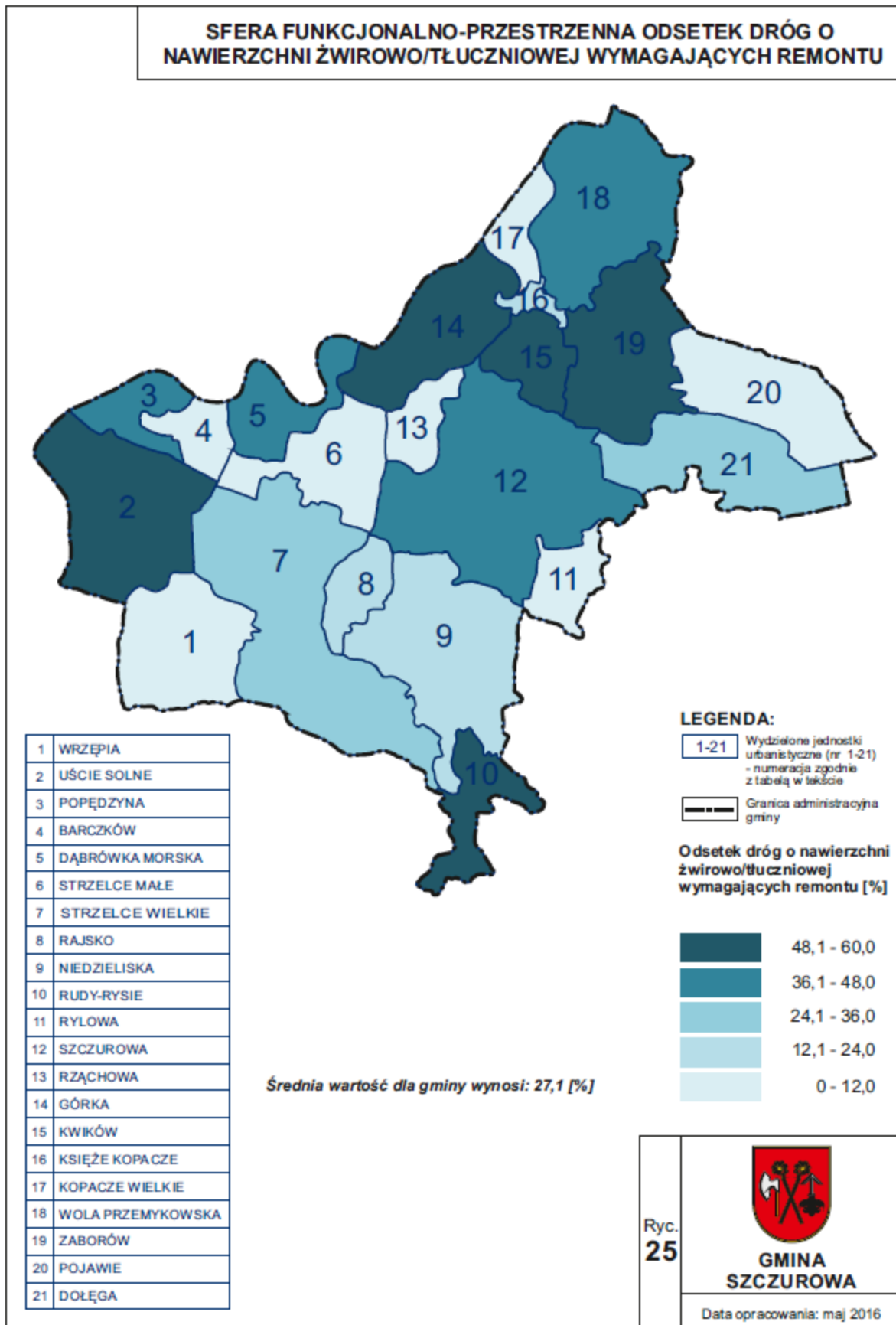
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Rycina 24. Odsetek dróg o nawierzchni bitumicznej wymagających remontu

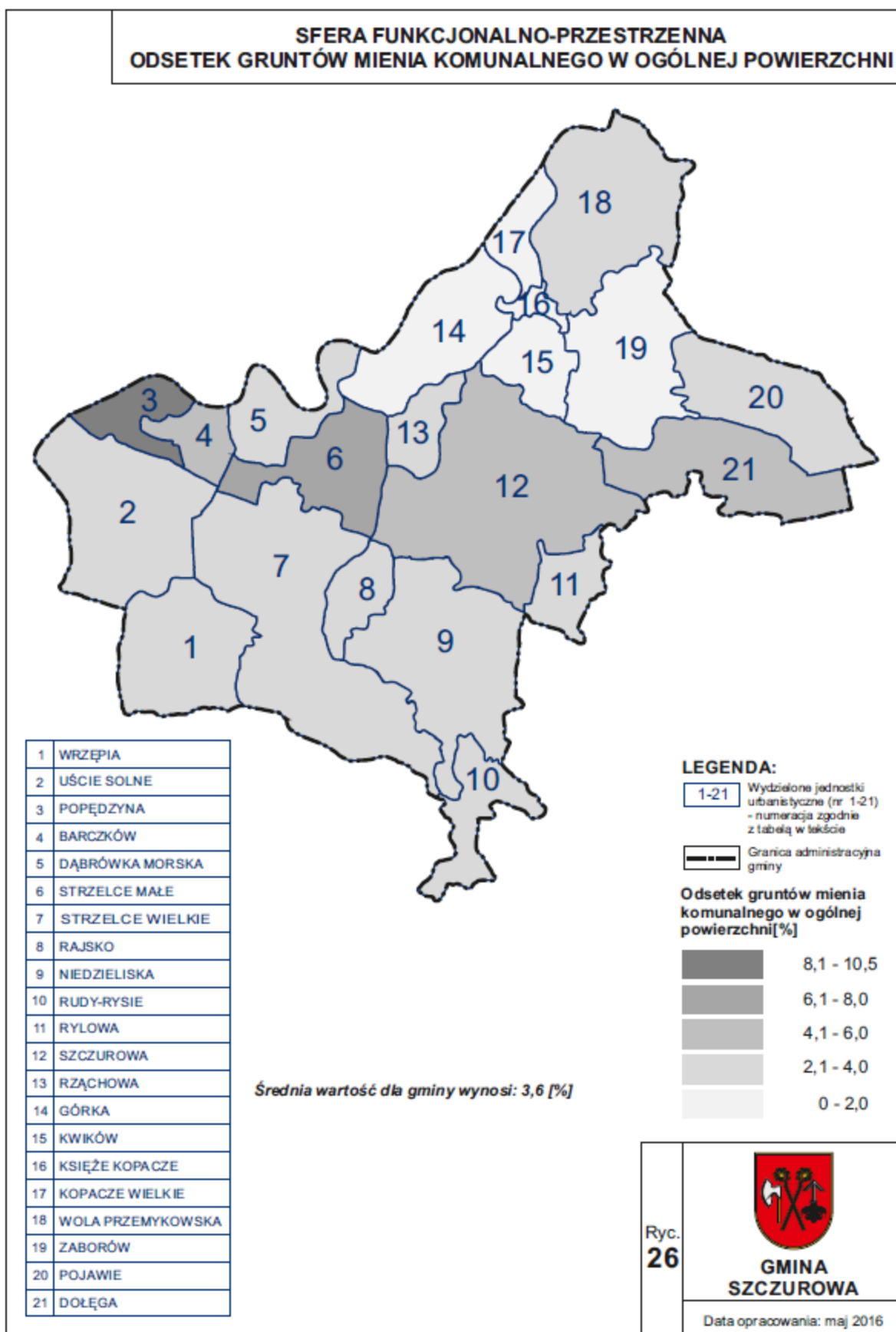
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Rycina 25. Odsetek dróg o nawierzchni żwirowo/tłuczniowej wymagających remontu

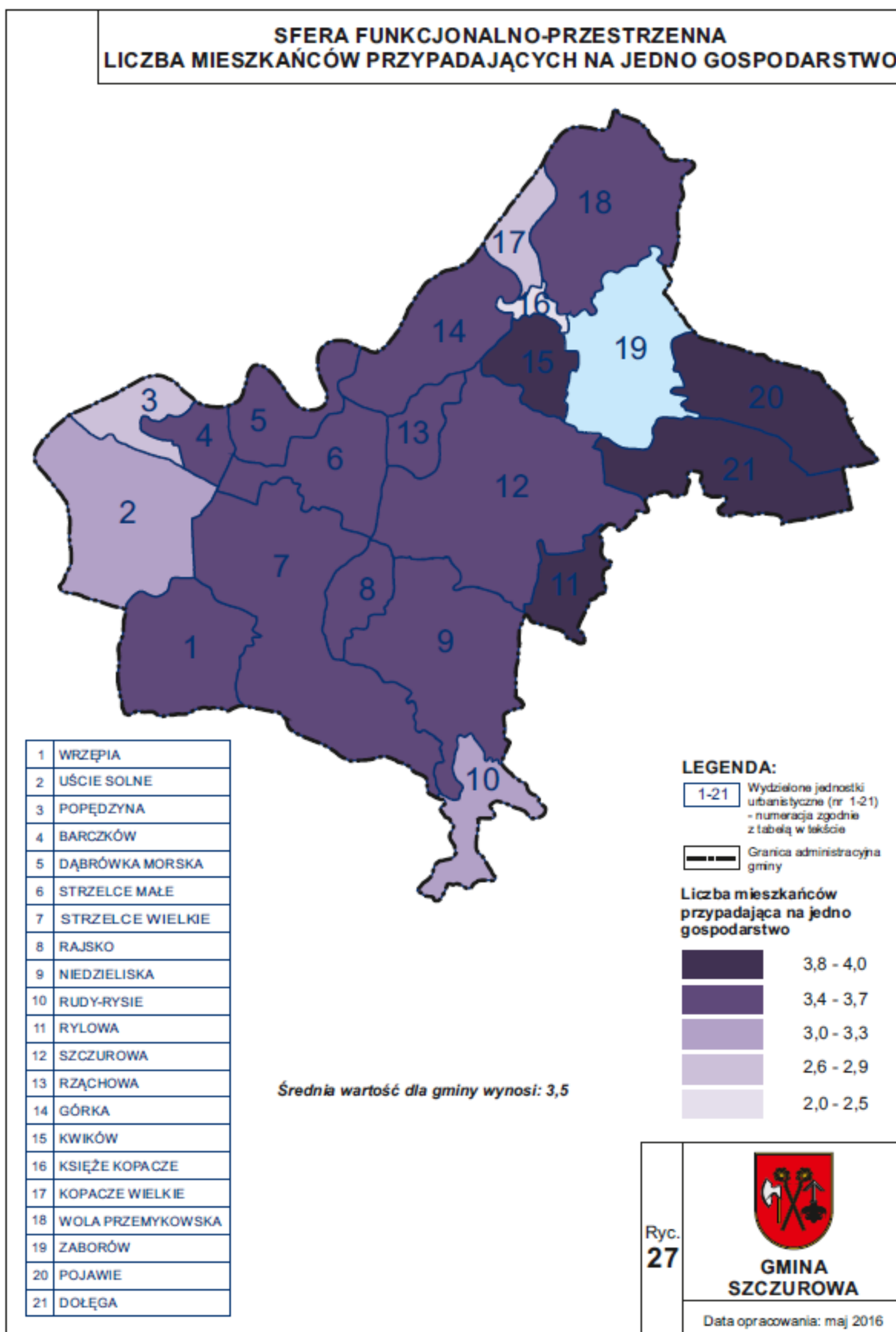
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Rycina 26. Odsetek gruntów mienia komunalnego w ogólnej powierzchni

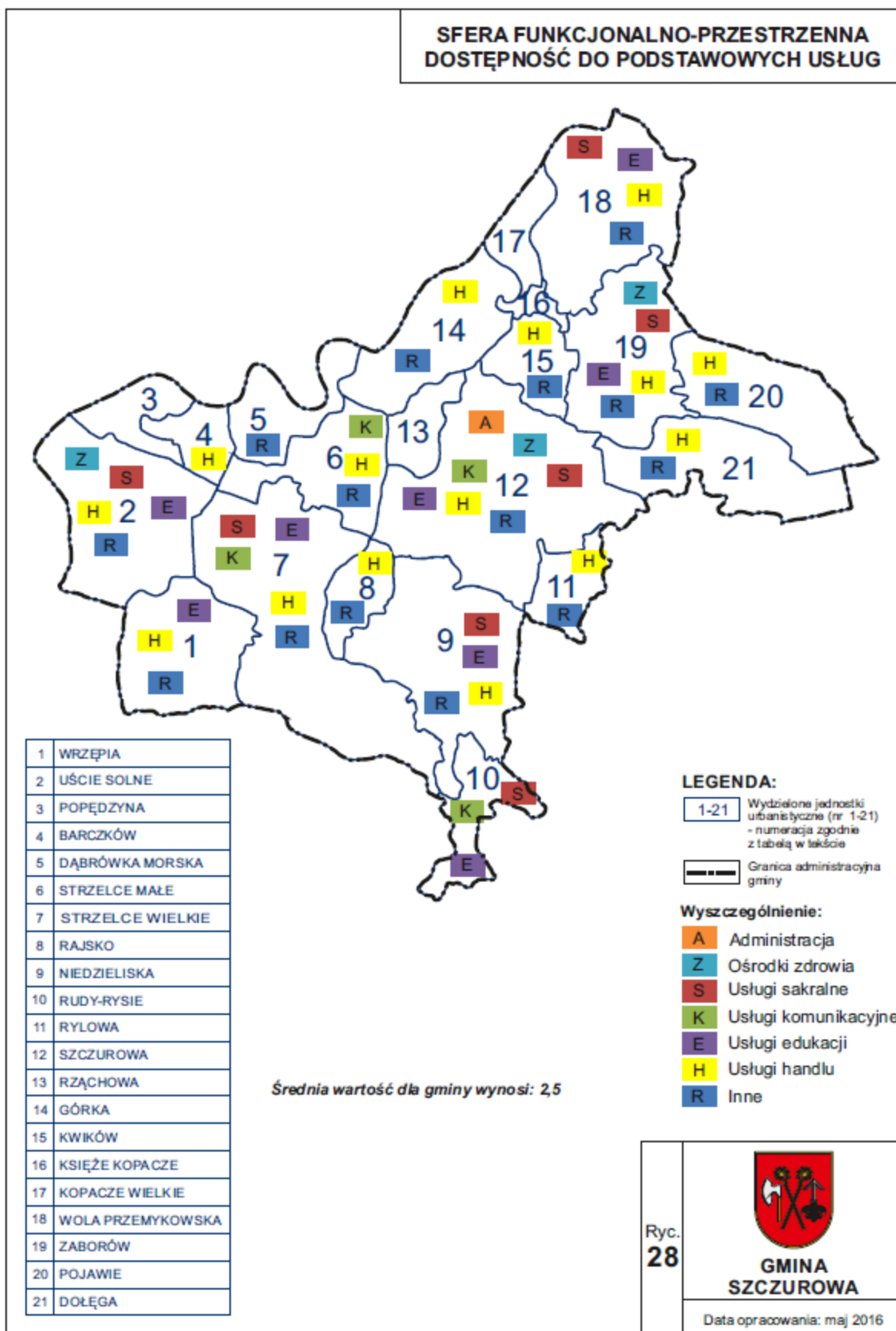
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Rycina 27. Liczba mieszkańców przypadająca na jedno gospodarstwo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Rycina 28. Dostępność do podstawowych usług

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Tabela 7. Analiza mierników w wybranych jednostkach urbanistycznych w sferze funkcjonalno-przestrzennej

Numer jednostki	MIERNIKI						
	Odsetek gruntów leśnych i zadrzewień w ogólnej powierzchni	Odsetek gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w ogólnej powierzchni	Odsetek dróg o nawierzchni bitumicznej wymagających remontu	Odsetek dróg o nawierzchni żwirowo/tłuczniowej wymagających remontu	Odsetek gruntów mienia komunalnego w ogólnej powierzchni	Liczba mieszkańców przypadająca na jedno gospodarstwo	Dostępność do podstawowych usług
1 - Wrzępia	0,1	5,9	11,6	0,0	3,5	3,7	3
2 - Uście Solne	0,0	7,1	33,4	57,6	3,6	3,2	5
3 - Popędzyna	6,0	2,3	3,5	40,0	10,5	2,8	0
4 - Barczków	0,0	6,5	14,0	4,5	4,6	3,7	1
5 - Dąbrówka Morska	0,0	3,1	12,6	40,0	3,1	3,5	1
6 - Strzelce Małe	0,0	7,8	10,3	0,0	7,6	3,6	3
7 - Strzelce Wielkie	33,2	3,6	14,3	27,0	3,0	3,6	5
8 - Rajsko	2,5	5,7	12,9	13,4	3,3	3,6	2
9 - Niedzieliska	18,6	6,23	16,9	20,0	3,6	3,6	4

10 - Rudy-Rysie	9,1	13,7	37,4	60,0	3,5	3,3	3
11 - Ryłowa	0,2	8,7	11,2	0,0	3,4	3,9	2
12 - Szczurowa	0,1	6,8	10,6	45,0	5,9	3,6	7
13 - Rząchowa	0,2	6,3	14,3	0,0	3,5	3,4	0
14 - Górka	0,0	5,5	14,9	50,0	1,7	3,6	2
15 - Kwików	0,0	6,6	9,3	54,0	0,9	3,9	2
16 - Księżę Kopacze	0,0	7,4	11,2	22,0	0,0	2,4	0
17 - Kopacze Wielkie	0,0	4,0	10,0	8,6	0,6	2,9	0
18 - Wola Przemysłowa	0,2	7,6	14,3	43,0	3,5	3,4	4
19 - Zaborów	10,9	5,1	19,0	53,0	1,4	3,4	5
20 - Pojawie	40,4	4,5	11,3	3,8	2,4	3,9	2
21 - Dołęga	22,0	5,2	40,9	27,0	5,2	3,8	2
średnia wartość dla gminy	6,8	6,2	15,9	27,1	3,6	3,5	2,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

2.5.3 Analiza mierników w sferze technicznej

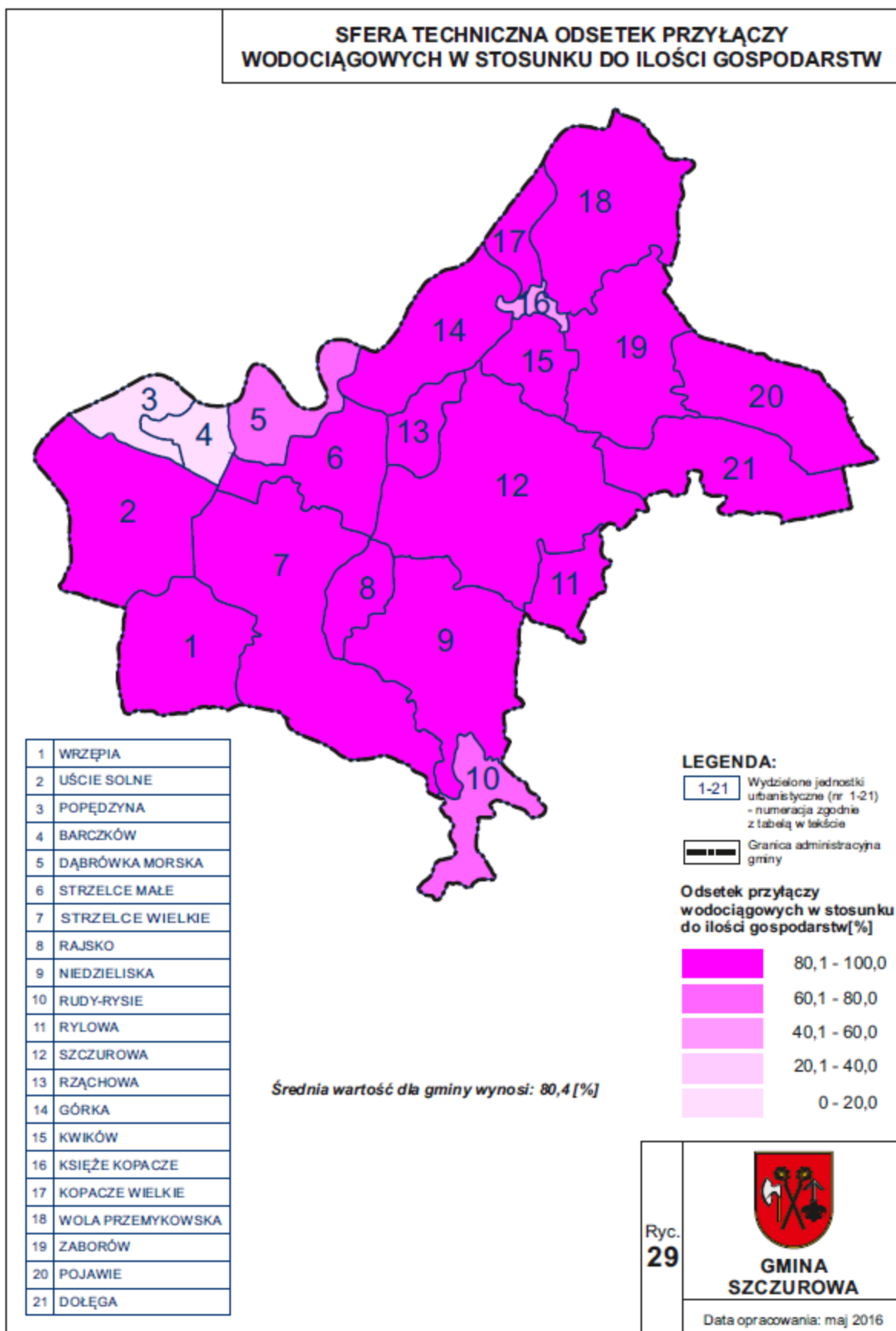
W sferze technicznej bardzo ważnym miernikiem jest odsetek przyłączy wodociągowych w stosunku do ilości gospodarstw (Ryc.29). Średnia dla Szczurowej wynosząca 80,4% jest względnie wysoka. Na terenie gminy istnieją nawet jednostki, które są w 100% pokryte siecią wodociągową, a są to: 9 (Niedzieliska), 20 (Pojawie), 11 (Rylowa), 13 (Rząchowa) oraz 12 (Szczurowa). Jednostki powyżej średniej mają numery: 21 (Dołęga), 14 (Górka), 17 (Kopacze Wielkie), 15 (Kwików), 8 (Rajsko), 6 (Strzelce Małe), 7 (Strzelce Wielkie), 2 (Uście Solne), 18 (Wola Przemysłowa), 1 (Wrzępia) a także 19 (Zaborów). W trzech miejscowościach wskaźnik ten jest niższy: 5 (Dąbrówka Morska), 16 (Księża Kopacze) i 10 (Rudy-Rysie). Niestety na tym tle bardzo niekorzystnie wybijają się jednostki o numerach: 4 (Barczków) oraz 3 (Popędzyna), gdzie wskaźnik ten wynosi 0%.

Średnia dotycząca ilości przyłączy gazu w stosunku do liczby gospodarstw (Ryc.30) wynosi dla Szczurowej 38,5%. Większość jednostek znajduje się powyżej tej średniej: 21 (Dołęga), 15 (Kwików), 9 (Niedzieliska), 20 (Pojawie), 8 (Rajsko), 10 (Rudy-Rysie), 11 (Rylowa), 6 (Strzelce Małe), 7 (Strzelce Wielkie), 12 (Szczurowa), 2 (Uście Solne), 18 (Wola Przemysłowa), 1 (Wrzępia), 19 (Zaborów). Poniżej tego wskaźnika jest tylko jedna jednostka: 16 (Księża Kopacze). Na tym tle bardzo niekorzystnie plasują się jednostki: 4 (Barczków), 5 (Dąbrówka Morska), 14 (Górka), 17 (Kopacze Wielkie), 3 (Popędzyna) oraz 13 (Rząchowa), w nich bowiem miernik ten wynosi 0%.

Oceniając jednostki pod względem sfery technicznej nie sposób nie przedstawić miernika pn. odsetek obiektów infrastruktury publicznej w złym stanie technicznym (Ryc.31). Jednostki 5 (Dąbrówka Morska), 16 (Księża Kopacze), 3 (Popędzyna), 8 (Rajsko) oraz 13 (Rząchowa) posiadają najniższe wartości w tym zakresie, co oznacza, że obiekty na tych obszarach są w zadowalającym stanie. Niestety jednostki o nr 12 (Szczurowa), 11 (Rylowa), 7 (Strzelce Wielkie), 2 (Uście Solne), 18 (Wola Przemysłowa) oraz 19 (Zaborów) posiadają wartość wyższą niż średnia wartość gminy i to właśnie na tych obszarach występują największe potrzeby remontowe.

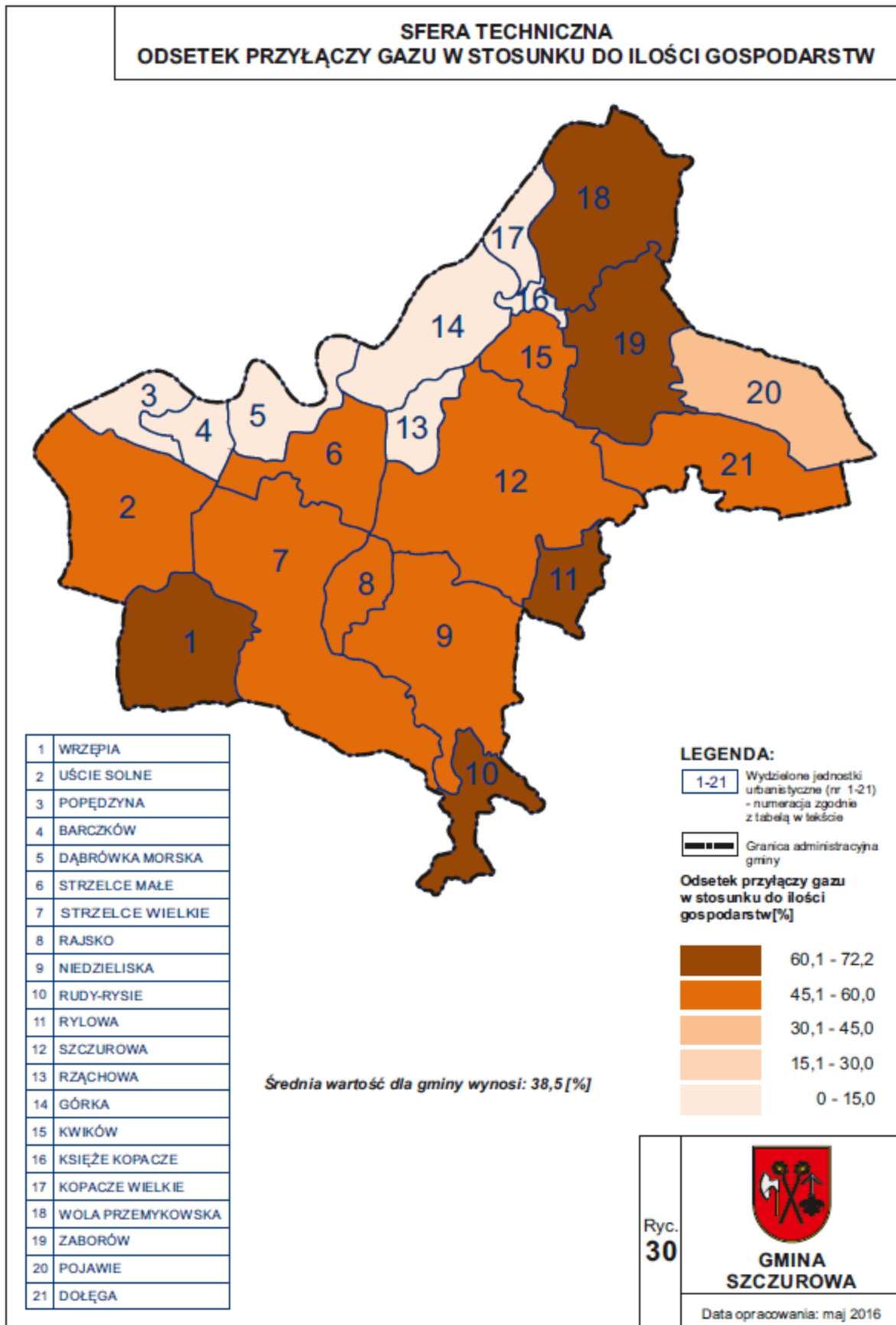
Istotny miernik wskazany przez gminę jakim jest odsetek pracowni w szkołach niedostosowanych do faktycznych potrzeb (Ryc.32) wskazuje na to, że większość pracowni w budynkach oświaty nie jest dostosowana do faktycznych potrzeb i wymagają interwencji rewitalizacyjnej. Jednostki o nr 12 (Szczurowa), 7 (Strzelce Wielkie), 18 (Wola Przemysłowa) oraz 19 (Zaborów) posiadają najwyższy odsetek i to właśnie tam występują największe potrzeby adaptacyjne i remontowe.

Rycina 29. Odsetek przyłączy wodociągowych w stosunku do ilości gospodarstw

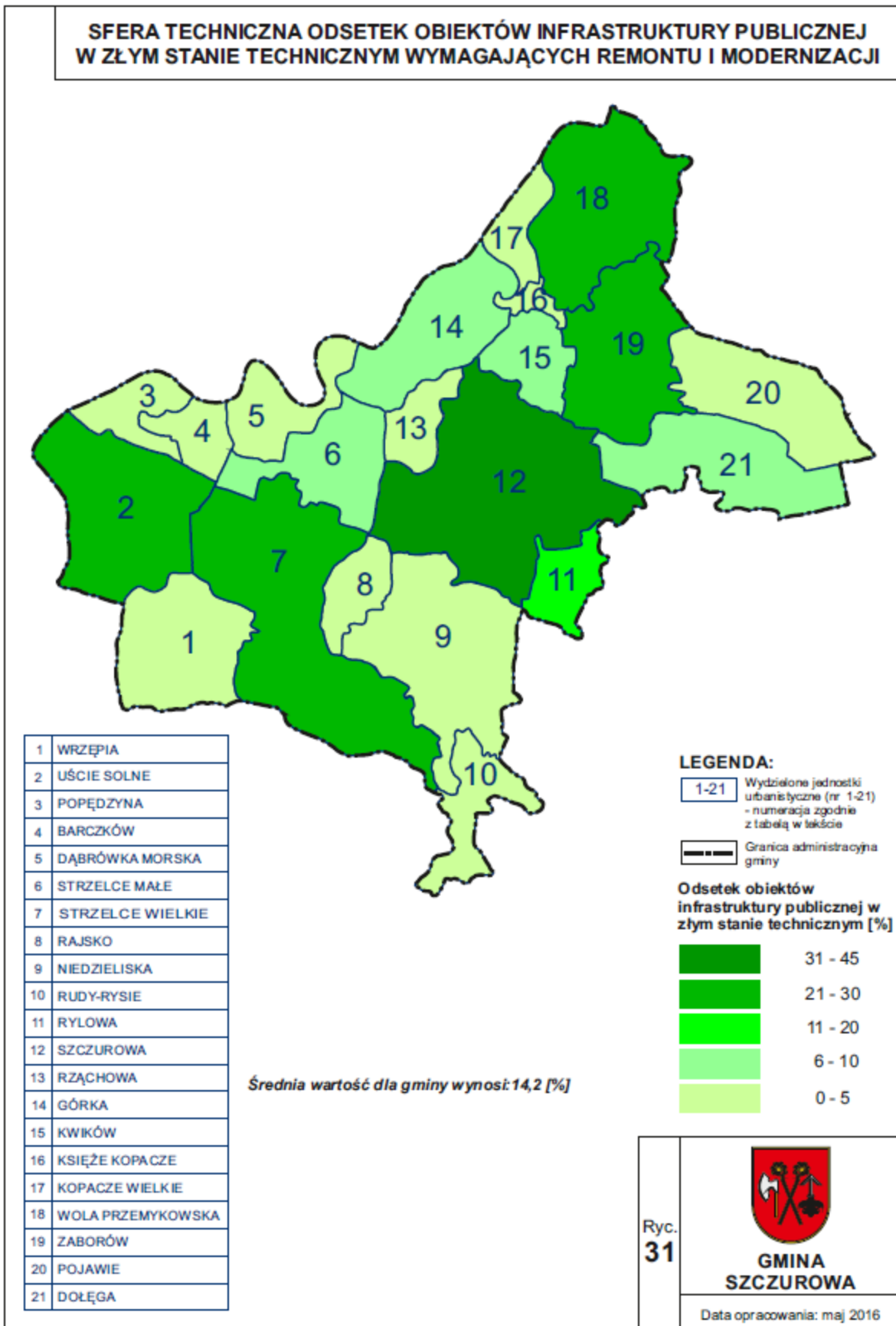
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Rycina 30. Odsetek przyłączy gazu w stosunku do ilości gospodarstw

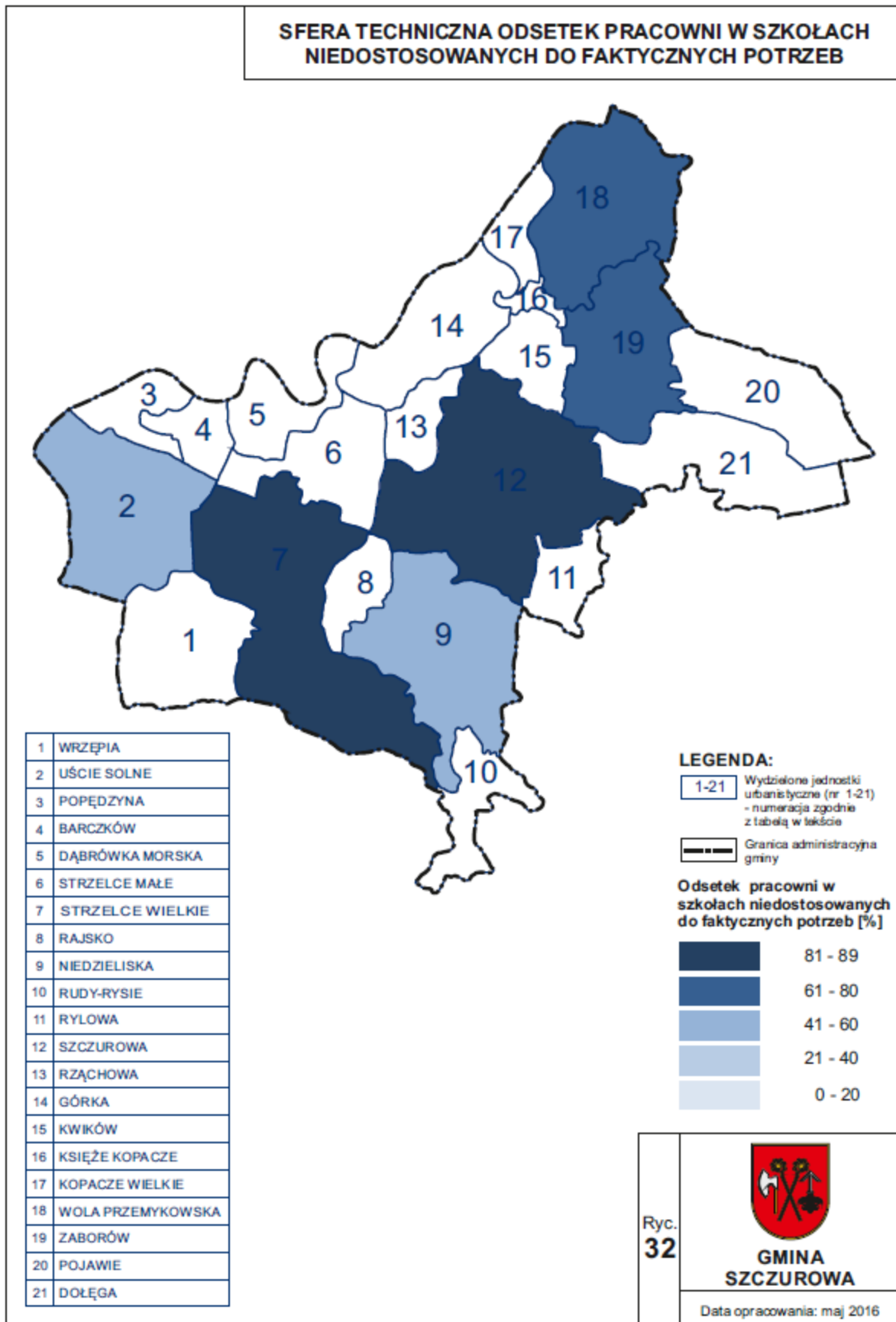
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Rycina 31. Odsetek obiektów infrastruktury publicznej w złym stanie technicznym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Rycina 32. Odsetek pracowni w szkołach niedostosowanych do faktycznych potrzeb

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Tabela 8. Analiza mierników w wybranych jednostkach urbanistycznych w sferze technicznej

Numer jednostki	MIERNIKI			Odsetek pracowni w szkołach niedostosowanych do faktycznych potrzeb
	Odsetek przyłączy wodociągowych w stosunku do ilości gospodarstw	Odsetek przyłączy gazu w stosunku do ilości gospodarstw	Odsetek obiektów infrastruktury publicznej w złym stanie technicznym	
1 - Wrzępia	93,8	69,8	4,0	----
2 - Uście Solne	97,7	50,6	28,0	43,0
3 - Popędzyna	0,0	0,0	0,0	----
4 - Barczków	0,0	0,0	4,0	----
5 - Dąbrówka Morska	73,9	0,0	0,0	----
6 - Strzelce Małe	85,9	56,3	10,0	----
7 - Strzelce Wielkie	85,1	48,0	26,0	89,0
8 - Rajsko	82,1	48,2	0,0	----
9 - Niedzieliska	100,0	52,5	5,0	50,0
10 - Rudy-Rysie	64,6	68,8	5,0	----
11 - Ryłowa	100,0	61,5	17,0	----
12 - Szczurowa	100,0	54,3	45,0	83,0
13 - Rząchowa	100,0	0,0	0,0	----
14 - Górka	93,9	0,0	10,0	----
15 - Kwików	96,7	59,0	9,0	----
16 - Księżę Kopacze	50,0	5,6	0,0	----
17 - Kopacze Wielkie	93,5	0,0	5,0	----
18 - Woła Przemysłowska	94,9	64,9	22,0	80,0
19 - Zaborów	81,9	72,2	24,0	76,0
20 - Pojawie	100,0	43,7	5,0	----
21 - Dołęga	94,9	52,1	9,0	----
średnia wartość dla gminy	80,40	38,50	14,2	----

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

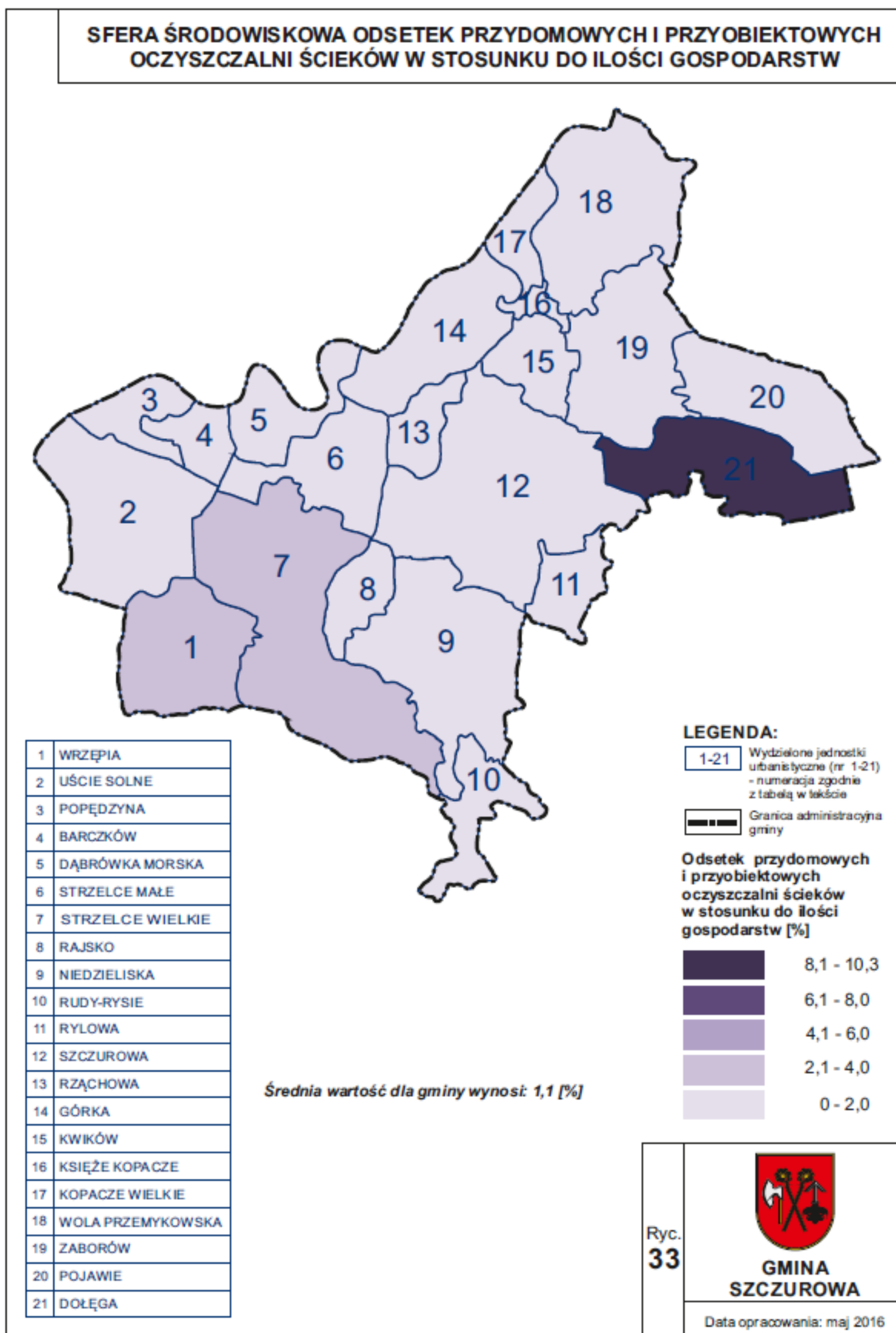
2.5.4 Analiza mierników w sferze środowiskowej

Analizie poddano – jakże ważny dla sfery środowiskowej – odsetek przydomowych i przyobiektowych oczyszczalni ścieków (Ryc.33). Średnia dla gminy jest niska i wynosi 1,1%. Jednostki, które wyróżniają się większą ilością oczyszczalni to: 21 (Dołęga), 8 (Rajsko), 7 (Strzelce Wielkie) oraz 1 (Wrzępia). Poniżej średniej znajdują się jednostki: 14 (Górka), 9 (Niedzieliska), 20 (Pojawie), 10 (Rudy-Rysie), 12 (Szczurowa), 19 (Zaborów). Zdecydowana większość miejscowości nie posiada oczyszczalni ścieków: 4 (Barczków), 5 (Dąbrówka Morska), 17 (Kopacze Wielkie), 16 (Księżę Kopacze), 15 (Kwików), 3 (Popędzyna), 11 (Rylowa), 13 (Rząchowa), 6 (Strzelce Małe), 2 (Uście Solne) a także 18 (Wola Przemysłowa).

Odsetek publicznych terenów rekreacyjnych w ogólnej powierzchni gminy Szczurowa jest bardzo niski i wynosi średnio 0,1% (Ryc.34). Jednostki mające wskaźnik powyżej średniej to: 21 (Dołęga), 11 (Rylowa), 12 (Szczurowa), 2 (Uście Solne) oraz 19 (Zaborów). Znaczna część gminy znajduje się poniżej średniej i mieszczą się w jednostkach: 14 (Górka), 7 (Strzelce Wielkie), 18 (Wola Przemysłowa) i 1 (Wrzępia) oraz w jednostkach, gdzie wskaźnik ten wynosi 0% i są to: 4 (Barczków), 5 (Dąbrówka Morska), 17 (Kopacze Wielkie), 16 (Księżę Kopacze), 15 (Kwików), 9 (Niedzieliska), 20 (Pojawie), 3 (Popędzyna), 8 (Rajsko), 10 (Rudy-Rysie), 13 (Rząchowa) i 6 (Strzelce Wielkie).

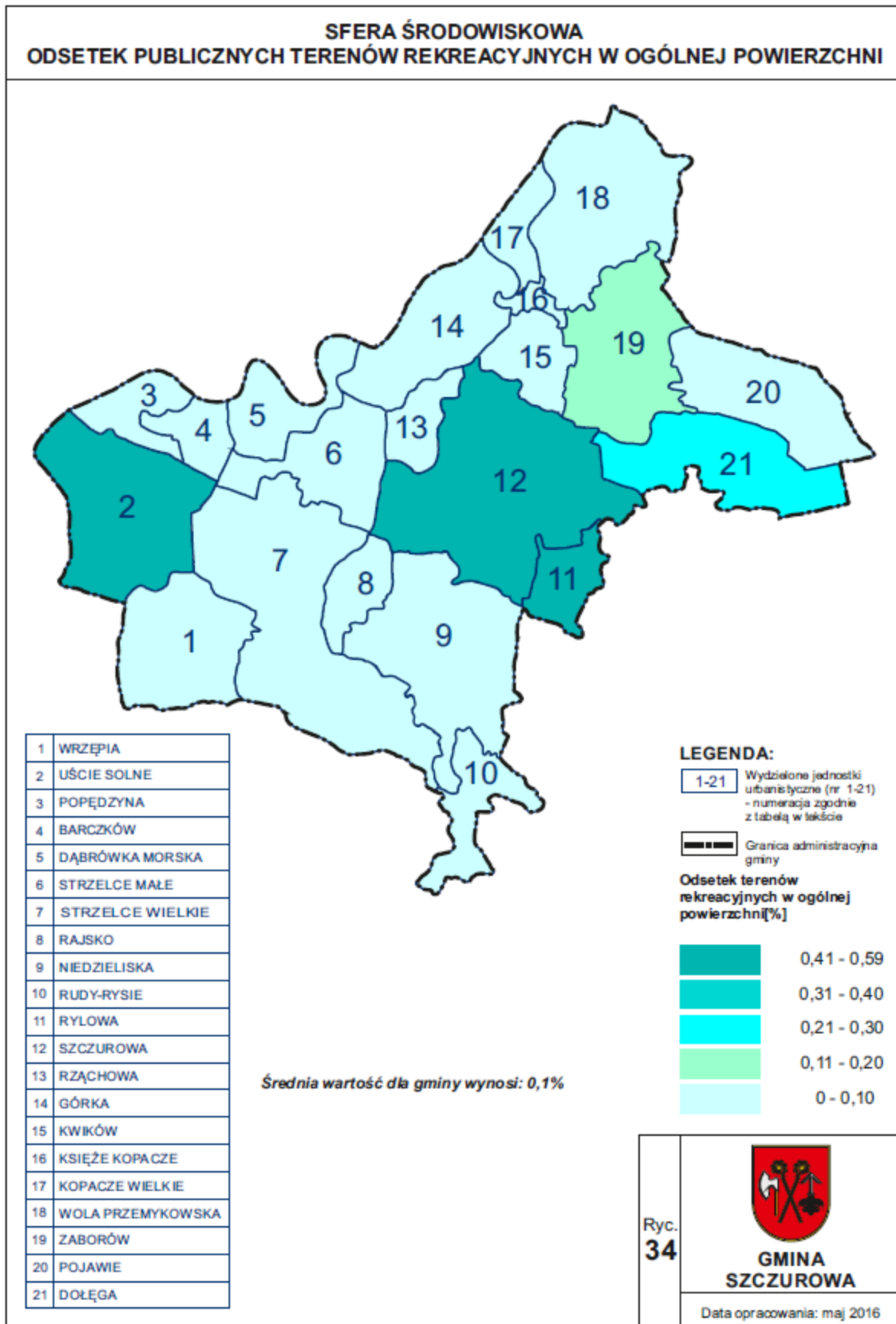
W analizie uwzględniono również składowe wpływające na środowisko oraz bezpieczeństwo mieszkańców w poszczególnych jednostkach urbanistycznych. W tym przypadku odsetek odebranych i unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych (eternit – odpad zawierający azbest) w latach 2014-2015 w stosunku do ilości gospodarstw wyniósł średnio 2,4% (Ryc.34). W miejscowości oznaczonej numerem 9 (Niedzieliska) wskaźnik jest równy średniej. Jednostki z wyższą wartością to: 5 (Dąbrówka Morska), 21 (Dołęga), 10 (Rudy-Rysie), 11 (Rylowa), 6 (Strzelce Małe), 7 (Strzelce Wielkie), 12 (Szczurowa), 2 (Uście Solne), 19 (Zaborów). W pozostałych jednostkach - 4 (Barczków), 14 (Górka), 17 (Kopacze Wielkie), 16 (Księżę Kopacze), 15 (Kwików), 20 (Pojawie), 3 (Popędzyna), 8 (Rajsko), 13 (Rząchowa), 18 (Wola Przemysłowa), 1 (Wrzępia) – odsetek tych odpadów wyniósł 0.

Rycina 33. Odsetek przydomowych i przy obiektowych oczyszczalni ścieków

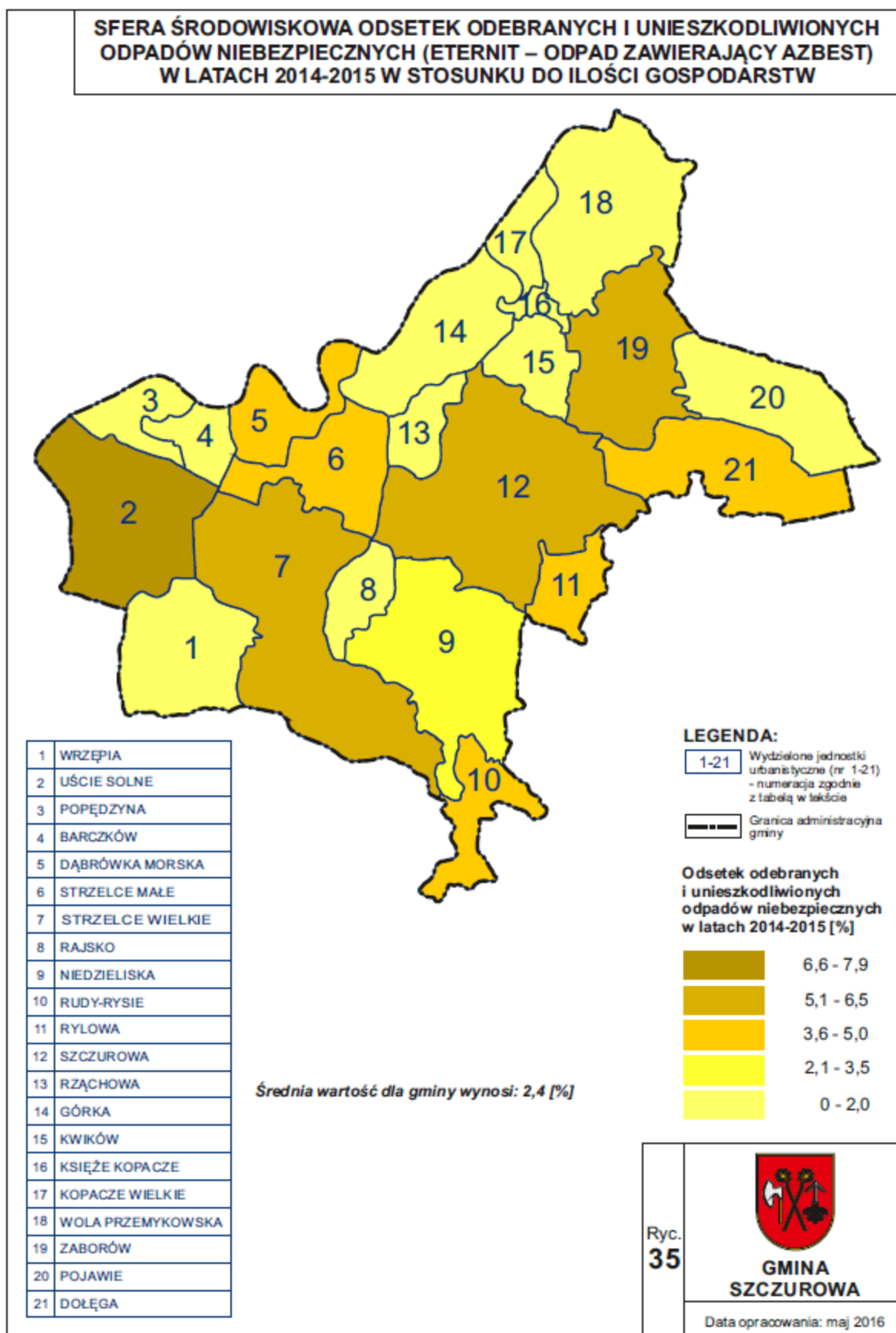
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Rycina 34. Odsetek publicznych terenów rekreacyjnych w ogólnej powierzchni

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Rycina 35. Odsetek odebranych i unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Tabela 9. Analiza mierników w wybranych jednostkach urbanistycznych w sferze środowiskowej

Numer jednostki	MIERNIKI		
	Odsetek przydomowych i przyobiektowych oczyszczalni ścieków w stosunku do ilości gospodarstw	Odsetek terenów rekreacyjnych w ogólnej powierzchni	Odsetek odebranych i unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych w latach 2014-2015
1 - Wrzępia	2,3	0,0	0,0
2 - Uście Solne	0,0	0,5	7,9
3 - Popędzyna	0,0	0,0	0,0
4 - Barczków	0,0	0,0	0,0
5 - Dąbrówka Morska	0,0	0,0	5,0
6 - Strzelce Małe	0,0	0,0	3,8
7 - Strzelce Wielkie	3,1	0,5	6,2
8 - Rajsko	1,8	0,0	0,0
9 - Niedzieliska	0,9	0,0	2,4
10 - Rudy-Rysie	0,9	0,0	4,5
11 - Rylowa	0,0	0,6	0,0
12 - Szczurowa	0,6	0,4	5,2
13 - Rząchowa	0,0	0,0	0,0
14 - Górka	0,9	0,1	0,0
15 - Kwików	0,0	0,0	0,0
16 - Księżę Kopacze	0,0	0,0	0,0
17 - Kopacze Wielkie	0,0	0,0	0,0
18 - Wola Przemysłowa	0,0	0,1	0,0
19 - Zaborów	0,7	0,1	6,1
20 - Pojawie	0,9	0,0	0,0
21 - Dołęga	10,3	0,2	4,8
średnia wartość dla gminy	1,1	0,1	2,4

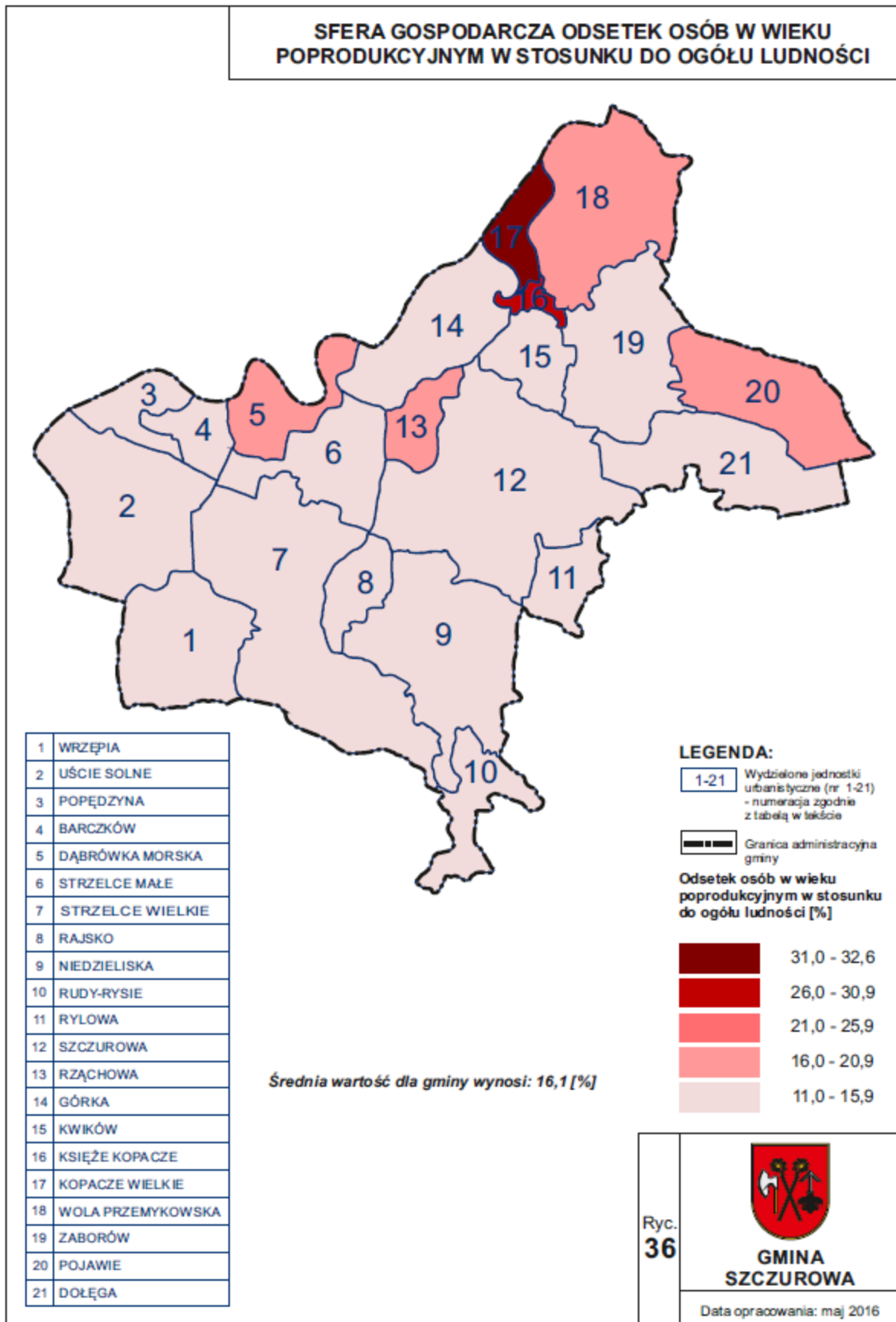
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

2.5.5 Analiza mierników w sferze gospodarczej

Przy analizie mierników w sferze gospodarczej należy uwzględnić odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogółu ludności (Ryc.36). Dzięki temu możemy określić, czy mamy tu do czynienia ze starzejącym się społeczeństwem. Średnia dla gminy wynosi 16,1%. Powyżej średniej mamy jednostki o numerach: 5 (Dąbrówka Morska), 17 (Kopacze Wielkie), 16 (Księża Kopacze), 20 (Pojawie), 13 (Rząchowa), 18 (Wola Przemysłowa). Przy czym najwyższy wskaźnik odnotowano w 17 (Kopacze Wielkie). Jednostki, gdzie ten odsetek jest niższy, co wskazuje na młodsze społeczeństwo to: 4 (Barczków), 21 (Dołęga), 14 (Górka), 15 (Kwików), 9 (Niedzieliska), 3 (Popędzyna), 8 (Rajsko), 10 (Rudy-Rysie), 11 (Rylowa), 6 (Strzelce Małe), 7 (Strzelce Wielkie), 12 (Szczurowa), 2 (Uście Solne), 1 (Wrzępia) oraz 19 (Zaborów).

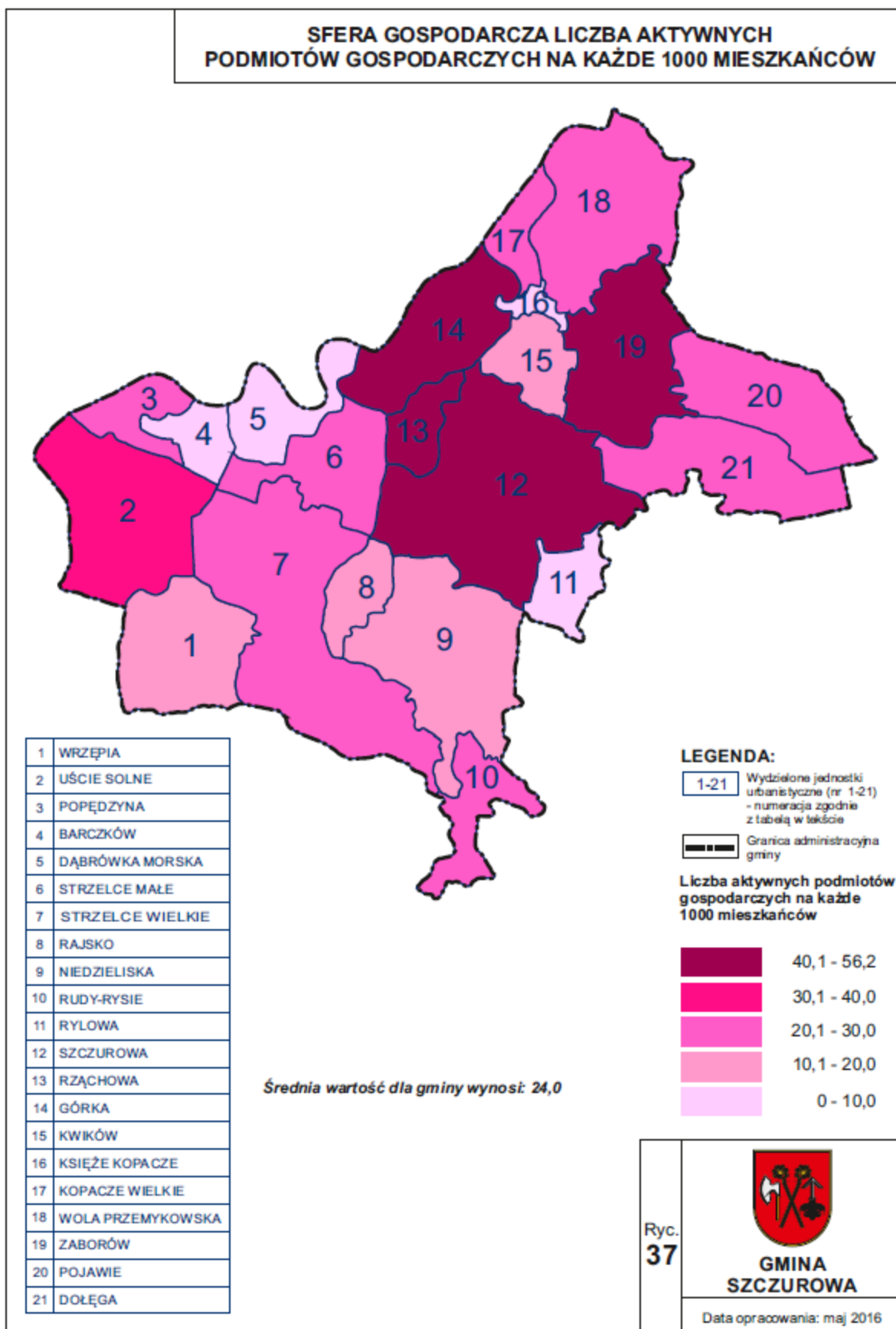
Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na każde 1000 mieszkańców świadczy o potencjale tkwiącym w społeczności zamieszkującej tej rejon (Ryc.37). Średnio wynosi ona dla gminy 24%. Korzystnie na tym tle prezentują się jednostki: 21 (Dołęga), 14 (Górka), 20 (Pojawie), 3 (Popędzyna), 13 (Rząchowa), 6 (Strzelce Małe), 7 (Strzelce Wielkie), 12 (Szczurowa), 2 (Uście Solne), 18 (Wola Przemysłowa) oraz 19 (Zaborów). Jednostki poniżej średniej to: 17 (Kopacze Wielkie), 15 (Kwików), 9 (Niedzieliska), 8 (Rajsko), 10 (Rudy-Rysie), 11 (Rylowa) i 1 (Wrzępia). Niestety są też jednostki, gdzie aktywność mieszkańców jest zerowa: 4 (Barczków), 5 Dąbrówka Morska) i 16 (Księża Kopacze).

Rycina 36. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogółu ludności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Rycina 37. Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na każde 1000 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Tabela 10. Analiza mierników w wybranych jednostkach urbanistycznych w sferze gospodarczej

Numer jednostki	MIERNIKI	
	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogółu ludności	Liczba aktywnych podmiotów na każde 1000 mieszkańców
1 - Wrzępia	12,4	12,6
2 - Uście Solne	15,7	36,9
3 - Popędzyna	12,8	25,6
4 - Barczków	15,2	0,0
5 - Dąbrówka Morska	16,1	0,0
6 - Strzelce Małe	14,8	28,4
7 - Strzelce Wielkie	14,0	25,6
8 - Rajsko	11,9	19,8
9 - Niedzieliska	15,4	15,2
10 - Rudy-Rysie	15,1	22,9
11 - Ryłowa	13,2	6,4
12 - Szczurowa	13,3	56,2
13 - Rząchowa	20,5	48,2
14 - Górka	14,4	40,8
15 - Kwików	11,4	16,9
16 - Księżę Kopacze	30,2	0,0
17 - Kopacze Wielkie	32,6	22,5
18 - Wola Przemysłowa	16,3	29,7
19 - Zaborów	13,1	41,1
20 - Pojawie	17,0	26,8
21 - Dołęga	13,5	29,2
średnia wartość dla gminy	16,1	24,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

2.6 Podsumowanie

Przeprowadzona analiza wybranych mierników w sferze społecznej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej, środowiskowej i gospodarczej pozwoliła na wyodrębnienie w gminie Szczurowa obszarów kryzysowych. Wyniki tych analiz przedstawiono w tabelach nr 11 i 12. Obliczona została średnia arytmetyczna dla każdej ze sfer, wskazująca na jednostki wymagające największego wsparcia w ramach analizowanych zagadnień. Wycień dokonano na podstawie odpowiedniego klucza opartego na wynikach analizy poprzez przypisanie wszystkim jednostkom urbanistycznym, w których odnotowano odchylenia od normy punktacji w skali od „1” do „4”, gdzie punkt „1” oznacza niewielką anomalię, zaś punkt „4” oznacza bardzo duże odchylenie od normy.

Analiza wybranych jednostek urbanistycznych w sferze społecznej wyraźnie wskazuje na obszary 4 (Barczków), 7 (Strzelce Wielkie), 15 (Kwików), 16 (Księżę Kopacze), 17 (Kopacze Wielkie) oraz 19 (Zaborów) jako najbardziej zdegradowane w kontekście społecznym. Na obszarach tych zaobserwowano wyniki mniej korzystne od wartości średnich dla powiatu i gminy. Wyróżniają się one na tle innych jednostek urbanistycznych wysokim udziałem osób korzystających z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych. Wskazuje to na niskie dochody mieszkańców. Na terenach tych występują ponadto patologie społeczne, o czym świadczy wyższy od średniej wskaźnik przestępczości. Ponadto zaobserwowano niski poziom aktywności zawodowej mieszkańców wymienionych obszarów. Zdecydowanie najgorsza sytuacja panuje w jednostce 15 (Kwików), gdzie, z wyjątkiem jednego miernika, wszystkie pozostałe są poniżej normy. Biorąc pod uwagę wyżej wymienione wskaźniki obszar ten jest najbardziej zdegradowany społecznie w całej gminie.

Analiza wybranych mierników w sferach funkcjonalno-przestrzennej, technicznej, środowiskowej i gospodarczej wskazuje na jednostki 2 (Uście Solne), 4 (Barczków), 10 (Rudy-Rysie), 12 (Szczurowa), 16 (Księżę Kopacze) jako obszary zdegradowane. Obszary te wyróżniają się na tle innych niezadawalającym poziomem zagospodarowania terenu w zakresie infrastruktury technicznej, co stanowi jedną z głównych barier na drodze rozwoju gminy Szczurowa. Na obszarach wskazanych jako zdegradowane zlokalizowane są ponadto obiekty, których stan techniczny jest niezadawalający. Są to przede wszystkim budynki użyteczności publicznej. Często wymagają one gruntownego remontu, modernizacji oraz odnowy. Część z nich nie spełnia swojej pierwotnej funkcji. Niezbędne jest wykonanie prac adaptacyjnych oraz remontowych w tych obiektach. Szczególnie dotyczy to jednostki numer 12 (Szczurowa), gdzie wskaźnik ten jest najgorszy. Wiele do życzenia pozostawia też odsetek gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w ogólnej powierzchni. Tutaj wskaźniki również są bardzo

niekorzystne dla tego obszaru. Szczególnie dotyczy to jednostki 10 (Rudy-Rysie). Tutaj też jest największy odsetek dróg o nawierzchni żwirowo-bitumicznej wymagającej remontu. Bardzo niekorzystnie na tym terenie przedstawia się odsetek przydomowych i przyobiektowych oczyszczalni ścieków w stosunku do ilości gospodarstw. Niekorzystnie również przedstawia się liczba aktywnych podmiotów gospodarczych przypadających na każde 1000 mieszkańców. Skutecznie hamuje to rozwój gospodarczy i ma negatywny wpływ na poziom zatrudnienia na terenie gminy.

W przeprowadzonej diagnozie zostały poddane analizie także dodatkowe mierniki, nie ujęte w tabelach podsumowujących, jednak mające wpływ na wyznaczenie obszarów do objęcia programem rewitalizacyjnym. Obszar z najwyższym odsetkiem gruntów leśnych, zadrzewień i zakrzewień – jednostka nr 20 (Pojawie) – to obszar o niewielkiej liczbie ludności, a więc zgodnie z Ustawą o rewitalizacji, nie jest to obszar preferowany do objęcia kompleksowym programem rewitalizacyjnym. Zaś obszary o najwyższym wskaźniku terenów zabudowanych i zurbanizowanych – jednostki nr 10 (Rudy-Rysie), 11 (Rylowa) i 12 (Szczurowa) – to obszary najbardziej preferowane do objęcia programem rewitalizacyjnym. Ponadto miernik wskazujący na odsetek gruntów w posiadaniu gminy jest tutaj istotnym czynnikiem. Wskaźnik wyższy od średniej – jednostka nr 3 (Popędzyna), 6 (Strzelce Małe) i 12 (Szczurowa) – daje gminie szansę na kontrolowanie procesu rozwojowego oraz możliwość realizacji przedsięwzięć podnoszących jakość życia mieszkańców (np. stworzenie terenów publicznych) bez ponoszenia dodatkowych kosztów związanych z wykupem gruntów.

Tabela 11. Podsumowanie mierników sfery społecznej

Numer jednostki	MIERNIKI												
	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	Udział bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym	Udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych	Ogólna liczba przestępstw i wykroczeń na każde 100 osób	Odsetek dzieci w wieku 17 lat uprawnionych do zasiłku rodzinnego	Odsetek gospodarstw otrzymujących zasiłki okresowe	Odsetek gospodarstw otrzymujących zasiłki stałe	Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Frekwencja wyborcza w wyborach parlamentarnych 2015	Poziom edukacji - Wyniki sprawdzianu po 6 klasie	Odsetek uczniów korzystających z zajęć wyrównawczych i pomocy psychologicznej	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji	ŚREDNIA ARYTMETYCZNA
1 - Wrzępia	0	0	0	0	2	0	3	3	1	1	2	1	1,1
2 - Uście Solne	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0,6
3 - Popędzyna	3	0	4	0	0	0	0	1	0	0	0	2	0,8
4 - Barczków	1	0	3	2	1	2	4	3	3	0	0	2	1,7
5 - Dąbrówka Morska	0	1	3	0	1	2	1	2	0	0	1	2	1,1
6 - Strzelce Małe	0	2	1	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0,5
7 - Strzelce Wielkie	0	0	1	0	1	0	2	2	4	3	2	0	1,2
8 - Rajsko	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	1	0,3
9 - Niedzieliska	0	1	2	0	0	0	0	0	1	0	2	0	0,5

10 - Rudy-Rysie	3	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2	1	0,6
11 - Rylowa	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3	0	0,3
12 - Szczurowa	1	2	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0,4
13 - Rząchowa	1	0	2	0	0	0	0	0	0	brak danych	0	2	0,4
14 - Górka	0	1	0	2	0	1	0	0	2	1	2	1	0,8
15 - Kwików	2	1	2	2	2	4	0	4	3	2	0	1	1,9
16 - Księżę Kopacze	4	4	1	4	4	0	0	0	0	brak danych	0	2	1,7
17 - Kopacze Wielkie	0	3	0	3	3	0	2	3	0	brak danych	0	2	1,4
18 - Wola Przemysłowa	1	2	1	0	1	1	0	1	0	1	1	0	0,7
19 - Zaborów	0	0	0	3	1	2	1	2	0	4	0	1	1,2
20 - Pojawie	1	2	0	0	0	1	0	0	2	3	0	0	0,7
21 - Dołęga	2	3	0	1	0	3	2	0	0	2	0	0	1,1

SKALA: 0 - wskaźnik w normie
1 - poniżej normy

2 - zły
3 - gorszy

4 - najgorszy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Tabela 12. Podsumowanie wybranych mierników sfery funkcjonalno-przestrzennej, technicznej, środowiskowej i gospodarczej

Numer jednostki	MIERNIKI													
	Odsetek gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w ogólnej powierzchni	Odsetek dróg o nawierzchni bitumicznej wymagających remontu	Odsetek dróg o nawierzchni żwirowo/tłuczniowej wymagających remontu	Liczba mieszkańów przypadająca na jedno gospodarstwo	Odsetek przyłączy wodociągowych w stosunku do ilości gospodarstw	Odsetek przyłączy gazu w stosunku do ilości gospodarstw	Odsetek obiektów infrastruktury publicznej w złym stanie technicznym	Odsetek pracowni w szkołach niedostosowanych do faktycznych potrzeb	Odsetek przydomowych i przyobjektowych oczyszczalni ścieków w stosunku do ilości gospodarstw	Odsetek terenów rekreacyjnych w ogólnej powierzchni	Odsetek odebranych i unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych w latach 2014-2015	Odsetek osób w wieku produkcyjnym w stosunku do ogółu ludności	Liczba aktywnych podmiotów na każde 1000 mieszkańców	ŚREDNIA ARYTMETYCZNA
1 - Wrzępia	0	0	0	2	0	0	0	---	0	0	0	0	2	0,3
2 - Uście Solne	2	3	3	0	0	0	3	1	2	0	4	0	0	1,4
3 - Popędzyna	0	0	1	0	3	1	0	---	2	1	0	0	0	0,7
4 - Barczków	1	0	0	2	3	1	0	---	2	1	0	0	4	1,2
5 - Dąbrówka Morska	0	0	1	0	0	1	0	---	2	1	2	0	4	1
6 - Strzelce Małe	2	0	0	2	0	0	0	---	2	1	1	0	0	0,6
7 - Strzelce Wielkie	0	0	0	1	0	0	3	4	0	1	4	0	0	1
8 - Rajsko	0	0	0	1	0	0	0	---	0	1	0	0	1	0,3
9 - Niedzieliska	1	1	0	2	0	0	0	2	1	1	0	0	2	0,8

10 - Rudy-Rysie	4	3	4	0	1	0	0	----	1	1	0	0	1	1,2
11 - Ryłowa	3	0	0	4	0	0	1	----	2	0	0	0	3	1,1
12 - Szczurowa	2	0	1	2	0	0	4	4	1	0	3	0	0	1,3
13 - Rząchowa	1	0	0	0	0	1	0	----	2	1	0	2	0	0,6
14 - Górka	0	0	2	1	0	1	0	----	1	0	0	0	0	0,4
15 - Kwików	1	0	2	3	0	0	0	----	2	1	0	0	2	0,9
16 - Księża Kopacze	2	0	0	0	2	1	0	----	2	1	0	3	4	1,4
17 - Kopacze Wielkie	0	0	0	0	0	1	0	----	2	1	0	4	1	0,7
18 - Wola Przemysłowa	2	0	1	0	0	0	1	3	2	0	0	1	0	0,8
19 - Zaborów	0	2	2	0	0	0	2	3	1	0	3	0	0	1
20 - Pojawie	0	0	0	4	0	0	0	----	1	1	0	1	0	0,6
21 - Dołęga	0	4	0	3	0	0	0	----	0	0	2	0	0	0,7

SKALA: 0 - wskaźnik w normie
1 - poniżej normy

2 - zły
3 - gorszy

4 - najgorszy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

3. Wyniki delimitacji – wyznaczenie obszarów

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer: funkcjonalno-przestrzennej, technicznej, środowiskowej i gospodarczej określa się mianem obszaru zdegradowanego. Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

3.1 Obszar zdegradowany

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa wskazała na obszary gminy, które najbardziej narażone są na degradację w ujęciu społecznym, funkcjonalno-przestrzennym, technicznym, środowiskowym i gospodarczym.

Za jednostki najbardziej zdegradowane w kontekście społecznym uznać należy:

- Jednostka nr 4 – Barczków
- Jednostka nr 7 – Strzelce Wielkie
- Jednostka nr 15 – Kwików
- Jednostka nr 16 – Księżę Kopacze
- Jednostka nr 17 – Kopacze Wielkie
- Jednostka nr 19 – Zaborów

Na degradację w sferach funkcjonalno-przestrzennej, technicznej, środowiskowej i gospodarczej narażone są najbardziej:

- Jednostka nr 2 – Uście Solne
- Jednostka nr 4 – Barczków
- Jednostka nr 10 – Rudy-Rysie
- Jednostka nr 12 – Szczurowa
- Jednostka nr 16 – Księżę Kopacze

Jednostki najbardziej preferowane do objęcia programem rewitalizacyjnym ze względu na wysoki wskaźnik zurbanizowania i odsetek gruntów we własności gminy to:

- Jednostka nr 10 – Rudy-Rysie
- Jednostka nr 12 – Szczurowa

Jednostki nie preferowane do objęcia programem rewitalizacyjnym ze względu na niski wskaźnik zurbanizowania:

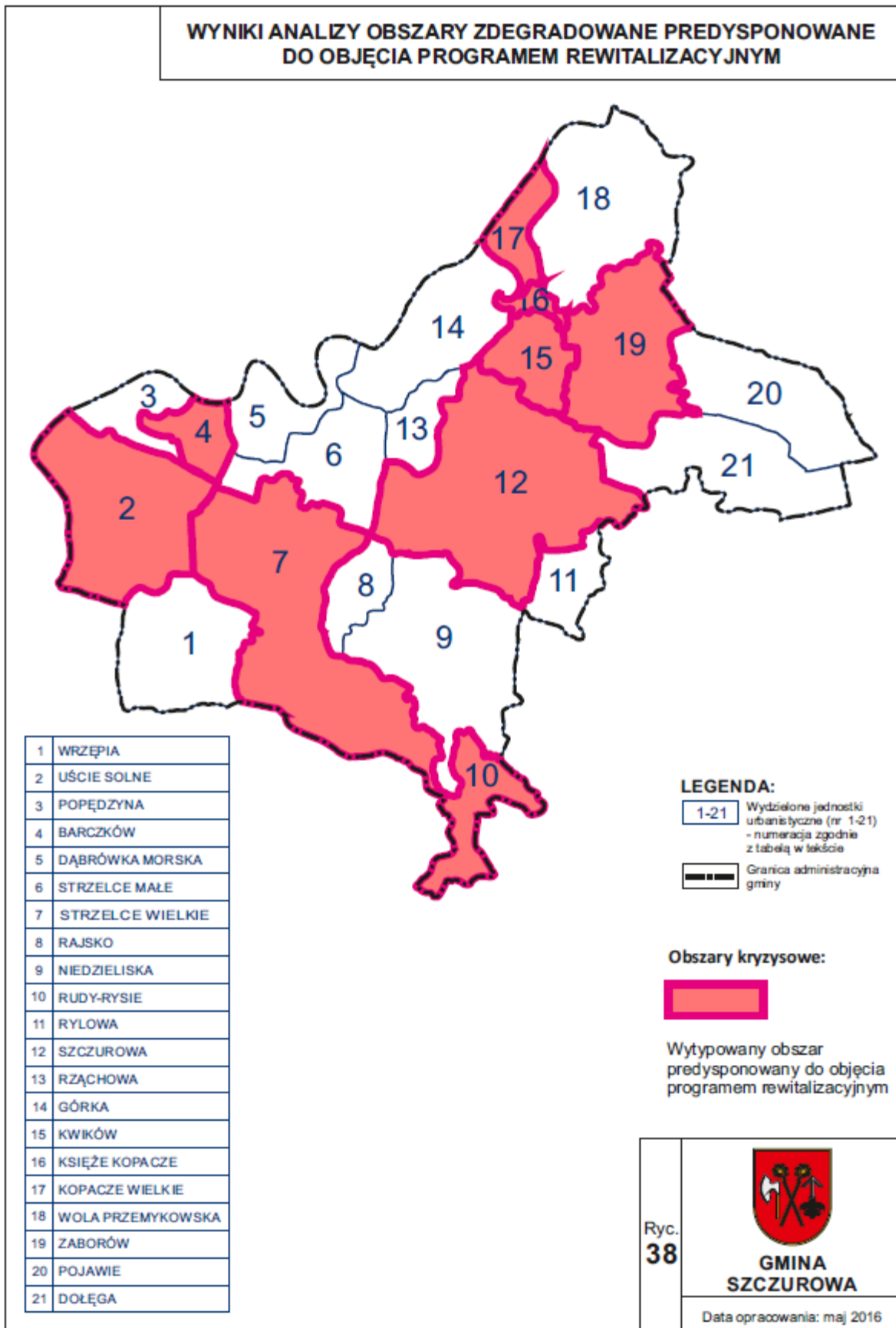
- Jednostka nr 16 – Księżę Kopacze

Przeprowadzona analiza pozwoliła na zidentyfikowanie i wyznaczenie obszarów zdegradowanych (Ryc.38), którymi są następujące jednostki urbanistyczne:

OBSZAR	NAZWA	NR JEDNOSTKI URBANISTYCZNEJ
Obszar nr 1	Uście Solne	jednostka urbanistyczna o numerze 2
Obszar nr 2	Barczków	jednostka urbanistyczna o numerze 4
Obszar nr 3	Strzelce Wielkie	jednostka urbanistyczna o numerze 7
Obszar nr 4	Rudy-Rysie	jednostka urbanistyczna o numerze 10
Obszar nr 6	Szczurowa	jednostka urbanistyczna o numerze 12
Obszar nr 7	Kwików	jednostka urbanistyczna o numerze 15
Obszar nr 8	Księżę Kopacze	jednostka urbanistyczna o numerze 16
Obszar nr 9	Kopacze Wielkie	jednostka urbanistyczna o numerze 17
Obszar nr 10	Zaborów	jednostka urbanistyczna o numerze 19

Ponieważ gmina nie dysponuje wyczerpującymi danymi, aby zidentyfikować obszar kryzysowy mniejszy niż sołectwo, za obszar zdegradowany zostały uznane całe powierzchnie (terytorium w granicach administracyjnych) danego sołectwa. Taki stan rzeczy należało wprowadzić z uwagi na skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlających mierniki rozwoju opisujące sfery: społeczną, funkcjonalno-przestrzenną, techniczną, środowiskową i gospodarczą. Wskazują one na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

Rycina 38. Obszary zdegradowane predysponowane do objęcia programem rewitalizacyjnym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

3.2 Niezamieszkałe obszary zdegradowane – tereny przemysłowe

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji niezamieszkałe tereny przemysłowe, w tym poportowe i powydobywcze, tereny powojenne albo pokolejowe, na których występują negatywne zjawiska, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt. 1–4, mogą wejść w skład obszaru rewitalizacji wyłącznie w przypadku, gdy działania możliwe do przeprowadzenia na tych terenach przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art. 9 ust. 1.

W oparciu o przeprowadzoną diagnozę niezamieszkałe tereny zdegradowane, które mogą mieć istotny wpływ na przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym posiada jednostka o numerze 21 – Dołęga. Wskazany obszar niezamieszkały zajmuje powierzchnię **117,75 ha** co stanowi **0,08 %** powierzchni gminy. W tym konkretnym przypadku, eksploatacja złoża rozpoczęła się od 1997 r. Objęła ona obszar gruntów ornych klasy V, łąki i nieużytki. Kierunek rekultywacji jaki został określony w koncesji na wydobycie żwiru dla podmiotu gospodarczego określał jako priorytet, późniejsze zagospodarowanie powstającego akwenu wodnego, czystego i wolnego od jakichkolwiek zanieczyszczeń.

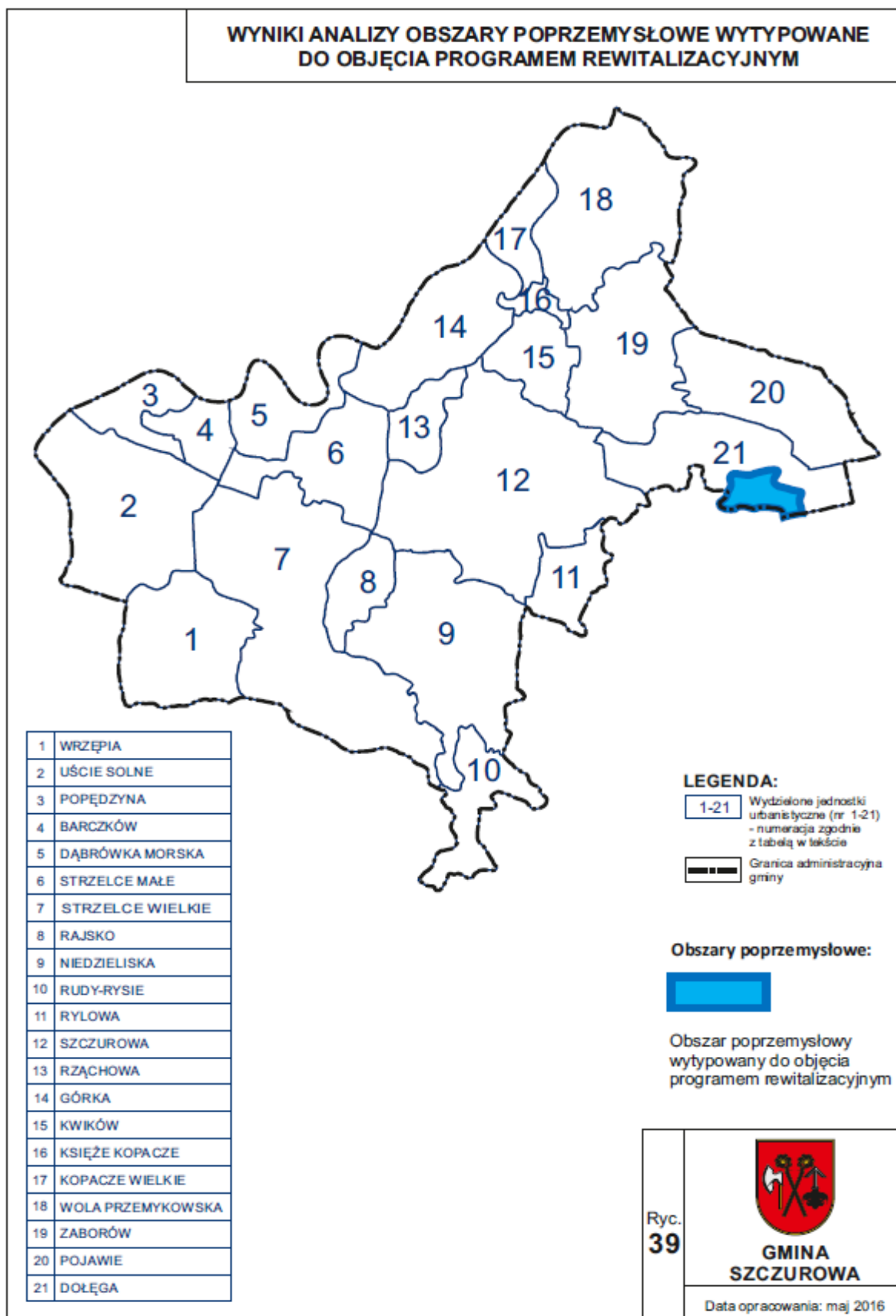
W momencie powstania kopalni (żwirowni) utworzyły się miejsca pracy, szczególnie na samym początku ich istnienia, jednak później utrzymywane były zależnie od potrzeb i pory roku. Uciążliwość jak zawsze w takich przypadkach związana była z transportem, a zwłaszcza z przejazdem samochodów transportowych o dużym tonażu. Stanowiło to spory problem, chociaż droga dojazdu przebiegała przez teren gminy Borzęcin. Z uwagi na powyższe mieszkańcy sołectwa Dołęga nie byli na w/w uciążliwość bezpośrednio narażeni. Obecnie rekultywacja przez firmę CEMEX została już zakończona. Wykonano wyrównanie brzegów oraz usypano wały brzegowe, jednak do zagospodarowania pozostał cały akwen wodny i teren wokół. Zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji, w miejscowości Dołęga w gminie Szczurowa, wskazuje się na istnienie problemu natury przemysłowej. Obszar posiada inną niż mieszkalna funkcję dominującą, na której występują negatywne zjawiska społeczne. Powstały one w wyniku braku zagospodarowania terenu (akwenu wodnego), co musi budzić społeczną dezaprobatę, prowadzącą do tworzenia wielu koncepcji na zagospodarowanie terenu, niekoniecznie pod samą rekreację.

Tabela 13. Eksploatacja kopalni (żwirowni) na terenie gminy Szczurowa

Numer działki	Pow. działki ogółem	Pow. pod wodą	Powierzchnia pod drogami, obwałowaniami, pasami ochronnymi lub załadownicza	Średnia głębokość basenu liczona od rzędnej zw.w. 182,0	Średnia głębokość eksploatacji liczona od rzędnej stropu złoża 182,7	Ilość wyeksploatowanego kruszywa	Ocena przydatności do zagospodarowania	Stopień zanieczyszczenia
---	m ²	m ² /%	m ² /%	m	m	m ³	---	---
1185	7916	3674/46,4	4242/53,6	3,6	4,3	15 798	jako staw rybny lub basen o funkcji rekreacyjnej	niewielki (brak zanieczyszczeń smarami i olejami)
1186	7748	4353/56,2	3395/43,8	3,9	4,6	20 024		
1187	5772	4841/83,9	931/16,1	4,5	5,2	25 173		
1188	14192	11284/79,5	2908/20,5	4,3	5,0	56 420		
1189	5971	5694/95,4	277/4,6	3,6	4,3	24 484		
1190	4403	4240/96,3	163/3,7	3,5	4,2	17 808		
1191	4615	4417/95,7	198/4,3	3,1	3,8	16 785		
1192	8266	7670/92,8	596/7,2	2,8	3,5	26 845		
1193	10941	8251/75,4	2690/24,6	2,9	3,6	29 704		

Źródło: Opracowanie Urzędu Gminy Szczurowa na podstawie danych firmy CEMEX – stan na maj 2016

Rycina 39. Obszary poprzemysłowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

3.3 Obszar rewitalizacji

Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, określa się mianem obszaru rewitalizacji.

Zidentyfikowanie obszary zdegradowane, którymi są jednostki urbanistyczne: 2 – Uście Solne, 4 – Barczków, 7 – Strzelce Wielkie, 10 – Rudy-Rysie, 12 – Szczurowa, 15 – Kwików, 16 – Księża Kopacze, 17 – Kopacze Wielkie, 19 – Zaborów oraz Dołęga – 21, zajmują dość znaczną powierzchnię obszaru całej gminy. Według ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r., która weszła w życie w dniu 18 listopada 2015 r., obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Wobec powyższego proponuje się aby we wszystkich zidentyfikowanych terenach zdegradowanych w w/w jednostkach urbanistycznych, przyjąć do rewitalizacji tylko tą część terytorium, która według badania musi zostać zrewitalizowana, a należy do najbardziej zurbanizowanej części terytorium gminy Szczurowa.

Do objęcia kompleksowym programem rewitalizacyjnym, jako obszar rewitalizacji (Ryc.39) proponuje się obszary, które stanowią tereny najbardziej zurbanizowane, gęsto zaludnione z wieloma problemami, szczególnie społecznymi i przestrzennymi, takimi jak: bezrobocie, ubóstwo i nie zadawalająca jakość przestrzeni. Właściwe zaprojektowanie i przeprowadzenie programu rewitalizacji ma szansę przyczynić się do znaczącej poprawy sytuacji we wskazanym obszarze, co w konsekwencji wpłynie korzystnie na kondycję społeczno-gospodarczą całej gminy.

Obszar rewitalizacji obejmował będzie:

1. Obszar centrum wsi Szczurowa. Obszar ograniczony jest drogami gminnymi wraz z pasami zabudowy wzdłuż tych dróg. Od strony południowej drogą gminną 250542 K wraz z niewielkim pasem zabudowy obejmującym wielorodzinny budynek mieszkalny następnie droga gminną nr 250533 K, Od wschodu działkami 953/10, 953/9, 954 oraz drogą gminną 250532 K, która również wraz z niewielkim pasem zabudowy stanowi północną granicę obszaru. Od strony zachodniej obszar ograniczają drogi gminne: 250531 K oraz 2510008 K. Obszar o łącznej powierzchni 14,99 ha, zamieszkuje **136** osób. Granice obszaru rewitalizacji zostały określone na mapie w skali 1: 5000 stanowiącej załącznik do delimitacji.

2. Obszar Szczurowa Włoszyn. Obszar od strony południowo wschodniej ograniczony jest drogą powiatową nr 1305 K, od strony północnej działkami nr 1320, następnie w linii prostej do styku z działką 1319, która jednocześnie stanowi zachodnią granicę. Południowo zachodnią granicę wyznacza droga gminna 250530 K. Obszar o łącznej powierzchni 9,04 ha, zamieszkuje **57** osób. Granice obszaru rewitalizacji zostały określone na mapie w skali 1: 5000 stanowiącej załącznik do delimitacji.

3. Obszar wsi Strzelce Wielkie. Od południa granicę wyznaczają: droga gminna 250529 K działki ew. nr 1645/1 zabudowane remiza OSP, następnie działki zabudowane obiektem szkoły podstawowej. Wschodnią granicę wyznacza droga powiatowa 1426 K, aż do styku z drogą gminną 250806 K, która stanowi północną granicę obszaru do działki nr 1196. Granice tej działki wyznaczają również północno-zachodnią granicę obszaru, przebiegającą następnie wokół drogi gminnej 250849 K okalającej działkę 1566. Obszar o łącznej powierzchni 12,57 ha, zamieszkuje **30** osób. Granice obszaru rewitalizacji zostały określone na mapie w skali 1: 5000 stanowiącej załącznik do delimitacji.

4. Obszar wsi Kwików. Granicę obszaru wyznaczają: od strony południowej i wschodniej droga gminna 250515 K, poprzez drogę powiatową nr 1338 K, do styku z drogą gminną 25054 K stanowiącą zachodnią granicę działki wraz z pasem zabudowy po jej zachodniej stronie. Obszar o łącznej powierzchni 4,05 ha, zamieszkuje **10** osób. Granice obszaru rewitalizacji zostały określone na mapie w skali 1: 5000 stanowiącej załącznik do delimitacji.

5. Obszar wsi Zaborów. Granicę obszaru od strony południa wyznaczają działki nr 1555/2, 1555/10, 1555/9, 1720 oraz droga powiatowa nr 1338 K. Od strony wschodniej granicę stanowi droga powiatowa nr 1305 K. Północną granicę stanowi pas zabudowań wzdłuż drogi powiatowej nr 1338 K oraz działka 1288. Zachodnią granicę wyznaczają już wymienione działki 1555/2, 1288 oraz 1291. Obszar o łącznej powierzchni 5,73 ha, zamieszkuje **18** osób. Granice obszaru rewitalizacji zostały określone na mapie w skali 1: 5000 stanowiącej załącznik do delimitacji.

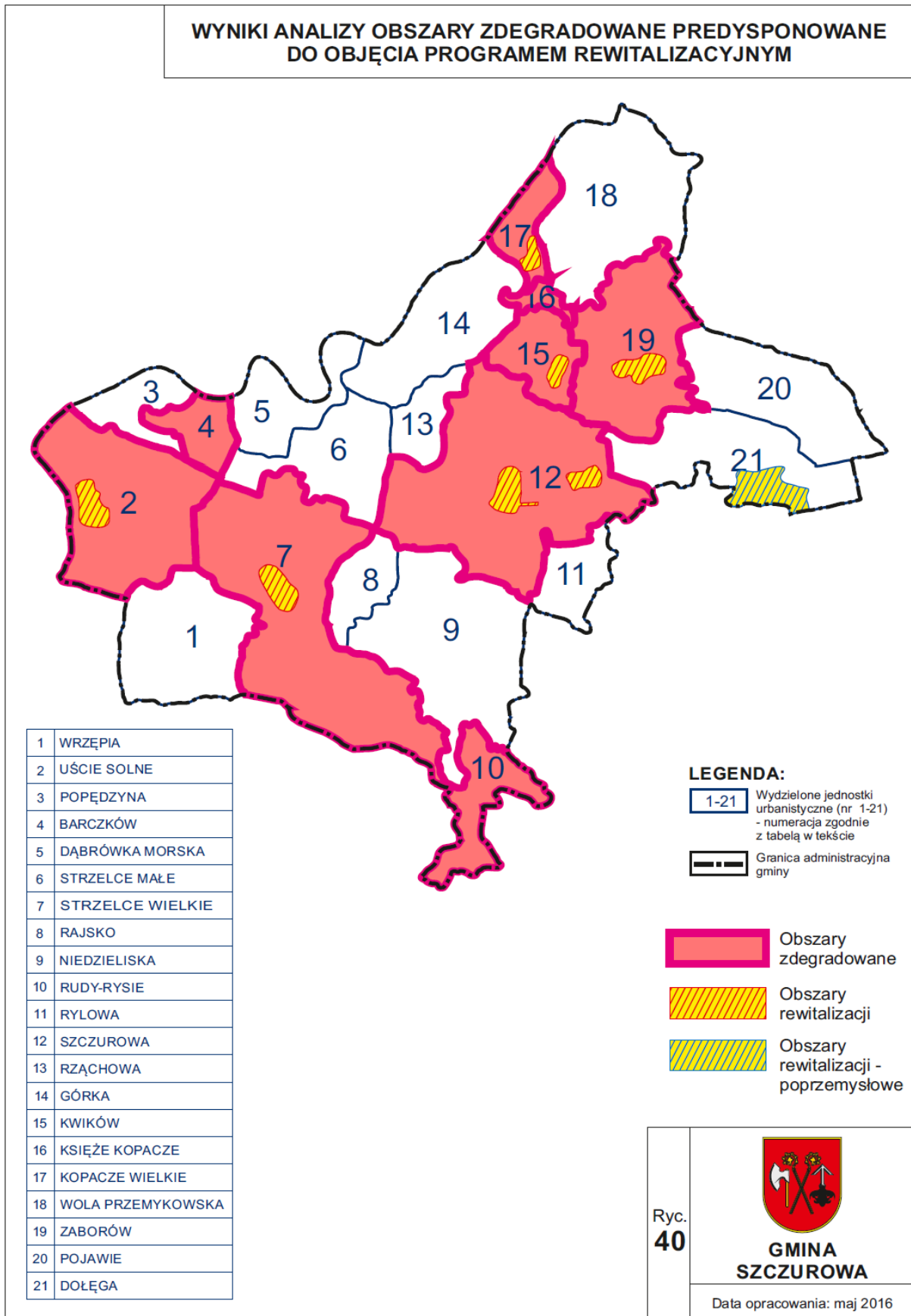
6. Obszar wsi Uście Solne. Granicę obszaru od wschodu i południa wyznaczają działki ew. nr 2578/1, 992/1, 993/2 oraz droga okalająca rynek. Następnie wschodnia granica przebiega wzdłuż drogi gminnej do styku z działką 789, 788/2, 788/1, które stanowią północną granicę obszaru. Od strony zachodniej granicę wyznacza działka 748 stanowiąca drogę dojazdową do pól poprzez działki zabudowane w linii prostej w kierunku drogi okalającej płytę rynku. Obszar o łącznej powierzchni 7,4 ha, zamieszkuje **26** osób. Granice obszaru rewitalizacji zostały określone na mapie w skali 1: 5000 stanowiącej załącznik do delimitacji.

7. Obszar wsi Kopacze Wielkie. Od południa granice wyznaczają działki 355 oraz 372, od wschodu droga gminna 250512 K z niewielkim pasem gruntów, następnie w kierunku północnym granica przebiega wałem Uszwicy, aż do styku z działką 377/1. Od strony zachodniej pas zabudowy graniczący z działką 377/1. Obszar o łącznej powierzchni 12,41 ha, zamieszkuje **24** osoby. Granice obszaru rewitalizacji zostały określone na mapie w skali 1: 5000 stanowiącej załącznik do delimitacji.

8. Obszar wsi Dołęga. Od strony południowej pokrywa się z granicą gminy. Od strony wschodniej ograniczony jest drogą gminną 250821 K. Od północnej drogą gminną 251044 K, od strony zachodniej granicę stanowią działki 1085/1, 1085/2, 1151, 1152, 1147, 1133, 1134, 1126, 1382, 1126, aż do południowej granicy. Obszar o łącznej powierzchni 117,75 ha, jest obszarem niezamieszkałym (obszar przemysłowy). Granice obszaru rewitalizacji zostały określone na mapie w skali 1: 5000 stanowiącej załącznik do delimitacji.

**Łącznie obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię 183,94 ha, co stanowi
0,13 % obszaru gminy. Obszar ten zamieszkuje łącznie 301 osób,
co stanowi 3,1 % ogólnej liczby mieszkańców.**

Rycina 40. Obszary rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Szczurowa

Głównym wnioskiem płynącym z przeprowadzonej diagnozy gminy Szczurowa jest konieczność podjęcia działań, które powinny koncentrować się przede wszystkim na aktywizacji i poprawie jakości życia lokalnych społeczności, w tym:

- przeciwdziałaniu bezrobociu, szczególnie długotrwałemu (m.in. podnoszenie kwalifikacji zawodowych oraz poziomu przedsiębiorczości, eliminacja biernej postawy społeczeństwa);
- przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu osób starszych oraz likwidacji barier przestrzennych;
- wzmacnianiu postaw obywatelskich i patriotyzmu lokalnego;
- zmniejszeniu problemu ubóstwa, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży;
- zwiększeniu poziomu bezpieczeństwa;
- poprawa stanu technicznego obiektów budowlanych, szczególnie infrastruktury publicznej;
- poprawa dostępności oraz jakości terenów rekreacyjnych i zielonych, w tym tworzenie nowych, atrakcyjnych przestrzeni oraz kreowanie miejsc spotkań lokalnych społeczności;
- wykorzystanie lokalnego potencjału dla rozwoju turystyki oraz poprawy wizerunku gminy jako całości.

Podsumowując, należy pamiętać, iż nadrzędnym celem rewitalizacji jest trwała zmiana obszarów kryzysowych i przywrócenie ich atrakcyjności dla mieszkańców, lokalnych przedsiębiorców, pracujących i turystów. Warunkiem powodzenia jest prowadzenie kompleksowych i zintegrowanych działań oraz włączenie i zaangażowanie mieszkańców w proces rewitalizacji. Prowadzone działania powinny mieć kompleksowy charakter i nie mogą być sprowadzane jedynie do procesów budowlano-technicznych. W kontekście takich działań powinna zaistnieć współpraca oraz koordynacja operacji, pomiędzy wieloma instytucjami publicznymi funkcjonującymi na terenie gminy Szczurowa.

Spis tabel

Tabela 1. Gmina Szczurowa na tle powiatu i województwa – sfera społeczna	15
Tabela 2. Gmina Szczurowa na tle powiatu i województwa – sfera gospodarcza	16
Tabela 3. Gmina Szczurowa na tle powiatu i województwa – sfera funkcjonalno-przestrzenna	16
Tabela 4. Gmina Szczurowa na tle powiatu i województwa – sfera techniczna	17
Tabela 5. Charakterystyka wydzielonych jednostek urbanistycznych gminy Szczurowa.....	23
Tabela 6. Analiza mierników w wybranych jednostkach urbanistycznych w sferze społecznej	56
Tabela 7. Analiza mierników w wybranych jednostkach urbanistycznych w sferze funkcjonalno-przestrzennej.....	67
Tabela 8. Analiza mierników w wybranych jednostkach urbanistycznych w sferze technicznej.....	74
Tabela 9. Analiza mierników w wybranych jednostkach urbanistycznych w sferze środowiskowej	79
Tabela 10. Analiza mierników w wybranych jednostkach urbanistycznych w sferze gospodarczej.....	83
Tabela 11. Podsumowanie mierników sfery społecznej	86
Tabela 12. Podsumowanie wybranych mierników sfery funkcjonalno-przestrzennej, technicznej, środowiskowej i gospodarczej.....	88
Tabela 13. Eksploatacja kopalni (żwirowni) na terenie gminy Szczurowa	94

Spis rycin

Rycina 1. Gmina Szczurowa – granice administracyjne.....	13
Rycina 2. Mierniki porównawcze Gminy Szczurowa w odniesieniu do powiatu i województwa	19
Rycina 3. Mierniki porównawcze Gminy Szczurowa w odniesieniu do powiatu i województwa	20
Rycina 4. Jednostki urbanistyczne Gminy Szczurowa – podział na sołectwa.....	32
Rycina 5. Liczba ludności – stan na grudzień 2015.....	33
Rycina 6. Gęstość zaludnienia w podziale na wydzielone jednostki urbanistyczne.....	34
Rycina 7. Struktura demograficzna – odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym.....	35
Rycina 8. Struktura demograficzna – odsetek osób w wieku produkcyjnym.....	36
Rycina 9. Struktura demograficzna – odsetek osób w wieku poprodukcyjnym	37
Rycina 10. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	44
Rycina 11. Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym ...	45
Rycina 12. Udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych	46
Rycina 13. Ogólna liczba przestępstw i wykroczeń na każde 100 osób	47

Rycina 14. Odsetek dzieci w wieku do 17 lat uprawnionych do zasiłku rodzinnego.....	48
Rycina 15. Odsetek gospodarstw otrzymujących zasiłki okresowe	49
Rycina 16. Odsetek gospodarstw otrzymujących zasiłki stałe	50
Rycina 17. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	51
Rycina 18. Frekwencja wyborcza w wyborach parlamentarnych 2015	52
Rycina 19. Poziom edukacji - Wyniki sprawdzianu po 6 klasie.....	53
Rycina 20. Odsetek uczniów korzystających z zajęć wyrównawczych i pomocy psychologiczno- pedagogicznej.....	54
Rycina 21. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych posiadających osobowość prawną	55
Rycina 22. Odsetek gruntów leśnych i zadrzewień w ogólnej powierzchni	60
Rycina 23. Odsetek gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w ogólnej powierzchni	61
Rycina 24. Odsetek dróg o nawierzchni bitumicznej wymagających remontu.....	62
Rycina 25. Odsetek dróg o nawierzchni żwirowo/tłuczniowej wymagających remontu.....	63
Rycina 26. Odsetek gruntów mienia komunalnego w ogólnej powierzchni	64
Rycina 27. Liczba mieszkańców przypadająca na jedno gospodarstwo	65
Rycina 28. Dostępność do podstawowych usług	66
Rycina 29. Odsetek przyłączy wodociągowych w stosunku do ilości gospodarstw	70
Rycina 30. Odsetek przyłączy gazu w stosunku do ilości gospodarstw.....	71
Rycina 31. Odsetek obiektów infrastruktury publicznej w złym stanie technicznym	72
Rycina 32. Odsetek pracowni w szkołach niedostosowanych do faktycznych potrzeb	73
Rycina 33. Odsetek przydomowych i przyobiektowych oczyszczalni ścieków	76
Rycina 34. Odsetek publicznych terenów rekreacyjnych w ogólnej powierzchni.....	77
Rycina 35. Odsetek odebranych i unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych.....	78
Rycina 36. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogółu ludności	81
Rycina 37. Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na każde 1000 mieszkańców	82
Rycina 38. Obszary zdegradowane predysponowane do objęcia programem rewitalizacyjnym	92
Rycina 39. Obszary przemysłowe	95
Rycina 40. Obszary rewitalizacji	99